

รายงานการติดตามผลผู้ผ่านการอบรม
ศูนย์อำนวยการโครงการพัฒนาตามพระราชดำริ
อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่
ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ ๑
สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

รายงานการติดตามผลผู้ผ่านการอบรม
ศูนย์อำนวยการโครงการพัฒนาตามพระราชดำริ
อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่
ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ ๑
สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

บทสรุปผู้บริหาร

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ ๑ ได้รับมอบหมายให้ติดตามผลผู้ผ่านการอบรมประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ มีวัตถุประสงค์เพื่อติดตามผลได้จากการดำเนินงานด้านการฝึกอบรมว่ามีการนำความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติ และติดตามผลกระทบระยะสั้นที่เกิดจากการเข้าอบรม รวมทั้งวิเคราะห์ปัญหา อุปสรรค และเสนอข้อคิดเห็นเพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานกิจกรรมการฝึกอบรมของศูนย์อำนวยการฯ ในระยะต่อไป โดยสัมภาษณ์ผู้ผ่านการอบรม จำนวน ๑๐๙ ราย และสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการอบรมสรุปได้ดังนี้

ด้านการบริหารจัดการโครงการ ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ คณะทำงานศูนย์อำนวยการฯ ไม่มีการจัดประชุมเนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคระบาดไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ แต่อย่างไรก็ตาม คณะทำงานศูนย์ฯ ได้มีการกำกับติดตามความก้าวหน้าผลการดำเนินงานของศูนย์ฯ ตลอดจนให้ข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะ และแนวทางการแก้ไขปัญหาต่างๆ ในการดำเนินงานของหน่วยงานอยู่เสมอ สำหรับกิจกรรมการจัดฝึกอบรมสามารถดำเนินการได้แล้วเสร็จตามแผนที่กำหนดทั้งหมด **ด้านปัจจัยนำเข้า** มีการฝึกอบรมภายใต้ศูนย์อำนวยการโครงการพัฒนาตามพระราชดำริฯ รวม ๙ หลักสูตร ได้แก่ ๑) การรวมกลุ่มแก้ไขปัญหาด้วยวิธีการสหกรณ์ ๒) การเลี้ยงสัตว์น้ำและอนุรักษ์ทรัพยากรประมง ๓) การผลิตแคลเซียมโบรอน ๔) การท่องเที่ยวเกษตรเชิงวัฒนธรรม ๕) การจัดทำต้นทุเรียนอาชีพและบัญชีครัวเรือน ๖) การเกษตรตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง ๗) การถ่ายทอดเทคโนโลยีการถนอมอาหารและการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร ๘) การผลิตพืชผักปลอดภัยจากสารพิษ และ ๙) การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว ผลการใช้จ่ายงบประมาณ ๑๘๓,๔๖๐ บาท คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐.๐๐ ของงบประมาณที่ได้รับ **ด้านผลได้ของโครงการ** ผู้ผ่านการอบรมตลอดหลักสูตรจำนวน ๕๐๓ ราย คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐.๒๐ ของเป้าหมาย โดยผู้ผ่านการอบรมนำความรู้ไปปฏิบัติร้อยละ ๗๖.๑๕ และไม่นำความรู้ที่ได้ไปปฏิบัติ ร้อยละ ๒๓.๘๕ เนื่องจากอยู่ระหว่างการศึกษา ไม่ได้ประกอบอาชีพเกษตรเป็นอาชีพหลัก รายรับน้อย ไม่แน่นอน ไม่มีแรงจูงใจในการบันทึกบัญชี ไม่มีเงินทุน ไม่มีเวลา อายุมาก และมีพื้นที่ทำการเกษตรไม่มาก **ด้านผลกระทบระยะสั้นของโครงการ ด้านเศรษฐกิจ** ผู้ผ่านการอบรมเกิดผลต่อการเปลี่ยนแปลงรายจ่ายลดลงหรือรายได้เพิ่มขึ้นร้อยละ ๖๒.๒๐ เช่น การบริโภคและจำหน่ายผลผลิตที่ได้รับการการสนับสนุน และการลดต้นทุนค่าใช้จ่ายด้านสารเคมี/ปุ๋ยเคมี เป็นต้น และปฏิบัติแต่ยังไม่เปลี่ยนแปลงร้อยละ ๓๗.๘๐ เช่น ใช้ในปริมาณน้อย จึงยังไม่เห็นผลการเปลี่ยนแปลงที่ชัดเจน ปัจจัยการผลิตมีการปรับราคาเพิ่มขึ้นส่งผลให้ไม่สามารถลดรายจ่ายด้านต้นทุนการผลิตได้ เป็นต้น **ด้านสังคม** มีการรวมกลุ่มร้อยละ ๓๑.๑๓ โดยส่วนใหญ่เป็นกลุ่มเดิมและเป็นลักษณะกลุ่มแบบไม่เป็นทางการรวมกลุ่มในพื้นที่เพื่อดำเนินกิจกรรมร่วมกัน และไม่ได้รวมกลุ่มร้อยละ ๖๘.๘๗ เนื่องจากเป็นเพียงการอบรมให้ความรู้ ผู้ผ่านการอบรมมีการถ่ายทอดความรู้ที่ได้รับให้แก่บุคคลอื่น ร้อยละ ๔๔.๙๕ ได้แก่ เพื่อนบ้าน และเกษตรกรในระแวกใกล้เคียง **ด้านสิ่งแวดล้อม** เมื่อนำความรู้ไปปฏิบัติแล้ว เห็นว่าสิ่งแวดล้อมในแปลงเกษตรมีการเปลี่ยนแปลงดีขึ้นร้อยละ ๖๘.๗๕ จากการนำสารชีวภัณฑ์/อินทรีย์ไปใช้ในแปลงเกษตรทดแทนสารเคมี **ด้านความยั่งยืน** ผู้ผ่านการอบรมนำความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติต่อเนื่องและปัจจุบันยังคงดำเนินการร้อยละ ๕๐.๐๐ เนื่องจากสามารถเพิ่มรายได้จากการจำหน่ายผลผลิตทางการเกษตรและลดรายจ่ายในครัวเรือน ลดต้นทุนค่าใช้จ่ายด้านสารเคมี/ปุ๋ยเคมี รวมทั้งสภาพดิน และระบบนิเวศน์ในแปลงเกษตรดีขึ้น การน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติในชีวิตประจำวันร้อยละ ๙๑.๖๗ โดยเรื่องที่น่าไปปฏิบัติ เช่น การผลิตเพื่อจำหน่ายและการบริโภคสินค้าเกษตรในครัวเรือน การใช้จ่ายอย่างมีเหตุผลดูแลตนเองและครอบครัวได้อย่างเหมาะสม การวางแผนการออมเงินสำหรับในกรณีฉุกเฉิน เป็นต้น

ข้อเสนอแนะ การจัดทำแผนการฝึกอบรมในครั้งต่อไปควรคัดเลือกกลุ่มเป้าหมายที่มีความพร้อมและมีศักยภาพในการนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์เป็นลำดับแรก รวมทั้งสำรวจความสนใจของเกษตรกรในพื้นที่ก่อนการกำหนดหลักสูตร และหลังการฝึกอบรมควรมีการติดตามจากหน่วยงานฝึกอบรมอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งหน่วยงานที่รับผิดชอบควรเชิญชวนให้เข้าไปศึกษาดูงานในฐานเรียนรู้เพิ่มเติมเพื่อให้ผู้ผ่านการอบรมเข้าใจเนื้อหาอย่างครบถ้วน และสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติหลังจากการส่งเสริมและฝึกอบรมได้

คำนำ

การติดตามผลผู้ผ่านการอบรมจากศูนย์อำนวยการโครงการพัฒนาตามพระราชดำริ อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ โดยสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ ๑ ได้ติดตามผลต่อเนื่องตลอดระยะเวลาดำเนินการ โดยในครั้งนี้เป็นการติดตามผลผู้ผ่านการอบรมประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ ๑ ขอขอบคุณหน่วยงานต่างๆ ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการประสานงาน และขอขอบคุณผู้ผ่านการอบรมที่ให้ความร่วมมือในการตอบข้อมูลอันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการจัดทำรายงาน คณะผู้จัดทำหวังเป็นอย่างยิ่งว่ารายงานเล่มนี้จะให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานของท่านตามสมควร

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ ๑

กันยายน ๒๕๖๕

สารบัญ

	หน้า
บทสรุปผู้บริหาร	ก
คำนำ	ข
สารบัญ	ค
สารบัญตาราง	ง
บทที่ ๑ บทนำ	
๑.๑ ความเป็นมาของโครงการ	๑
๑.๒ วัตถุประสงค์ของโครงการ	๑
๑.๓ เป้าหมายการดำเนินงาน	๑
๑.๔ วิสัยทัศน์ ยุทธศาสตร์และแนวทางการดำเนินงานโครงการ	๒
๑.๕ หลักสูตรที่จัดอบรม ปี ๒๕๖๔	๔
๑.๖ หน่วยงานที่รับผิดชอบ	๔
บทที่ ๒ การติดตามโครงการ	
๒.๑ ความสำคัญของการติดตาม	๗
๒.๒ วัตถุประสงค์การติดตาม	๗
๒.๓ ขอบเขตการติดตาม	๗
๒.๔ การตรวจเอกสาร	๗
๒.๕ วิธีการติดตาม	๙
๒.๖ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการติดตาม	๑๓
บทที่ ๓ ข้อมูลทั่วไปของผู้เข้าอบรม	
๓.๑ ลักษณะส่วนบุคคลของเกษตรกร	๑๔
๓.๒ การทราบข่าวการจัดฝึกอบรม	๑๕
๓.๓ การตัดสินใจเข้ารับการส่งเสริมและฝึกอบรม	๑๗
บทที่ ๔ ผลการติดตาม	
๔.๑ การบริหารจัดการโครงการ	๑๙
๔.๒ ปัจจัยนำเข้าของโครงการ	๑๙
๔.๓ ผลได้ของโครงการ	๒๓
๔.๔ ผลกระทบระยะสั้น	๒๕
บทที่ ๕ สรุป ปัญหา และข้อเสนอแนะ	
๕.๑ สรุป	๔๘
๕.๒ การบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการ	๕๑
๕.๓ ข้อค้นพบจากการติดตามโครงการ	๕๑
๕.๔ ข้อเสนอแนะ	๕๑
บรรณานุกรม	๕๒
ภาคผนวก	๕๓
คณะผู้จัดทำ	๕๖

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ ๒.๑ ประเด็นการติดตามและตัวชี้วัด	๑๐
ตารางที่ ๓.๑ ลักษณะส่วนบุคคล	๑๔
ตารางที่ ๓.๒ ลักษณะสมาชิกในครัวเรือน	๑๕
ตารางที่ ๓.๓ การทราบข่าวการจัดฝึกอบรม	๑๖
ตารางที่ ๓.๔ การตัดสินใจเข้ารับการฝึกอบรม	๑๘
ตารางที่ ๔.๑ แผนและผลการใช้จ่ายงบประมาณด้านการฝึกอบรม	๑๙
ตารางที่ ๔.๒ การแจกเอกสาร/ปัจจัยการผลิต/ผลผลิตที่เกิดจากการฝึกปฏิบัติ	๒๑
ตารางที่ ๔.๓ การติดตามของเจ้าหน้าที่ภายหลังจากการอบรม	๒๒
ตารางที่ ๔.๔ จำนวนผู้เข้าอบรมที่ผ่านการอบรมตลอดหลักสูตร	๒๓
ตารางที่ ๔.๕ การนำความรู้ที่ได้ไปใช้ประโยชน์	๒๔
ตารางที่ ๔.๖ ผลของการเปลี่ยนแปลงที่รายงานลดลง/รายได้เพิ่มขึ้น	๒๗
ตารางที่ ๔.๗ การรวมกลุ่มเพิ่มขึ้นภายหลังการฝึกอบรม	๒๘
ตารางที่ ๔.๘ การถ่ายทอดความรู้ที่ได้รับให้แก่บุคคลอื่น	๒๙
ตารางที่ ๔.๙ การเปลี่ยนแปลงด้านสิ่งแวดล้อมในแปลงเกษตร	๓๑
ตารางที่ ๔.๑๐ การนำความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติต่อเนื่อง	๓๒
ตารางที่ ๔.๑๑ การดำเนินการต่อเนื่องในอนาคต	๓๔
ตารางที่ ๔.๑๒ ระดับความพึงพอใจในภาพรวมการฝึกอบรม	๓๖
ตารางที่ ๔.๑๓ ระดับความพึงพอใจด้านเนื้อหาที่จัดอบรม	๓๗
ตารางที่ ๔.๑๔ ระดับความพึงพอใจด้านวิทยากร	๓๘
ตารางที่ ๔.๑๕ ระดับความพึงพอใจด้านการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น	๔๐
ตารางที่ ๔.๑๖ ระดับความพึงพอใจด้านแปลงสาธิต/ศูนย์อำนวยความสะดวก	๔๑
ตารางที่ ๔.๑๗ ระดับความพึงพอใจด้านเอกสารและปัจจัยการผลิต	๔๓
ตารางที่ ๔.๑๘ ระดับความพึงพอใจด้านสถานที่ในการอบรม	๔๔
ตารางที่ ๔.๑๙ ระดับความพึงพอใจด้านระยะเวลาในการอบรม	๔๕
ตารางที่ ๔.๒๐ เรื่องที่ต้องการอบรมในครั้งต่อไป	๕๖

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาของโครงการ

เนื่องจากการเดินทางไปปฏิบัติงานโครงการพัฒนาตามพระราชดำริที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน ในอดีตไม่สามารถทำได้ในวันเดียว เพราะมีระยะทางไกล และถนนหนทางทุรกันดาร คณะทำงานโครงการพระราชดำริจังหวัดแม่ฮ่องสอน ซึ่งมีหม่อมเจ้าจักรพันธ์เพ็ญศิริ จักรพันธ์ องคมนตรี เป็นประธานในขณะนั้น ได้มีความเห็นพ้องต้องกันว่า ควรจะมีสถานีกลางที่ใช้ในการพักเตรียมลำเลียงอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ และกล้าไม้ เพื่อนำไปใช้ปฏิบัติงานในโครงการพัฒนาตามพระราชดำริระหว่างส่วนกลางและจังหวัดแม่ฮ่องสอน ดังนั้นในวันที่ ๖ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๒๒ คณะทำงานโครงการพระราชดำริจังหวัดแม่ฮ่องสอน จึงได้กราบบังคมทูลขอพระราชทานพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์ เพื่อดำเนินการจัดซื้อที่ดินจำนวน ๖ ไร่ ๔๗ ตารางวา ต่อมาพลโท สีมา ปาณิกบุตร แม่ทัพภาคที่ ๓ ในขณะนั้นได้ติดต่อขอซื้อที่ดินเพิ่มเติมอีก ๑๔ ไร่ ๘๑ ตารางวา ทำให้มีพื้นที่โครงการรวม ๒๐ ไร่ ๑ งาน ๒๘ ตารางวา ซึ่งต่อมาได้รับพระมหากรุณาธิคุณจากพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร พระราชทานชื่อเป็นศูนย์อำนวยการโครงการพัฒนาตามพระราชดำริ อำเภอสันป่าตอง โดยมีกรมทหารราบที่ ๒๑ รักษาพระองค์ฯ จัดกำลังพลดูแล และประสานงานร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อจัดตั้งเป็นศูนย์การเรียนรู้ทางด้านเกษตรเชิงบูรณาการ โดยยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริ และเปิดโอกาสให้ประชาชนในทุกกระดับได้รับรู้ เรียนรู้ เชื่อมโยง กับวิถีชีวิต สามารถนำหลักการความรู้ไปปฏิบัติได้จริงอย่างมีความสุขและยั่งยืนในอนาคต

๑.๒ วัตถุประสงค์ของโครงการ

๑.๒.๑ เพื่อเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ ทางด้านการเกษตรเชิงบูรณาการ โดยยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถและโอกาสทางด้านการผลิตให้เกษตรกร ประชาชนทั่วไป มีรายได้และคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

๑.๒.๒ เพื่อเพิ่มความสามารถและโอกาสในการผลิตและประกอบอาชีพให้กับประชาชนกลุ่มเป้าหมาย

๑.๒.๓ เพื่อเป็นสถานที่ท่องเที่ยวเรียนรู้ด้านการเกษตรตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับประชาชนและนักเรียน นิสิต นักศึกษา โดยเฉพาะในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน

๑.๓ เป้าหมายการดำเนินงาน

๑.๓.๑ เกษตรกร ประชาชน นักเรียน และนักศึกษา ที่อาศัยอยู่ในจังหวัดต่างๆ ทางภาคเหนือของประเทศ ได้มีโอกาสเรียนรู้ระบบการเกษตรแบบมีส่วนร่วมในเชิงบูรณาการ โดยยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริ

๑.๓.๒ ศูนย์อำนวยการฯ จะเป็นศูนย์แห่งการเรียนรู้ระบบเกษตรแบบมีส่วนร่วมในเชิงบูรณาการ ซึ่งถ่ายทอดความรู้ทางด้านการเกษตรในทุกๆ ด้าน ทั้งด้านพืชไร่ พืชสวน ไม้ดอกไม้ประดับ ประมง ปศุสัตว์ การปรับปรุงบำรุงดินอย่างครบวงจร โดยยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริ ให้แก่ เกษตรกร ประชาชน นักเรียน และนักศึกษาที่อยู่ในพื้นที่ และขยายผลไปยังพื้นที่ใกล้เคียงในอำเภออื่นๆ ในจังหวัดเชียงใหม่ และจังหวัดอื่นๆ ในภาคเหนือ

๑.๔ วิสัยทัศน์ ยุทธศาสตร์และแนวทางการดำเนินงานโครงการ

๑.๔.๑ วิสัยทัศน์

เป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้ด้านการเกษตรแบบบูรณาการครบวงจร ตลอดจนสถานที่ท่องเที่ยวเรียนรู้สำหรับเกษตรกรและบุคคลทั่วไป

๑.๔.๒ ยุทธศาสตร์และแนวทางการดำเนินงาน

เพื่อให้การพัฒนาศูนย์อำนวยการโครงการพัฒนาตามพระราชดำริ อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ จึงกำหนดยุทธศาสตร์ของแผนแม่บทไว้ ๕ ด้าน ดังนี้

- ๑) ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาและส่งเสริมอาชีพ
- ๒) ยุทธศาสตร์ด้านการฟื้นฟูและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ
- ๓) ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาสังคมและชุมชน
- ๔) ยุทธศาสตร์ด้านการวิจัยและพัฒนา
- ๕) ยุทธศาสตร์ด้านการบริหารจัดการ

๑) ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาและส่งเสริมอาชีพ โดยส่งเสริมและพัฒนาอาชีพแก่เกษตรกรตามความเหมาะสมของพื้นที่ สอดคล้องกับความต้องการของตลาดหรือวิถีชีวิตของเกษตรกร และพัฒนาเกษตรกรกลุ่มอาชีพต่างๆ ในพื้นที่เป้าหมายเพื่อให้เกษตรกรเป็นผู้นำชุมชนในด้านการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต การจัดการผลผลิต การลดต้นทุนการผลิต และปรับปรุงคุณภาพการผลิต โดยเน้นความปลอดภัยของผู้บริโภค และสิ่งแวดล้อม

กลยุทธ์การดำเนินงาน ประกอบด้วย

- ๑) สนับสนุนปัจจัยการผลิตด้านพันธุ์พืช ประมง ปศุสัตว์ และปุ๋ยอินทรีย์
- ๒) ส่งเสริมและพัฒนา กลุ่มอาชีพต่างๆ
- ๓) ถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านการเกษตร ปศุสัตว์ ประมง และด้านอื่นๆ
- ๔) แสดงและจำหน่ายสินค้าจากเกษตรกรขยายผล หรือเครือข่ายที่ได้รับองค์ความรู้จากศูนย์อำนวยการโครงการพัฒนาตามพระราชดำริฯ

๒) ยุทธศาสตร์ด้านการฟื้นฟูและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ โดยพัฒนาและส่งเสริมการเกษตรแบบยั่งยืน ฟื้นฟูความอุดมสมบูรณ์ของดินของเกษตรกร ซึ่งผสมผสานเทคโนโลยีและภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เหมาะสม และส่งเสริมการทำเกษตรให้เป็นเกษตรปลอดภัยกับผู้ผลิตและผู้บริโภคเพื่อให้เกิดความยั่งยืน

กลยุทธ์ดำเนินงาน ประกอบด้วย

- ๑) ส่งเสริมการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ในการผลิตพืชและการปรับปรุงบำรุงดิน
- ๒) เป็นแบบอย่างในการผลิตพืชและสัตว์ที่ปลอดภัย
- ๓) รณรงค์สร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

๓) ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาสังคมและชุมชน โดยส่งเสริมการรวมกลุ่มอาชีพ การทำบัญชีครัวเรือนและการทำบัญชีต้นทุนอาชีพเพื่อลดรายจ่ายเพิ่มรายได้ให้แก่เกษตรกร และสร้างเครือข่ายระหว่างกลุ่มเกษตรกร กลุ่มสหกรณ์ กลุ่มวิสาหกิจชุมชน กลุ่มแปรรูปและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สนับสนุนการศึกษาด้านการเกษตรที่เหมาะสมให้แก่นักเรียน นักศึกษา โดยใช้ศูนย์อำนวยการโครงการพัฒนาตามพระราชดำริฯ เป็นแหล่งพื้นฐานของการเรียนรู้ ตลอดจนสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ธรรมชาติและวัฒนธรรม โดยมีศูนย์อำนวยการโครงการพัฒนาตามพระราชดำริฯ เป็นศูนย์กลางดำเนินงาน

กลยุทธ์ดำเนินงาน ประกอบด้วย

๑) ให้การศึกษาอบรมการรวมกลุ่มตามหลักวิธีการอุดมการณ์สหกรณ์ เสริมสร้างภูมิปัญญาทางบัญชีแก่เกษตรกรและประชาชนทั่วไป

๒) ส่งเสริมการแปรรูปและการถนอมอาหาร

๓) ปลุกฝังปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้กับเกษตรกร สถาบันการศึกษา และประชาชนทั่วไป

๔) เป็นแหล่งเรียนรู้การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ธรรมชาติและวัฒนธรรม

๕) ยุทธศาสตร์ด้านการวิจัยและพัฒนา โดยศึกษา สาธิต ทดสอบ รูปแบบการปลูกพืช เลี้ยงสัตว์ การประมง และการปรับปรุงบำรุงดิน อย่างถูกต้องและเหมาะสม และให้มีการฝึกอบรมถ่ายทอดเทคโนโลยี ตลอดจนองค์ความรู้เกี่ยวกับการทำการเกษตรโดยยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

กลยุทธ์ดำเนินงาน ประกอบด้วย

๑) จัดทำฐานเรียนรู้และสาธิตทั้ง ๘ ฐาน เพื่อเป็นแหล่งศึกษา สาธิต และทดสอบ ดังนี้

- ฐานเรียนรู้ที่ ๑ สาธิตการปลูกพืชผสมผสานโดยมีไม้ผลเป็นหลัก

- ฐานเรียนรู้ที่ ๒ สาธิตการเลี้ยงสัตว์

- ฐานเรียนรู้ที่ ๓ สาธิตการเลี้ยงสัตว์น้ำ

- ฐานเรียนรู้ที่ ๔ สาธิตการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ การปรับปรุงบำรุงดินและลดปุ๋ยเคมีในพืช

- ฐานเรียนรู้ที่ ๕ สาธิตการปลูกพืชผักปลอดภัย

- ฐานเรียนรู้ที่ ๖ สาธิตการเพาะเห็ด

- ฐานเรียนรู้ที่ ๗ สาธิตการปลูกหม่อนผลสด

- ฐานเรียนรู้ที่ ๘ สาธิตบ้านเกษตรกรตัวอย่าง

๕) ยุทธศาสตร์ด้านการบริหารจัดการ โดยพัฒนาบุคลากรเพื่อเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและปรับปรุงภูมิทัศน์ ให้มีจัดทำฐานข้อมูลเพื่อเป็นแหล่งข้อมูลการผลิต ข้อมูลประชากรรวมถึงระบบสารสนเทศทางภูมิศาสตร์ ตลอดจนประชาสัมพันธ์เผยแพร่กิจกรรมภายในศูนย์อำนวยการโครงการพัฒนาตามพระราชดำริฯ ที่ได้จากการศึกษาทดลอง และมีการติดตามความก้าวหน้าของการปฏิบัติงานและประเมินผลผู้ผ่านการฝึกอบรมจากศูนย์อำนวยการโครงการพัฒนาตามพระราชดำริฯ เพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพการดำเนินงาน

กลยุทธ์ดำเนินงาน ประกอบด้วย

๑) จัดฝึกอบรมและศึกษาดูงานให้แก่บุคลากรและเจ้าหน้าที่เพื่อเพิ่มประสบการณ์

๒) ปรับปรุงระบบการกระจายน้ำและภูมิทัศน์

๓) จัดทำฐานข้อมูลและระบบสารสนเทศ

๔) จัดทำสื่อประชาสัมพันธ์ทุกรูปแบบ

๕) ติดตามและประเมินผล

๑.๕ หลักสูตรที่จัดฝึกอบรมปี ๒๕๖๔

การติดตามโครงการครั้งนี้ สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ ๑ จะติดตามผลที่เกิดขึ้นจากกิจกรรมการฝึกอบรมช่วงปี ๒๕๖๔ เพราะกิจกรรมอื่นๆ มีการกำกับดูแลอย่างต่อเนื่องแล้ว โดยหลักสูตรการฝึกอบรมในปีงบประมาณ ๒๕๖๔ มีจำนวน ๙ หลักสูตร ดังนี้

หลักสูตรที่ ๑ การรวมกลุ่มแก้ไขปัญหาด้วยวิธีการสหกรณ์ ลักษณะกิจกรรมเป็นการฝึกอบรมความรู้ด้านการบริหารจัดการ และประโยชน์ของการรวมกลุ่มตามหลักการและวิธีการสหกรณ์ โดยสำนักงานสหกรณ์จังหวัดเชียงใหม่ ดำเนินการฝึกอบรม

หลักสูตรที่ ๒ การเลี้ยงสัตว์น้ำและอนุรักษ์ทรัพยากรประมง ลักษณะกิจกรรมเป็นการฝึกอบรมและส่งเสริมให้เกษตรกรเลี้ยงปลาให้ถูกหลักวิชาการ และการผสมอาหารปลาเพื่อใช้ภายในบ่อ รวมทั้งสนับสนุนพันธุ์ปลาคุณภาพดี อาหารปลา และแผ่นพลาสติกกรองบ่อ โดยสำนักงานประมงจังหวัดเชียงใหม่ ดำเนินการฝึกอบรม

หลักสูตรที่ ๓ การผลิตแคลเซียมโบรอน ลักษณะกิจกรรมเป็นการฝึกอบรมและส่งเสริมวิธีการผลิตและใช้สารชีวภัณฑ์ ได้แก่ การผลิตแคลเซียมโบรอน รวมทั้งสนับสนุนปัจจัยสำหรับการผลิตแคลเซียมโบรอน โดยสำนักงานวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ ๑ ดำเนินการฝึกอบรม

หลักสูตรที่ ๔ การท่องเที่ยวเกษตรเชิงวัฒนธรรม ลักษณะกิจกรรมเป็นการให้ความรู้การทำเกษตรจากฐานการเรียนรู้ในศูนย์อำนวยการฯ เช่น การเพาะเห็ด การผลิตพืชผักปลอดภัย การปลูกหม่อนกินผลสด การพัฒนาดิน เป็นต้น ศึกษาฐานแปลงเกษตรขยายผลจากศูนย์ฯ (ศูนย์เรียนรู้ส่งเสริมปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านหม่อนไหม) และกลุ่มวิสาหกิจชุมชน กลุ่มตีมีดบ้านร้อง รวมทั้งการเยี่ยมชมพิพิธภัณฑ์เฮือนไต่เขินวัดศรีนารัฐ และโบราณสถานเวียงท่ากาน โดยสำนักงานพัฒนาที่ดินเขต ๖ ดำเนินการฝึกอบรม

หลักสูตรที่ ๕ การจัดทำต้นทุนอาชีพและบัญชีครัวเรือน ลักษณะกิจกรรมเป็นการฝึกอบรมวิธีการบันทึกบัญชีครัวเรือน และบัญชีต้นทุนอาชีพ โดยสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์จังหวัดเชียงใหม่ ดำเนินการฝึกอบรม

หลักสูตรที่ ๖ การเกษตรตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง ลักษณะกิจกรรมเป็นการฝึกอบรมและส่งเสริมให้เกษตรกรผลิตพืชและเลี้ยงสัตว์แบบผสมผสานตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง และการผลิตและการใช้สารอินทรีย์/ชีวภัณฑ์ในการเกษตร รวมทั้งสนับสนุนพันธุ์พืชผัก ถังหมัก กากน้ำตาล ถาดเพาะกล้า และมูลสัตว์ โดยสำนักงานเกษตรอำเภอสันป่าตอง ดำเนินการฝึกอบรม

หลักสูตรที่ ๗ การถ่ายทอดเทคโนโลยีการถนอมอาหารและการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร ลักษณะกิจกรรมเป็นการฝึกอบรมและส่งเสริมให้เกษตรกรถนอมอาหาร ได้แก่ หมี่กรอบ และสาकु เพื่อบริโภคและจำหน่ายเป็นอาชีพเสริม โดยสำนักงานเกษตรอำเภอสันป่าตอง ดำเนินการฝึกอบรม

หลักสูตรที่ ๘ การผลิตพืชผักปลอดภัยจากสารพิษ ลักษณะกิจกรรมเป็นการฝึกอบรมและส่งเสริมให้เกษตรกรผลิตพืชแบบปลอดภัยตามวิธีปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (Good Agricultural Practices) และ การใช้สารเคมี/ปุ๋ยเคมีในปริมาณที่เหมาะสม โดยสำนักงานเกษตรอำเภอสันป่าตอง ดำเนินการฝึกอบรม

หลักสูตรที่ ๙ การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว ลักษณะกิจกรรมเป็นการฝึกอบรมและส่งเสริมให้เกษตรกรมีการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (Good Agricultural Practices) การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว การคัดเลือกสายพันธุ์ ลักษณะข้าวแต่ละสายพันธุ์ การคัดพันธุ์ปนในแปลง โดยสำนักงานเกษตรอำเภอสันป่าตอง ดำเนินการฝึกอบรม

๑.๖ หน่วยงานที่รับผิดชอบ

ในปี ๒๕๕๐ กรมทหารราบที่ ๒๑ รักษาพระองค์ฯ มีการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อพัฒนาพื้นที่ให้เป็นศูนย์การเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยมีหน่วยงานที่เข้าร่วมวางแผนดำเนินการ ได้แก่ ๕ กระทรวง ดังนี้ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงกลาโหม กระทรวงมหาดไทย กระทรวงศึกษาธิการ และกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

๑) กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ประกอบด้วย ๑๒ หน่วยงานดังนี้

- กรมพัฒนาที่ดิน ได้แก่ สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต ๖
- กรมวิชาการเกษตร ได้แก่ สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ ๑
- กรมประมง ได้แก่ สำนักงานประมงเชียงใหม่ และศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืด
- กรมปศุสัตว์ ได้แก่ สำนักงานปศุสัตว์เชียงใหม่ ศูนย์วิจัยและบำรุงพันธุ์สัตว์เชียงใหม่ และสำนักงานปศุสัตว์อำเภอสันป่าตอง
- กรมชลประทาน ได้แก่ สำนักชลประทานที่ ๑
- กรมส่งเสริมการเกษตร ได้แก่ สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรเขตที่ ๖ สำนักงานเกษตรจังหวัดเชียงใหม่ และสำนักงานเกษตรอำเภอสันป่าตอง
- กรมการข้าว ได้แก่ ศูนย์วิจัยข้าวเชียงใหม่
- กรมส่งเสริมสหกรณ์ ได้แก่ สำนักงานสหกรณ์จังหวัดเชียงใหม่
- กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ได้แก่ สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์เชียงใหม่
- กรมหม่อนไหม ได้แก่ ศูนย์หม่อนไหมเฉลิมพระเกียรติฯ เชียงใหม่
- สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ได้แก่ สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ ๑
- สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้แก่ สำนักงานเกษตรและสหกรณ์ จังหวัดเชียงใหม่

๒) กระทรวงกลาโหม ประกอบด้วย ๒ หน่วยงาน ดังนี้

- กรมทหารราบที่ ๒๑ รักษาพระองค์ฯ ได้แก่ ศูนย์โครงการพัฒนาตามพระราชดำริ จังหวัดแม่ฮ่องสอน
- สำนักงานพัฒนาภาค ๓ ได้แก่ หน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่ ๓๒

๓) กระทรวงมหาดไทย ประกอบด้วย ๔ หน่วยงานดังนี้

- กรมการพัฒนาชุมชน ได้แก่ สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดเชียงใหม่
- สำนักงานจังหวัดเชียงใหม่
- อำเภอสันป่าตอง
- องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๔) กระทรวงศึกษาธิการ ประกอบด้วย ๒ หน่วยงาน ดังนี้

- ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดเชียงใหม่ ได้แก่ ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน อำเภอ สันป่าตอง
- วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีเชียงใหม่

๕) กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ประกอบด้วย ๑ หน่วยงาน ดังนี้

- สถาบันวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย

เมื่อพิจารณาลักษณะของงานภายในศูนย์อำนวยการฯ ทั้งหมดแล้ว สามารถแบ่งกลุ่มทำงานออกเป็น ๔ กลุ่มภารกิจ ดังนี้

กลุ่มอำนวยการ เป็นกลุ่มภารกิจที่เกี่ยวข้องกับงานพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และการจัดระบบการบริหารจัดการโครงการภายในศูนย์อำนวยการฯ

กลุ่มวิชาการ เป็นกลุ่มภารกิจที่เกี่ยวข้องกับงานจัดเตรียมข้อมูลทางวิชาการด้านต่าง ๆ และงานวิจัยและทดสอบ สวัสดิการจัดการสวนไม้ผล

กลุ่มส่งเสริมและเผยแพร่ เป็นกลุ่มภารกิจที่เกี่ยวข้องกับงานสาธิต งานฝึกอบรม และการขยายผลและนาร่อง

กลุ่มติดตามและประเมินผล เป็นกลุ่มภารกิจที่เกี่ยวข้องกับงานจัดระบบการประสานงาน การติดตามงานในพื้นที่ของเจ้าหน้าที่ การประสานการติดตามงานของผู้บริหารระดับสูงของกระทรวงเกษตรฯ การติดตามความก้าวหน้าของแต่ละโครงการ การติดตามทัศนคติความพึงพอใจของเกษตรกรที่มีต่อการอบรม การจัดทำรายงานสรุปผลและข้อเสนอแนะ

บทที่ ๒ การติดตามโครงการ

๒.๑ ความสำคัญของการติดตาม

ศูนย์อำนวยการโครงการพัฒนาตามพระราชดำริ อำเภอสนป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ จัดตั้งเพื่อเป็นศูนย์การเรียนรู้ทางการเกษตรเชิงบูรณาการ โดยยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริ เปิดโอกาสให้ประชาชนในทุกระดับได้รับรู้ เรียนรู้ เชื่อมโยง กับวิถีชีวิต สามารถนำหลักการ ความรู้ ไปปฏิบัติได้จริง

ในปี พ.ศ. ๒๕๖๐ คณะทำงานศูนย์อำนวยการโครงการพัฒนาตามพระราชดำริ อำเภอสนป่าตอง ได้จัดทำแผนแม่บทของศูนย์อำนวยการโครงการพัฒนาตามพระราชดำริ อำเภอสนป่าตอง ระยะที่ ๔ (๒๕๖๐-๒๕๖๔) มีการกำหนดแผนปฏิบัติการที่มีการบูรณาการร่วมกัน โดยมีหน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และผู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาพื้นที่เข้าร่วม

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ ๑ ได้รับมอบหมายภารกิจให้ทำหน้าที่ในการติดตามผลการดำเนินงานด้านการฝึกอบรมต่อเนื่องทุกปี โดยในครั้งนี้เป็นการติดตามผลการฝึกอบรมปี ๒๕๖๔ เพื่อจะได้ทราบถึงผลการดำเนินงานว่าผู้ผ่านการฝึกอบรมจากศูนย์อำนวยการฯ มีการนำความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติเกิดผลได้และผลกระทบอย่างไร ตลอดจนปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะ เพื่อใช้ประกอบการพิจารณาแนวทางการดำเนินงานด้านกิจกรรมการฝึกอบรมในระยะต่อไป

๒.๒ วัตถุประสงค์ของการติดตาม

๒.๒.๑ เพื่อติดตามผลได้จากการดำเนินงานด้านการฝึกอบรม ว่าผู้ผ่านการอบรมมีการนำความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติ และติดตามผลกระทบระยะสั้นที่เกิดจากการเข้าอบรม

๒.๒.๒ เพื่อวิเคราะห์ปัญหา อุปสรรค และเสนอข้อคิดเห็นเพื่อใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงการดำเนินงานกิจกรรมการฝึกอบรม

๒.๓ ขอบเขตของการติดตาม

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ ๑ ติดตามผลที่เกิดขึ้นจากกิจกรรมการฝึกอบรมของศูนย์อำนวยการโครงการพัฒนาตามพระราชดำริ อำเภอสนป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ ปี ๒๕๖๔ กลุ่มเป้าหมายประกอบด้วย เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานต่างๆ ที่ดำเนินการจัดฝึกอบรม และผู้ผ่านการอบรมภายใต้ศูนย์อำนวยการโครงการพัฒนาตามพระราชดำริ อำเภอสนป่าตอง ปีงบประมาณ ๒๕๖๔

๒.๔ การตรวจเอกสาร

๒.๔.๑ การตรวจเอกสาร

สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (๒๕๕๑) โครงการประเมินผลการดำเนินงานขยายผลศูนย์การศึกษาการพัฒนาภูพาน อันเนื่องมาจากพระราชดำริ พบว่าการจัดทำหลักสูตรขยายผลส่วนใหญ่เป็นหลักสูตรที่จัดทำขึ้นตามกิจกรรมปกติของหน่วยงาน โดยมีความสอดคล้องกับแนวพระราชดำริ ทั้งความรู้ในภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ มีการศึกษาถึงระดับความพึงพอใจ

ในการขยายผลผ่านหลักสูตรการฝึกอบรมของศูนย์ เกษตรกรมีความพึงพอใจที่การฝึกอบรมช่วยเพิ่มเติมความรู้เดิม การเข้าถึงข่าวสารส่วนใหญ่ได้รับรู้จากผู้นำชุมชนและเจ้าหน้าที่ศูนย์การคัดเลือกผู้เข้ารับการฝึกอบรม ส่วนใหญ่เกษตรกรเป็นผู้มาสมัครด้วยตนเองตามความสนใจการคัดเลือกผู้เข้ารับการฝึกอบรมตามความสนใจของเกษตรกร การนำความรู้ไปปรับใช้หลังจากได้รับการขยายผลเกษตรกรสามารถนำความรู้ไปใช้ได้หลังจากได้รับการอบรมและนำความรู้ไปเผยแพร่แก่เพื่อนบ้าน ญาติพี่น้องและสมาชิกในกลุ่ม การติดตามหลังการฝึกอบรมของเจ้าหน้าที่โดยมีการติดตามดูแล ๑-๒ ครั้งต่อเดือน การแสดงความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการขยายผลถึงวิธีการฝึกอบรมเห็นว่าควรให้ผู้เข้ารับการอบรมได้ลงมือปฏิบัติ มีการดูงานนอกสถานที่ ทั้งนี้ ปัญหาที่การขยายผลยังไม่สามารถดำเนินตามแผนปฏิบัติที่กำหนดไว้เกิดจากห้วงเวลาสำหรับการจัดฝึกอบรมไม่สอดคล้องกับสภาพของพื้นที่ซึ่งส่วนใหญ่เห็นว่าควรจัดอบรมในช่วงฤดูแล้ง (มกราคม-เมษายน) โดยประโยชน์จากความรู้ที่ได้รับจากการขยายผล คือ สามารถเพิ่มรายได้ และสภาพความเป็นอยู่โดยรวมของชุมชนดีขึ้นพอสมควรส่วนปัญหาอุปสรรคในการขยายผล เกษตรกรยังขาดความพร้อมในเรื่องของเวลา ปัญหาด้านเงินทุน และแรงงานขาดแรงจูงใจในการเข้ารับการฝึกอบรม และขาดความยั่งยืนในการดำเนินงาน ไม่มีตลาดรองรับผลผลิต กลุ่มผู้เข้ารับการอบรมเป็นบุคคลเดิม

มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตสารสนเทศเพชรบุรี (๒๕๕๒) ประเมินผลงานขยายผล ศูนย์การศึกษาการพัฒนาของศูนย์ศึกษาพัฒนาห้วยทราย อันเนื่องมาจากพระราชดำริ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่เคยเข้ารับการฝึกอบรมไม่ได้นำความรู้หรือประสบการณ์ที่ได้รับจากการฝึกอบรมนั้นไปใช้เนื่องจากสภาพพื้นที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการทำการเกษตรทฤษฎีใหม่ ปัญหาการขาดแคลนน้ำ พื้นที่อยู่ห่างไกลจากแหล่งน้ำ และบางส่วนไม่มีที่ดินเป็นของตนเอง จึงควรมีการศึกษาถึงศักยภาพความพร้อมของประชาชน ในพื้นที่ว่ามีความต้องการอบรมในเรื่องใด และควรมีการส่งเสริมอาชีพอื่นที่สอดคล้องและเหมาะสมกับสภาพความเป็นอยู่จริง ให้กับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่มีพื้นที่เป็นของตนเองหรือมีพื้นที่ไม่เพียงพอ ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่นำความรู้ไปใช้มีความถี่เข้าไปในศูนย์ฯ จำนวน ๑-๒ ครั้งต่อปี โดยได้รับข่าวสารจากเจ้าหน้าที่ของศูนย์มีการเข้ามาเยี่ยม ให้คำแนะนำเกี่ยวกับการประกอบอาชีพเกษตร การทำปุ๋ยชีวภาพ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เข้าร่วมเป็นสมาชิกในโครงการต่างๆ ซึ่งส่วนใหญ่เคยได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการทำปุ๋ยหมัก การพัฒนาอาชีพจากการเกษตรผสมผสาน การพัฒนาอาชีพจากการเกษตรตามแนวทฤษฎีใหม่ การปลูกพืชผักสวนครัว และพืชไร่ การเลี้ยงปลาและการขยายพันธุ์ปลา การปลูกและขยายพันธุ์ไม้ผล การปลูกผักปลอดสารพิษ การอนุรักษ์ดินและน้ำ ซึ่งครัวเรือนมีการทำเกษตรผสมผสานและการทำเกษตรทฤษฎีใหม่ ทำให้มีความเข้าใจเกี่ยวกับรูปแบบ การดำเนินชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง มีการนำแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ไปใช้ในการดำเนินชีวิตและนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ สร้างรายได้ ด้านการสนับสนุนงบประมาณดำเนินงานยังมีความล่าช้า ส่งผลกระทบต่อการทำงานและไม่เป็นไปตามแผนที่กำหนด ควรมีการจัดตั้งงบประมาณสำรองระหว่างปีเพื่อเตรียมสำหรับกรณีเกิดความจำเป็นเร่งด่วน

สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (๒๕๕๓) โครงการประเมินผลการดำเนินงานขยายผลศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ พบว่า มีวิธีการดำเนินงานขยายผลแก่ประชาชนในหมู่บ้านรอบศูนย์ มีการจัดทำแปลงสาธิตการอบรมให้ความรู้

ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ การติดตามให้ความรู้จากเจ้าหน้าที่ศูนย์ฯ และจัดทำเอกสารเผยแพร่ เป็นการพัฒนาองค์ความรู้และแนวปฏิบัติในการประกอบอาชีพแก่เกษตรกร เกษตรกรสามารถพึ่งพาตนเองได้และมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น รวมทั้งส่งผลต่อการเสริมสร้างความเข้มแข็งของกลุ่มอาชีพในชุมชน มีการน้อมนำแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการใช้ความพอประมาณ ดำเนินชีวิตที่เรียบง่ายประหยัด ไม่ฟุ้งเฟ้อ การทำการเกษตรแบบผสมผสาน การลดรายจ่ายในครัวเรือน ผลิตน้ำหมักชีวภาพใช้เองแทนการซื้อปุ๋ยเคมี ความมีเหตุผล เลือกลงใช้จ่ายในสิ่งที่จำเป็น การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในด้วยยอมรับการเปลี่ยนแปลงราคาผลผลิต มีจิตใจเข้มแข็ง อดทนไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค มีแนวทางการบริหารจัดการที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานขยายผลที่ควรส่งเสริมและพัฒนา ได้แก่ การติดตามรายบุคคลให้คำแนะนำในพื้นที่การตรวจสอบและหาวิธีแก้ไขร่วมกันการดูตัวอย่างที่ปฏิบัติได้ผลและการจัดตั้งกลุ่ม สร้างเครือข่ายเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันระหว่างชุมชน

สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (๒๕๕๓)

ประเมินผลงานขยายผลศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ของศูนย์ศึกษาพัฒนา ห้วยฮ่องไคร้ฯ พบว่า ผู้ที่ได้รับการถ่ายทอดจากการฝึกอบรมมีการปฏิบัติตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงพอสมควรและแตกต่างกันในแต่ละบุคคล ด้านงบประมาณในการดำเนินงานมีจำกัด การประสานงานระหว่างหน่วยงานที่มีส่วนรับผิดชอบขาดการบูรณาการ เกษตรกรส่วนหนึ่งให้ความเห็นว่า งานขยายผลศูนย์มุ่งเน้นไปที่จำนวนเกษตรกรรายใหม่เกินไป ทำให้ไม่มีเวลามากนักที่จะติดตามงานของเกษตรกรรายเดิม ทำให้ไม่ทราบปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้น และควรทำการสำรวจความต้องการของเกษตรกร เพื่อกำหนดหลักสูตรที่เหมาะสมและตรงกับความต้องการ ควรเน้นเฉพาะรายที่สนใจจริง เพื่อการใช้ประโยชน์ในครัวเรือน ควรให้มีการกำหนดแผนงานการอบรมและการขยายผลที่สอดคล้อง เหมาะสมกับช่วงฤดูการผลิตของกิจกรรมแต่ละประเภท

๒.๕ วิธีการติดตาม

๒.๕.๑ ประเภทการติดตาม

การติดตามครั้งนี้ เป็นการติดตามผลในระหว่างการดำเนินงานตามโครงการ (On-going Evaluation) จึงมีขอบเขตเฉพาะผลได้เบื้องต้นกับผลกระทบระยะสั้นหลังจากการดำเนินโครงการ ทั้งนี้ผลการประเมินผลอาจนำไปสู่การปรับเปลี่ยนแผนของโครงการ เช่น เพิ่มหรือลดกิจกรรม ปรับวัตถุประสงค์เพิ่มหรือลดขนาดของเป้าหมาย เป็นต้น

๒.๕.๒ รูปแบบการติดตาม

รูปแบบการติดตามประกอบด้วยการบริหาร (Management) ปัจจัยนำเข้า (Input) ผลได้ (Output) และผลกระทบระยะสั้น (Effects) หรือ MIOE

๑. การบริหารจัดการโครงการ (M : Management) คือ การจัดการโครงสร้างการบริหารโครงการ การดำเนินงานตามแผนการติดตามกำกับงาน การประสานงานระหว่างหน่วยงานและภายในหน่วยงาน การประสานงานกับกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งเป็นกระบวนการที่ทำในช่วงเริ่มดำเนินโครงการใหม่ๆ และระหว่างการดำเนินโครงการ การพิจารณาเพื่อที่จะสะท้อนให้เห็นถึงประสิทธิภาพในการดำเนินงานของแต่ละหน่วยงานในโครงการ

๒. ปัจจัยนำเข้าของโครงการ (I : Input) คือ ปัจจัยหรือทรัพยากรที่ใช้ในการจัดทำโครงการ ได้แก่ งบประมาณที่ใช้ในกิจกรรมฝึกอบรม หลักสูตร/กิจกรรมการฝึกอบรม โดยพิจารณาถึงความสอดคล้องในการนำปัจจัยต่างๆ มาใช้ในโครงการ

๓. ผลได้ของโครงการ (O : Output) คือ ผลที่ได้รับจากการใส่ปัจจัยเข้าไปในกิจกรรมต่างๆ ของโครงการ ได้แก่ ผลจำนวนผู้เข้ารับการอบรมที่ผ่านการอบรมตลอดหลักสูตร และการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ของผู้เข้ารับการอบรม

๔. ผลกระทบระยะสั้น (E : Effect) คือ ผลที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องจากผลได้ เป็นผลตามวัตถุประสงค์ของโครงการ และมีศักยภาพหรือแนวโน้มที่จะเกิดผลกระทบในระยะยาวต่อไปหรือไม่และอย่างไร อันได้แก่ ผลกระทบจากผู้ผ่านการอบรมหลักสูตรต่างๆ ที่มีการดำเนินกิจกรรมต่อด้านการเกษตรของครัวเรือน ได้แก่

- ด้านเศรษฐกิจ จำนวนผู้ผ่านการอบรมที่มีรายจ่ายลดลง หรือที่มีรายได้เพิ่มขึ้น
- ด้านสังคม ผลการรวมกลุ่มจากการเข้ารับการฝึกอบรม และการขยายผลแก่บุคคลอื่น
- ด้านสิ่งแวดล้อม ผลต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในแปลงเกษตรหลังจากการนำ

ความรู้ไปปฏิบัติ

- ด้านความยั่งยืน การนำความรู้ที่รับไปปฏิบัติต่อเนื่อง และการน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติในชีวิตประจำวัน

- ด้านความพึงพอใจของผู้ผ่านการอบรมต่อการจัดฝึกอบรมของศูนย์อำนวยการฯ

๒.๕.๓ ประเด็นการติดตามและตัวชี้วัด

กำหนดประเด็นที่ต้องการติดตามและตัวชี้วัดความสำเร็จของการฝึกอบรมภายใต้ศูนย์อำนวยการโครงการพัฒนาตามพระราชดำริ อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ ปี ๒๕๖๔ ดังต่อไปนี้

ตารางที่ ๒.๑ ประเด็นการติดตามและตัวชี้วัด

ประเด็นการติดตาม	ตัวชี้วัด	ผู้ให้ข้อมูล
๑. การบริหารจัดการโครงการ		
๑.๑ การจัดองค์กรบริหารโครงการ	- จำนวนครั้งการจัดการประชุมกำกับติดตามผลการดำเนินงาน	เจ้าหน้าที่หน่วยงานที่จัดฝึกอบรม
๑.๒ การดำเนินงานขององค์กรบริหารโครงการ	- ร้อยละของการดำเนินงานกิจกรรมการอบรมที่แล้วเสร็จตามแผนที่กำหนด	
๒. ปัจจัยนำเข้าของโครงการ		
๒.๑ งบประมาณโครงการ	- ร้อยละของงบประมาณที่ใช้ในกิจกรรมฝึกอบรม	เจ้าหน้าที่หน่วยงานที่จัดอบรม
๓. ผลได้ของโครงการ		
๓.๑ ผลการฝึกอบรมถ่ายทอดความรู้	- ร้อยละของผู้ผ่านการอบรมที่นำความรู้ไปปฏิบัติ	ผู้ผ่านการอบรม
๔. ผลกระทบระยะสั้นของโครงการ		
๔.๑ ด้านเศรษฐกิจ	- ร้อยละของผู้ผ่านการอบรมที่มีรายจ่ายลดลง หรือมีรายได้เพิ่มขึ้น	ผู้ผ่านการอบรม

ตารางที่ ๒.๑ ประเด็นการติดตามและตัวชี้วัด

ประเด็นการติดตาม	ตัวชี้วัด	ผู้ให้ข้อมูล
๔.๒ ด้านสังคม	- ร้อยละของผู้ผ่านการอบรมที่รวมกลุ่ม ภายหลังการฝึกอบรม - ร้อยละของผู้ผ่านการอบรมนำความรู้ ที่ได้รับไปถ่ายทอดต่อ	
๔.๓ ด้านสิ่งแวดล้อม	- ร้อยละของผู้ผ่านการอบรมที่นำความรู้ ไปปฏิบัติแล้วเห็นว่าสิ่งแวดล้อมในแปลง เกษตรดีขึ้น	
๔.๔ ด้านความยั่งยืน	- ร้อยละของผู้ผ่านการอบรมที่มีการนำ ความรู้ไปปฏิบัติต่อเนื่อง - ร้อยละของผู้ผ่านการอบรมที่จะดำเนินการ นำความรู้ไปปฏิบัติในอนาคต - ร้อยละการน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียงมาปฏิบัติในชีวิตประจำวัน	
๔.๕ ด้านความพึงพอใจ	- ระดับความพึงพอใจของผู้ผ่านการอบรม ต่อการเข้ารับฝึกอบรม	

๒.๕.๔ การรวบรวมข้อมูล

๑. วิธีการรวบรวมข้อมูล ใช้แบบแผนการประเมินแบบเก็บข้อมูลหลังการเข้าอบรม (สำรวจเดือนกุมภาพันธ์-มีนาคม ๒๕๖๕) โดยเว้นระยะให้เกิดผลการนำความรู้ไปปฏิบัติ ในการศึกษาครั้งนี้ได้จัดทำแบบสัมภาษณ์ (Questionnaire) เพื่อเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างเป้าหมายที่จะดำเนินการติดตามผล ลักษณะของแบบสอบถามมีทั้งข้อคำถามแบบเติมคำ เลือกรับ และ การสอบถามความคิดเห็น ซึ่งเปิดโอกาสให้ผู้ตอบได้ตอบคำถามอย่างอิสระ

๒. แหล่งข้อมูล

๒.๑) ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Date) เป็นข้อมูลที่ได้จากการติดตามในพื้นที่โดยวิธีการสัมภาษณ์โดยใช้แบบสอบถาม ดังนี้

ฉบับที่ ๑ สำหรับเจ้าหน้าที่หน่วยงานที่จัดอบรม เป็นแบบสัมภาษณ์ข้อมูลผลการดำเนินงาน ปัญหา และอุปสรรคในการดำเนินงาน ปี ๒๕๖๔

ฉบับที่ ๒ สำหรับผู้ผ่านการอบรมปี ๒๕๖๔ เป็นแบบสอบถามข้อมูลผู้ผ่านการอบรมและ ผลการนำความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติ รวมทั้งหมด ๙ หลักสูตร คือ การรวมกลุ่มแก้ไขปัญหาด้วยวิธีการสหกรณ์ การเลี้ยงสัตว์น้ำและอนุรักษ์ทรัพยากรประมง การผลิตแคลเซียมโบรอน การท่องเที่ยวเกษตรเชิงวัฒนธรรม การจัดทำต้นทุนอาชีพและบัญชีครัวเรือน การเกษตรตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง การถ่ายทอดเทคโนโลยีการถนอมอาหารและการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร การผลิตพืชผักปลอดภัยจากสารพิษ และการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว

๒.๒) ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ได้จากการทบทวน รวบรวมข้อมูลจากเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับโครงการ ได้แก่ รายงานประจำปี เอกสารประกอบการประชุม สรุปผลการประชุม และรายงานผลการดำเนินงานของหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

๓. การสุ่มตัวอย่าง ใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) แบบไม่ใส่คืน (With Replacement) และเลือกตัวอย่างโดยใช้การจับฉลากจากบัญชีรายชื่อผู้ผ่านการอบรม

ขนาดตัวอย่าง แบบที่ ๑ เจ้าหน้าที่หน่วยงานที่จัดอบรม จำนวน ๖ หน่วยงาน

แบบที่ ๒ เกษตรกรผู้ผ่านการอบรม คัดเลือกเกษตรกรตัวอย่าง กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้เกณฑ์ (กัญญ์สิริ จันท์เจริญ, ๒๕๕๒ : ๙๑) ดังนี้

- จำนวนประชากรทั้งหมดเป็นหลักร้อยละ ใช้กลุ่มตัวอย่าง ๑๕ - ๓๐ %
- จำนวนประชากรทั้งหมดเป็นหลักพัน ใช้กลุ่มตัวอย่าง ๑๐ - ๑๕ %
- จำนวนประชากรทั้งหมดเป็นหลักหมื่น ใช้กลุ่มตัวอย่าง ๕- ๑๐ %

จากข้อมูลหน่วยงานฝึกอบรมพบว่า ผู้ผ่านการอบรม ปี ๒๕๖๔ มีจำนวนทั้งหมด ๕๐๓ ราย ในครั้งนี้จึงกำหนดขนาดตัวอย่าง ๑๐๙ ราย คิดเป็นร้อยละ ๒๑.๖๗ ของผู้เข้ารับการฝึกอบรม

๒.๕.๕ วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น ๓ ส่วน คือ

๑. การวิเคราะห์เชิงคุณภาพ (Qualitative Analysis) เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลที่รวบรวมจากการสัมภาษณ์ การพิจารณาเอกสารรายงาน การอธิบายข้อมูลเกี่ยวกับเนื้อหาสาระของโครงการ การนำความรู้ไปปฏิบัติ การเพิ่มขีดความสามารถและโอกาสด้านการผลิต การทำให้รายจ่ายลดลง หรือมีรายได้เพิ่มขึ้น มีการรวมกลุ่มในชุมชน และการนำความรู้ไปปฏิบัติแล้วเห็นว่าสิ่งแวดล้อมเปลี่ยนแปลง ความยั่งยืนของกิจกรรมที่ปฏิบัติ และความพึงพอใจต่อการอบรม รวมทั้งปัญหาและอุปสรรคด้านต่าง ๆ

๒. การวิเคราะห์เชิงปริมาณ (Quantitative Analysis) เป็นการวิเคราะห์ในเชิงตัวเลข และนำเสนอรายงานเป็นคำอธิบายประกอบตารางค่าทางสถิติโดยใช้สถิติพรรณนา เช่น ค่าเฉลี่ย และร้อยละ เป็นต้น

๓. การวิเคราะห์ทัศนคติและความพึงพอใจ

ได้ใช้มาตรวัดแบบ ลิเคิร์ตสเกล (Likert Scale) เป็นเครื่องมือในการวัดข้อมูลเชิงคุณภาพ เพื่อใช้วัดทัศนคติ ความเข้าใจ ความคิดเห็น และความพึงพอใจ ซึ่งวิธีการได้มาของมาตรวัดแบบลิเคิร์ตสเกลเป็นการสอบถามความคิดเห็นได้หลายระดับ เช่น ๓ ระดับ หรือ ๕ ระดับ ฯลฯ ตัวอย่างเช่น แบ่งคะแนนออกเป็น ๕ ระดับ โดยกำหนดให้ ๕ เท่ากับมากที่สุด ๔ เท่ากับมาก ๓ เท่ากับปานกลาง ๒ เท่ากับน้อย และ ๑ เท่ากับน้อยที่สุด

การกำหนดเกณฑ์คะแนนเป็นช่วงๆ มีวิธีคำนวณ ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{ช่วงคะแนนเฉลี่ย} &= \frac{\text{คะแนนมากที่สุด} - \text{คะแนนน้อยที่สุด}}{\text{จำนวนระดับ}} \\ \text{ช่วงคะแนนเฉลี่ย} &= \frac{5 - 1}{5} \\ \text{ช่วงคะแนนเฉลี่ย} &= 0.๗๙ \end{aligned}$$

โดยที่ เกณฑ์การแปลความหมายเพื่อจัดระดับคะแนนเฉลี่ยในช่วงดังต่อไปนี้

คะแนน	ความหมาย
๔.๒๑ - ๕.๐๐	ระดับมากที่สุด
๓.๔๑ - ๔.๒๐	ระดับมาก
๒.๖๑ - ๓.๔๐	ระดับปานกลาง
๑.๘๑ - ๒.๖๐	ระดับน้อย
๑.๐๐ - ๑.๘๐	ระดับน้อยที่สุด

๒.๕.๖ คำนิยาม

การนำความรู้ไปปฏิบัติ หมายถึง การนำความรู้ที่ได้รับจากการอบรมไปปฏิบัติ ทั้งที่นำไปปฏิบัติเอง และรวมกลุ่มปฏิบัติ

๒.๖ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการติดตาม

ผู้บริหารและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำข้อมูลไปใช้ประกอบการพิจารณาแนวทางในการฝึกอบรมภายใต้ศูนย์อำนาจการฯ ในระยะต่อไป เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของศูนย์อำนาจการฯ ที่กำหนดไว้

บทที่ ๓

ข้อมูลทั่วไปของผู้เข้าอบรม

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ ๑ ได้ดำเนินการติดตามผู้ผ่านการอบรมประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๔ ทำให้ทราบถึงข้อมูลทั่วไปและการเข้าร่วมกิจกรรมของผู้ผ่านการอบรม ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

๓.๑ ลักษณะส่วนบุคคลของผู้ผ่านการฝึกอบรม

๓.๑.๑ เพศ ผู้ผ่านการอบรมส่วนใหญ่เป็นเพศชายร้อยละ ๖๘.๓๗ เพศหญิงร้อยละ ๓๑.๖๓

๓.๑.๒ อายุ ผู้ผ่านการอบรมส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุ ๖๑ ปีขึ้นไป ร้อยละ ๕๔.๐๙ รองลงมา อายุ ๕๑-๖๐ ปี อายุ ๔๑-๕๐ ปี อายุ ๒๑-๓๐ ปี อายุต่ำกว่า ๒๐ ปี และ อายุ ๓๑-๔๐ ปี ร้อยละ ๒๔.๔๙ ๑๐.๒๐ ๖.๑๒ ๔.๐๘ และ ๑.๐๒ ตามลำดับ

๓.๑.๓ ระดับการศึกษา ผู้ผ่านการอบรมส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับประถมศึกษาร้อยละ ๖๑.๒๓ รองลงมาจบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มัธยมศึกษาตอนต้น และประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวส.) /ปริญญาตรี ร้อยละ ๒๔.๔๙ ๑๐.๒๐ และ ๔.๐๘ ตามลำดับ

๓.๑.๔ อาชีพ ผู้ผ่านการอบรมส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรเป็นอาชีพหลักร้อยละ ๖๕.๓๑ และ อาชีพนอกภาคเกษตรเป็นอาชีพหลักร้อยละ ๓๔.๖๙ ดังแสดงในตารางที่ ๓.๑

ตารางที่ ๓.๑ ลักษณะส่วนบุคคล

รายการ	ร้อยละ
หน่วย : ร้อยละ	
๑. เพศ	
ชาย	๖๘.๓๗
หญิง	๓๑.๖๓
๒. อายุ	
น้อยกว่า ๒๐ ปี	๔.๐๘
๒๑ - ๓๐ ปี	๖.๑๒
๓๑ - ๔๐ ปี	๑.๐๒
๔๑ - ๕๐ ปี	๑๐.๒๐
๕๑ - ๖๐ ปี	๒๔.๔๙
๖๑ ปีขึ้นไป	๕๔.๐๙
๓. ระดับการศึกษา	
ประถมศึกษา	๖๑.๒๓
มัธยมศึกษาตอนต้น	๑๐.๒๐
มัธยมศึกษาตอนปลาย	๒๔.๔๙
ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวส.)/ปริญญาตรี	๔.๐๘

ตารางที่ ๓.๑ ลักษณะส่วนบุคคล

หน่วย : ร้อยละ

รายการ	ร้อยละ
๔. อาชีพหลัก	
ในภาคการเกษตร	๖๕.๓๑
นอกภาคการเกษตร	๓๔.๖๙

ที่มา : จากการสำรวจ

๓.๒ ลักษณะสมาชิกในครัวเรือน

๓.๒.๑ จำนวนสมาชิกในครัวเรือน มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย ๔ คนต่อครัวเรือน

๓.๒.๒ จำนวนสมาชิกวัยแรงงาน มีจำนวนสมาชิกครัวเรือนที่อยู่ในวัยแรงงานเฉลี่ย ๒ คนต่อครัวเรือน

๓.๒.๓ จำนวนแรงงานเกษตรในครัวเรือน มีจำนวนแรงงานเกษตรในครัวเรือนเฉลี่ย ๒ คนต่อครัวเรือน ดังแสดงในตารางที่ ๓.๒

ตารางที่ ๓.๒ ลักษณะสมาชิกในครัวเรือน

รายการ	จำนวน (ราย)
๑. จำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย	๔ คน
๒. จำนวนสมาชิกวัยแรงงานเฉลี่ย	๒ คน
๓. จำนวนแรงงานเกษตรในครัวเรือนเฉลี่ย	๒ คน

ที่มา : จากการสำรวจ

๓.๓ การทราบข่าวการจัดฝึกอบรม

ผู้ผ่านการอบรมส่วนใหญ่ทราบข่าวการอบรมจากผู้นำชุมชนร้อยละ ๖๑.๔๗ รองลงมาจากเจ้าหน้าที่ร้อยละ ๒๒.๐๒ จากหอกระจายข่าวร้อยละ ๑๘.๓๕ จากครูในโรงเรียน/กลุ่มเกษตรกรในหมู่บ้าน/ป้ายติดประกาศร้อยละ ๑๑.๐๑ และเพื่อนบ้านร้อยละ ๔.๕๙ เมื่อพิจารณารายหลักสูตร พบว่า

หลักสูตรที่ ๑ การรวมกลุ่มแก้ไขปัญหาด้วยวิธีการสหกรณ์ ส่วนใหญ่ทราบข่าวจากผู้นำชุมชนร้อยละ ๗๗.๗๘ รองลงมาจากเจ้าหน้าที่ร้อยละ ๒๒.๒๒ และหอกระจายข่าวร้อยละ ๑๑.๑๑

หลักสูตรที่ ๒ การเลี้ยงสัตว์น้ำและอนุรักษ์ทรัพยากรประมง ส่วนใหญ่ทราบข่าวจากผู้นำชุมชนร้อยละ ๘๓.๓๓ รองลงมาจากเจ้าหน้าที่ร้อยละ ๑๖.๖๗

หลักสูตรที่ ๓ การผลิตแคลเซียมโบรอน ส่วนใหญ่ทราบข่าวจากผู้นำชุมชน หอกระจายข่าว และเจ้าหน้าที่ร้อยละ ๓๓.๓๓ เท่ากัน และกลุ่มเกษตรกรในหมู่บ้านร้อยละ ๒๒.๒๒

หลักสูตรที่ ๔ การท่องเที่ยวเกษตรเชิงวัฒนธรรม ส่วนใหญ่ทราบข่าวจากครูในโรงเรียนร้อยละ ๖๐.๐๐ รองลงมาเจ้าหน้าที่ร้อยละ ๒๖.๖๗ และผู้นำชุมชนร้อยละ ๒๐.๐๐

หลักสูตรที่ ๕ การจัดทำต้นทุนอาชีพและบัญชีครัวเรือน ส่วนใหญ่ทราบข่าวจากผู้นำชุมชนร้อยละ ๘๔.๖๒ รองลงมาจากเจ้าหน้าที่ และหอกระจายข่าวร้อยละ ๑๕.๓๘ เท่ากัน

หลักสูตรที่ ๖ การเกษตรตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง ส่วนใหญ่ทราบข่าวจากผู้นำชุมชนร้อยละ ๖๐.๐๐ รองลงมาจากเจ้าหน้าที่ร้อยละ ๔๐.๐๐ และจากหอกระจายข่าวร้อยละ ๖.๖๗

หลักสูตรที่ ๗ การถ่ายทอดเทคโนโลยีการถนอมอาหารและการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร ทราบข่าวจากผู้นำชุมชนร้อยละ ๖๐.๐๐ รองลงมาจากหอกระจายข่าวร้อยละ ๕๓.๓๓ จากเพื่อนบ้านร้อยละ ๒๐.๐๐ และเจ้าหน้าที่ร้อยละ ๖.๖๗

หลักสูตรที่ ๘ การผลิตพืชผักปลอดภัยจากสารพิษ ส่วนใหญ่ทราบข่าวจากผู้นำชุมชนร้อยละ ๕๘.๓๓ รองลงมาจากเจ้าหน้าที่ร้อยละ ๒๕.๐๐ จากเพื่อนบ้านร้อยละ ๑๖.๖๗ และจากหอกระจายข่าวร้อยละ ๘.๓๓

หลักสูตรที่ ๙ การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว ส่วนใหญ่ทราบข่าวจากผู้นำชุมชนร้อยละ ๘๖.๖๗ รองลงมาจากหอกระจายข่าวร้อยละ ๒๖.๖๗ จากเจ้าหน้าที่ร้อยละ ๑๓.๓๓ และจากป้ายติดประกาศร้อยละ ๖.๖๗ ดังตารางที่ ๓.๓

ตารางที่ ๓.๓ การทราบข่าวการจัดฝึกอบรม

หน่วย : ร้อยละ

หลักสูตร	ทราบข่าวจากแหล่งใด*				
	ผู้นำชุมชน	หอกระจายข่าว	เจ้าหน้าที่	เพื่อนบ้าน	อื่นๆ
๑. การรวมกลุ่มแก้ไขปัญหาด้วยวิธีการสหกรณ์	๗๗.๗๘	๑๑.๑๑	๒๒.๒๒	-	-
๒. การเลี้ยงสัตว์น้ำและอนุรักษ์ทรัพยากรประมง	๘๓.๓๓	-	๑๖.๖๗	-	-
๓. การผลิตแคลเซียมโบรอน	๓๓.๓๓	๓๓.๓๓	๓๓.๓๓	-	๒๒.๒๒
๔. การท่องเที่ยวเกษตรเชิงวัฒนธรรม	๒๐.๐๐	-	๒๖.๖๗	-	๖๐.๐๐
๕. การจัดทำต้นทุนอาชีพและบัญชีครัวเรือน	๘๔.๖๒	๑๕.๓๘	๑๕.๓๘	-	-
๖. การเกษตรตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง	๖๐.๐๐	๖.๖๗	๔๐.๐๐	-	-
๗. การถ่ายทอดเทคโนโลยีการถนอมอาหารและการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร	๖๐.๐๐	๕๓.๓๓	๖.๖๗	๒๐.๐๐	-
๘. การผลิตพืชผักปลอดภัยจากสารพิษ	๕๘.๓๓	๘.๓๓	๒๕.๐๐	๑๖.๖๗	-
๙. การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว	๘๖.๖๗	๒๖.๖๗	๑๓.๓๓	-	๖.๖๗
เฉลี่ย	๖๑.๔๗	๑๘.๓๕	๒๒.๐๒	๔.๕๙	๑๑.๐๑

ที่มา : จากการสำรวจ

* ตอบได้หลายข้อ

๓.๔ การตัดสินใจเข้ารับการส่งเสริมและฝึกอบรม

การตัดสินใจเข้ารับการส่งเสริมและฝึกอบรม พบว่า ผู้ผ่านการอบรมส่วนใหญ่ในภาพรวมตั้งใจสมัครเข้ารับการอบรมด้วยตนเองร้อยละ ๖๒.๓๙ รองลงมามีเจ้าหน้าที่/ผู้นำชุมชนชักชวนร้อยละ ๒๓.๘๕ และสมัครตามเพื่อนบ้าน และครูในโรงเรียน/ประธานกลุ่มเกษตรกรชักชวนร้อยละ ๘.๒๖ เท่ากัน เมื่อพิจารณารายหลักสูตร พบว่า

หลักสูตรที่ ๑ การรวมกลุ่มแก้ไขปัญหาด้วยวิธีการสหกรณ์ ส่วนใหญ่มีเจ้าหน้าที่/ผู้นำชุมชนชักชวนร้อยละ ๖๖.๖๗ รองลงมาตั้งใจสมัครเข้ารับการอบรมด้วยตนเองร้อยละ ๒๒.๒๒ และสมัครตามเพื่อนบ้านร้อยละ ๑๑.๑๑

หลักสูตรที่ ๒ การเลี้ยงสัตว์น้ำและอนุรักษ์ทรัพยากรประมง ส่วนใหญ่ตั้งใจสมัครเข้ารับการอบรมด้วยตนเองร้อยละ ๘๓.๓๓ และมีเจ้าหน้าที่/ผู้นำชุมชนชักชวนร้อยละ ๑๖.๖๗

หลักสูตรที่ ๓ การผลิตแคลเซียมโบรอน ส่วนใหญ่ตั้งใจสมัครเข้ารับการอบรมด้วยตนเองร้อยละ ๗๗.๗๘ รองลงมาจากเจ้าหน้าที่/ผู้นำชุมชน และประธานกลุ่มเกษตรกรชักชวนร้อยละ ๑๑.๑๑ เท่ากัน

หลักสูตรที่ ๔ การท่องเที่ยวเกษตรเชิงวัฒนธรรม ส่วนใหญ่ครูในโรงเรียนชักชวนร้อยละ ๕๓.๓๓ รองลงมาตั้งใจสมัครเข้ารับการอบรมด้วยตนเองร้อยละ ๓๓.๓๓ และมีเจ้าหน้าที่/ผู้นำชุมชนชักชวนร้อยละ ๒๖.๖๗

หลักสูตรที่ ๕ การจัดทำต้นทุ่นอาชีพและบัญชีครัวเรือน ส่วนใหญ่ตั้งใจสมัครเข้ารับการอบรมด้วยตนเองร้อยละ ๗๖.๘๒ รองลงมามีเจ้าหน้าที่/ผู้นำชุมชนชักชวนร้อยละ ๑๕.๓๘ และสมัครตามเพื่อนบ้านร้อยละ ๗.๖๘

หลักสูตรที่ ๖ การเกษตรตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง ส่วนใหญ่ตั้งใจสมัครเข้ารับการอบรมด้วยตนเองร้อยละ ๖๖.๖๖ รองลงมามีเจ้าหน้าที่/ผู้นำชุมชนชักชวนร้อยละ ๒๖.๖๗ และสมัครตามเพื่อนบ้านร้อยละ ๖.๖๗

หลักสูตรที่ ๗ การถ่ายทอดเทคโนโลยีการถนอมอาหารและการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร ส่วนใหญ่ตั้งใจสมัครเข้ารับการอบรมด้วยตนเองร้อยละ ๖๐.๐๐ รองลงมาสมัครตามเพื่อนบ้านร้อยละ ๓๓.๓๓ และมีเจ้าหน้าที่/ผู้นำชุมชนชักชวนร้อยละ ๖.๖๗

หลักสูตรที่ ๘ การผลิตพืชผักปลอดภัยจากสารพิษ ส่วนใหญ่ตั้งใจสมัครเข้ารับการอบรมด้วยตนเองร้อยละ ๙๑.๖๗ และจากมีเจ้าหน้าที่/ผู้นำชุมชนชักชวนร้อยละ ๘.๓๓

หลักสูตรที่ ๙ การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว ส่วนใหญ่ตั้งใจสมัครเข้ารับการอบรมด้วยตนเองร้อยละ ๖๐.๐๐ รองลงมามีเจ้าหน้าที่/ผู้นำชุมชนชักชวนร้อยละ ๔๐.๐๐ และสมัครตามเพื่อนบ้านร้อยละ ๖.๖๗ ดังตารางที่ ๓.๔

ตารางที่ ๓.๔ การตัดสินใจเข้ารับการส่งเสริมและฝึกอบรม

หน่วย : ร้อยละ

หลักสูตร	สาเหตุที่เข้าร่วมอบรม ^๑			
	ตั้งใจสมัครเอง	เจ้าหน้าที่/ผู้นำชักชวน	สมัครตามเพื่อนบ้าน	อื่นๆ
๑. การรวมกลุ่มแก้ไขปัญหาด้วยวิธีการสหกรณ์	๒๒.๒๒	๖๖.๖๗	๑๑.๑๑	-
๒. การเลี้ยงสัตว์น้ำและอนุรักษ์ทรัพยากรประมง	๘๓.๓๓	๑๖.๖๗	-	-
๓. การผลิตแคลเซียมโบรอน	๗๗.๗๘	๑๑.๑๑	-	๑๑.๑๑
๔. การท่องเที่ยวเกษตรเชิงวัฒนธรรม	๓๓.๓๓	๒๖.๖๗	-	๕๓.๓๓
๕. การจัดทำต้นทุนอาชีพและบัญชีครัวเรือน	๗๖.๙๒	๑๕.๓๘	๗.๖๙	-
๖. การเกษตรตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง	๖๖.๖๖	๒๖.๖๗	๖.๖๗	-
๗. การถ่ายทอดเทคโนโลยีการถนอมอาหารและการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร	๖๐.๐๐	๖.๖๗	๓๓.๓๓	-
๘. การผลิตพืชผักปลอดภัยจากสารพิษ	๙๑.๖๗	๘.๓๓	-	-
๙. การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว	๖๐.๐๐	๔๐.๐๐	๖.๖๗	-
เฉลี่ย	๖๒.๓๙	๒๓.๘๕	๘.๒๖	๘.๒๖

ที่มา : จากการสำรวจ

บทที่ ๔

ผลการติดตาม

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ ๑ ได้ดำเนินการติดตามผู้ผ่านการอบรมจากศูนย์อำนวยการโครงการพัฒนาตามพระราชดำริ อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ ปี ๒๕๖๔ เกี่ยวกับการบริหารจัดการโครงการ ปัจจัยนำเข้าของโครงการ ผลได้ ผลกระทบระยะสั้น ปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ในการดำเนินกิจกรรมฝึกอบรม เพื่อเป็นข้อเสนอแนะประกอบการพิจารณาการดำเนินกิจกรรมด้านการฝึกอบรมต่อไป รายละเอียดดังนี้

๔.๑ การบริหารจัดการโครงการ

๔.๑.๑ การจัดการประชุมติดตามผลการดำเนินงานศูนย์อำนวยการโครงการพัฒนาตามพระราชดำริ อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ ในปีงบประมาณ ๒๕๖๔ คณะทำงานศูนย์ฯ ระดับจังหวัดไม่มีการจัดประชุม เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-๑๙ แต่อย่างไรก็ตาม คณะทำงานศูนย์ฯ ได้มีการกำกับ ติดตามความก้าวหน้าผลการดำเนินงานของศูนย์ฯ ตลอดจนให้ข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะและแนวทางการแก้ไขปัญหาต่างๆ ในการดำเนินงานของหน่วยงานต่างๆ อยู่เสมอ

๔.๑.๒ ร้อยละของการดำเนินงานกิจกรรมการอบรมที่แล้วเสร็จตามแผนที่กำหนด ในปีงบประมาณ ๒๕๖๔ มีกิจกรรมการฝึกอบรม ๙ หลักสูตร โดยดำเนินการแล้วเสร็จร้อยละ ๑๐๐.๐๐

๔.๒ ปัจจัยนำเข้าของโครงการ

๔.๒.๑ งบประมาณที่ใช้ในกิจกรรมฝึกอบรมปี ๒๕๖๔ เป็นการดำเนินงานภายใต้ศูนย์อำนวยการโครงการพัฒนาตามพระราชดำริ อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ รวมทั้งหมดจำนวน ๑๘๓,๔๖๐ บาท ผลการใช้จ่าย ๑๘๓,๔๖๐ บาท คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐.๐๐ ดังตารางที่ ๔.๑

ตารางที่ ๔.๑ แผนและผลการใช้จ่ายงบประมาณด้านการฝึกอบรม

หน่วยงาน	หลักสูตร	หน่วย นับ	งบประมาณ ที่ได้รับ	ผลการใช้จ่าย งบประมาณ	
				ผล	ร้อยละ
๑. สำนักงานสหกรณ์ จังหวัดเชียงใหม่	การรวมกลุ่มแก้ไขปัญหา ด้วยวิธีการสหกรณ์	บาท	๑๑,๗๐๐	๑๑,๗๐๐	๑๐๐.๐๐
๒. สำนักงานประมง จังหวัดเชียงใหม่	การเลี้ยงสัตว์น้ำและอนุรักษ์ ทรัพยากรประมง	บาท	๓,๐๐๐	๓,๐๐๐	๑๐๐.๐๐
๓. สำนักวิจัยและ พัฒนาการเกษตร เขตที่ ๑	การผลิตแคลเซียมโบรอน	บาท	๑๕,๐๐๐	๑๕,๐๐๐	๑๐๐.๐๐
๔. สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต ๖	การท่องเที่ยวเกษตรเชิง วัฒนธรรม	บาท	๖๐,๐๐๐	๖๐,๐๐๐	๑๐๐.๐๐
๕. สำนักงานตรวจบัญชี สหกรณ์จังหวัดเชียงใหม่	การจัดทำต้นทุนอาชีพและ บัญชีครัวเรือน	บาท	๒๕,๗๖๐	๒๕,๗๖๐	๑๐๐.๐๐

ตารางที่ ๔.๑ แผนและผลการใช้จ่ายงบประมาณด้านการฝึกอบรม

หน่วยงาน	หลักสูตร	หน่วย นับ	งบประมาณ ที่ได้รับ	ผลการใช้จ่าย งบประมาณ	
				ผล	ร้อยละ
๖. สำนักงานเกษตร อำเภอสันป่าตอง	การเกษตรตามแนวเศรษฐกิจ พอเพียง	บาท	๒๐,๐๐๐	๒๐,๐๐๐	๑๐๐.๐๐
๗. สำนักงานเกษตร อำเภอสันป่าตอง	การถ่ายทอดเทคโนโลยีการ ถนอมอาหารและการแปรรูป ผลผลิตทางการเกษตร	บาท	๒๐,๐๐๐	๒๐,๐๐๐	๑๐๐.๐๐
๘. สำนักงานเกษตร อำเภอสันป่าตอง	การผลิตพืชผักปลอดภัย จากสารพิษ	บาท	๘,๐๐๐	๘,๐๐๐	๑๐๐.๐๐
๙. สำนักงานเกษตร อำเภอสันป่าตอง	การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว	บาท	๒๐,๐๐๐	๒๐,๐๐๐	๑๐๐.๐๐
รวม		บาท	๑๘๘,๔๖๐	๑๘๘,๔๖๐	๑๐๐.๐๐

ที่มา : เอกสารจากหน่วยงานที่จัดฝึกอบรม

๔.๒.๒ ด้านการแจกเอกสาร/ปัจจัยการผลิต/ผลผลิตที่เกิดจากการฝึกปฏิบัติ ในภาพรวม ผู้ผ่านการอบรม ได้รับแจกเอกสาร/ปัจจัยการผลิต/ผลผลิตที่เกิดจากการฝึกปฏิบัติเฉลี่ยร้อยละ ๑๐๐.๐๐ เมื่อพิจารณา รายหลักสูตรพบว่า

หลักสูตรที่ ๑ การรวมกลุ่มแก้ไขปัญหาด้วยวิธีการสหกรณ์ ผู้ผ่านการอบรมได้รับแจกเอกสารการอบรมร้อยละ ๑๐๐.๐๐ ได้แก่ เอกสารความรู้ด้านการอบรม

หลักสูตรที่ ๒ การเลี้ยงสัตว์น้ำและอนุรักษ์ทรัพยากรประมง ผู้ผ่านการอบรมได้รับแจกเอกสารการอบรม และปัจจัยการผลิตร้อยละ ๑๐๐.๐๐ ได้แก่ เอกสารความรู้ด้านการอบรม พันธุ์ปลาตาก และพลาสติกปูบ่อ

หลักสูตรที่ ๓ การผลิตแคลเซียมโบรอน ผู้ผ่านการอบรมได้รับแจกเอกสารการอบรมและปัจจัยการผลิตร้อยละ ๑๐๐.๐๐ ได้แก่ แคลเซียมโบรอน

หลักสูตรที่ ๔ การท่องเที่ยวเกษตรเชิงวัฒนธรรม ผู้ผ่านการอบรมได้รับแจกเอกสารการอบรม และปัจจัยการผลิตร้อยละ ๑๐๐.๐๐ ได้แก่ เอกสารความรู้ด้านการอบรม สารเร่ง พด และน้ำหมักชีวภาพ

หลักสูตรที่ ๕ การจัดทำต้นทุเรียนอาชีพและบัญชีครัวเรือน ผู้ผ่านการอบรมได้รับแจกเอกสารการอบรมร้อยละ ๑๐๐.๐๐ ได้แก่ สมุดบันทึกบัญชีครัวเรือน

หลักสูตรที่ ๖ การเกษตรตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง ผู้ผ่านการอบรมได้รับแจกเอกสารการอบรม และปัจจัยการผลิตร้อยละ ๑๐๐.๐๐ ได้แก่ พันธุ์พืชผัก ถังหมัก กากน้ำตาล ถาดเพาะกล้า และมูลสัตว์

หลักสูตรที่ ๗ การถ่ายทอดเทคโนโลยีการถนอมอาหารและการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร ผู้ผ่านการอบรมได้รับแจกเอกสารการอบรม และผลผลิตที่เกิดจากการฝึกอบรม ร้อยละ ๑๐๐.๐๐ ได้แก่ หมี่กรอบ และสาकु

หลักสูตรที่ ๘ การผลิตพืชผักปลอดภัยจากสารพิษ ผู้ผ่านการอบรมได้รับแจกเอกสาร
การอบรมร้อยละ ๑๐๐.๐๐

หลักสูตรที่ ๙ การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว ผู้ผ่านการอบรมได้รับแจกเอกสารการอบรมร้อยละ
๑๐๐.๐๐ ดังตารางที่ ๔.๒

ตารางที่ ๔.๒ การแจกเอกสาร/ปัจจัยการผลิต/ผลผลิตที่เกิดจากการฝึกปฏิบัติ

หน่วย : ร้อยละ

หลักสูตร	เอกสาร/ปัจจัยการผลิต/ผลผลิต ที่เกิดจากการฝึกปฏิบัติ	
	ได้รับแจก	ไม่ได้รับแจก
๑. การรวมกลุ่มแก้ไขปัญหาด้วยวิธีการสหกรณ์	๑๐๐.๐๐	-
๒. การเลี้ยงสัตว์น้ำและอนุรักษ์ทรัพยากรประมง	๑๐๐.๐๐	-
๓. การผลิตแคลเซียมโบรอน	๑๐๐.๐๐	-
๔. การท่องเที่ยวเกษตรเชิงวัฒนธรรม	๑๐๐.๐๐	-
๕. การจัดทำต้นทุนอาชีพและบัญชีครัวเรือน	๑๐๐.๐๐	-
๖. การเกษตรตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง	๑๐๐.๐๐	-
๗. การถ่ายทอดเทคโนโลยีการถนอมอาหารและการแปรรูปผลผลิต ทางการเกษตร	๑๐๐.๐๐	-
๘. การผลิตพืชผักปลอดภัยจากสารพิษ	๑๐๐.๐๐	-
๙. การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว	๑๐๐.๐๐	-
เฉลี่ย		

ที่มา : จากการสำรวจ

๔.๒.๓ การติดตามภายหลังการอบรมของเจ้าหน้าที่หน่วยงานที่จัดอบรม ในภาพรวมพบว่า ไม่มี
เจ้าหน้าที่มาติดตามเฉลี่ยร้อยละ ๗๗.๙๘ รองลงมาไม่มีเจ้าหน้าที่มาติดตามแล้วมากกว่า ๑ ครั้งเฉลี่ยร้อยละ
๑๖.๕๑ และมีเจ้าหน้าที่มาติดตามแล้ว ๑ ครั้งเฉลี่ยร้อยละ ๕.๕๐ เมื่อพิจารณารายหลักสูตร พบว่า

หลักสูตรที่ ๑ การรวมกลุ่มแก้ไขปัญหาด้วยวิธีการสหกรณ์ ส่วนใหญ่มีเจ้าหน้าที่มาติดตาม
มากกว่า ๑ ครั้งร้อยละ ๖๖.๖๗ รองลงมาไม่มีเจ้าหน้าที่มาติดตามร้อยละ ๓๓.๓๓ โดยเรื่องที่ติดตาม ได้แก่
การบริหารจัดการกลุ่มสหกรณ์

หลักสูตรที่ ๒ การเลี้ยงสัตว์น้ำและอนุรักษ์ทรัพยากรประมง มีเจ้าหน้าที่มาติดตามมากกว่า ๑ ครั้ง
ร้อยละ ๑๐๐.๐๐ โดยเรื่องที่ติดตาม ได้แก่ การเลี้ยงปลาตาก

หลักสูตรที่ ๓ การผลิตแคลเซียมโบรอน ไม่มีเจ้าหน้าที่มาติดตามร้อยละ ๑๐๐.๐๐

หลักสูตรที่ ๔ การท่องเที่ยวเกษตรเชิงวัฒนธรรม ส่วนใหญ่ไม่มีเจ้าหน้าที่มาติดตามร้อยละ
๙๓.๓๓ และมีเจ้าหน้าที่มาติดตามมากกว่า ๑ ครั้งร้อยละ ๖.๖๗ โดยเรื่องที่ติดตาม ได้แก่ การผลิตสารอินทรีย์
เพื่อใช้ในแปลงเกษตร

หลักสูตรที่ ๕ การจัดทำต้นทุนอาชีพและบัญชีครัวเรือน ส่วนใหญ่ไม่มีเจ้าหน้าที่มาติดตาม ร้อยละ ๗๖.๙๓ รองลงมาไม่มีเจ้าหน้าที่มาติดตาม ๑ ครั้ง ร้อยละ ๑๕.๓๘ และมีเจ้าหน้าที่มาติดตามมากกว่า ๑ ครั้ง ร้อยละ ๗.๖๙ ได้แก่เรื่องการบันทึกบัญชีครัวเรือน/ต้นทุนอาชีพ

หลักสูตรที่ ๖ การเกษตรตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง ส่วนใหญ่ไม่มีเจ้าหน้าที่มาติดตาม ร้อยละ ๖๐.๐๐ รองลงมาไม่มีเจ้าหน้าที่มาติดตาม ๑ ครั้ง และมาติดตามมากกว่า ๑ ครั้ง ร้อยละ ๒๐.๐๐ เท่ากัน โดยเรื่อง ที่ติดตาม ได้แก่ การผลิตและการใช้สารอินทรีย์/ชีวภัณฑ์

หลักสูตรที่ ๗ การถ่ายทอดเทคโนโลยีการถนอมอาหารและการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร ไม่มีเจ้าหน้าที่มาติดตาม ร้อยละ ๑๐๐.๐๐

หลักสูตรที่ ๘ การผลิตพืชผักปลอดภัยจากสารพิษ ไม่มีเจ้าหน้าที่มาติดตาม ร้อยละ ๑๐๐.๐๐

หลักสูตรที่ ๙ การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว ส่วนใหญ่ไม่มีเจ้าหน้าที่มาติดตาม ร้อยละ ๙๓.๓๓ และมีเจ้าหน้าที่มาติดตาม ๑ ครั้ง ร้อยละ ๖.๖๗ โดยเรื่อง ที่ติดตาม ได้แก่ การตรวจแปลงผลิตข้าว ดังตารางที่ ๔.๓ ตารางที่ ๔.๓ การติดตามของเจ้าหน้าที่ภายหลังจากการอบรม

หน่วย : ร้อยละ

หลักสูตร	การติดตามเกษตรกรของเจ้าหน้าที่หลังการอบรม		
	ไม่มี	มาแล้ว ๑ ครั้ง	มาแล้ว มากกว่า ๑ ครั้ง
๑. การรวมกลุ่มแก้ไขปัญหาด้วยวิธีการสหกรณ์	๓๓.๓๓	-	๖๖.๖๗
๒. การเลี้ยงสัตว์น้ำและอนุรักษ์ทรัพยากรประมง	-	-	๑๐๐.๐๐
๓. การผลิตแคลเซียมโบรอน	๑๐๐.๐๐	-	-
๔. การท่องเที่ยวเกษตรเชิงวัฒนธรรม	๙๓.๓๓	-	๖.๖๗
๕. การจัดทำต้นทุนอาชีพและบัญชีครัวเรือน	๗๖.๙๓	๑๕.๓๘	๗.๖๙
๖. การเกษตรตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง	๖๐.๐๐	๒๐.๐๐	๒๐.๐๐
๗. การถ่ายทอดเทคโนโลยีการถนอมอาหารและการแปรรูป ผลผลิตทางการเกษตร	๑๐๐.๐๐	-	-
๘. การผลิตพืชผักปลอดภัยจากสารพิษ	๑๐๐.๐๐	-	-
๙. การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว	๙๓.๓๓	๖.๖๗	-
เฉลี่ย	๗๗.๙๘	๕.๕๐	๑๖.๕๑

ที่มา : จากการสำรวจ

๔.๓ ผลได้ของโครงการ

๔.๓.๑ ผลการฝึกอบรมถ่ายทอดความรู้

จำนวนผู้เข้าอบรมที่ผ่านการอบรมตลอดหลักสูตร ในปีงบประมาณ ๒๕๖๔ มีผู้ผ่านการอบรมตลอดหลักสูตรทั้งหมดรวม ๕๐๓ ราย จากเป้าหมาย ๕๐๒ ราย คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐.๒๐ ของเป้าหมายทั้งหมด โดยส่วนใหญ่ดำเนินการฝึกอบรมได้ตามเป้าหมายที่กำหนด ซึ่งมีหลักสูตรที่ ๗

การถ่ายทอดเทคโนโลยีการถนอมอาหารและการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร ดำเนินการได้เกินเป้าหมายที่กำหนด ดังตารางที่ ๔.๔

ตารางที่ ๔.๔ จำนวนผู้เข้าอบรมที่ผ่านการอบรมตลอดหลักสูตร

หลักสูตร	หน่วยนับ	แผน	ผลการดำเนินงาน	
			ผล	ร้อยละ
๑. การรวมกลุ่มแก้ไขปัญหาด้วยวิธีการสหกรณ์	ราย	๓๐	๓๐	๑๐๐.๐๐
๒. การเลี้ยงสัตว์น้ำและอนุรักษ์ทรัพยากรประมง	ราย	๒๐	๒๐	๑๐๐.๐๐
๓. การผลิตแคลเซียมโบรอน	ราย	๓๐	๓๐	๑๐๐.๐๐
๔. การท่องเที่ยวเกษตรเชิงวัฒนธรรม	ราย	๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐.๐๐
๕. การจัดทำต้นทุนอาชีพและบัญชีครัวเรือน	ราย	๘๒	๘๒	๑๐๐.๐๐
๖. การเกษตรตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง	ราย	๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐.๐๐
๗. การถ่ายทอดเทคโนโลยีการถนอมอาหารและการแปรรูป ผลผลิตทางการเกษตร	ราย	๕๐	๕๑	๑๐๒.๐๐
๘. การผลิตพืชผักปลอดภัยจากสารพิษ	ราย	๔๐	๔๐	๑๐๐.๐๐
๙. การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว	ราย	๕๐	๕๐	๑๐๐.๐๐
รวม	ราย	๕๐๒	๕๐๓	๑๐๐.๒๐

ที่มา : จากการสำรวจ

๔.๓.๒ การนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ของผู้ผ่านการอบรม

ผู้ผ่านการอบรมนำความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติเฉลี่ยร้อยละ ๗๖.๑๕ และไม่นำความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติเฉลี่ยร้อยละ ๒๓.๘๕ ซึ่งสาเหตุที่ไม่นำความรู้ไปปฏิบัติ เนื่องจากอยู่ระหว่างการศึกษ ไม่ได้ประกอบอาชีพเกษตรเป็นอาชีพหลัก รายรับน้อยไม่แน่นอน ไม่มีแรงจูงใจในการบันทึกบัญชี ไม่มีเงินทุน ไม่มีเวลาอายุมาก และพื้นที่ทำการเกษตรไม่มาก เมื่อพิจารณารายหลักสูตรพบว่า

หลักสูตรที่ ๑ การรวมกลุ่มแก้ไขปัญหาด้วยวิธีการสหกรณ์ นำความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติร้อยละ ๑๐๐.๐๐ ได้แก่ การบริหารจัดการกลุ่ม โดยนำความรู้ไปใช้ในลักษณะกลุ่มเกษตรกร

หลักสูตรที่ ๒ การเลี้ยงสัตว์น้ำและอนุรักษ์ทรัพยากรประมง ส่วนใหญ่นำความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติร้อยละ ๑๐๐.๐๐ ได้แก่ การเลี้ยงปลาในบ่อพลาสติก และมีความรู้บางส่วนที่ไม่ได้นำไปปฏิบัติ ได้แก่ การทำอาหารปลา เนื่องจากเห็นว่าเลี้ยงปลาในปริมาณน้อยจึงไม่ผลิตอาหารปลา

หลักสูตรที่ ๓ การผลิตแคลเซียมโบรอน นำความรู้ไปปฏิบัติร้อยละ ๘๘.๘๘ ได้แก่ การผลิตและการใช้แคลเซียมโบรอน และไม่ได้นำความรู้ไปปฏิบัติร้อยละ ๑๑.๑๑ เนื่องจากไม่มีเวลา

หลักสูตรที่ ๔ การท่องเที่ยวเกษตรเชิงวัฒนธรรม นำความรู้ไปปฏิบัติร้อยละ ๔๐.๐๐ ได้แก่ การผลิตพืชผักปลอดภัย การเพาะเห็ด การผลิตสารอินทรีย์ และการลดการใช้เคมีปรับเปลี่ยนเป็นอินทรีย์ และไม่ได้นำความรู้ไปปฏิบัติร้อยละ ๖๐.๐๐ เนื่องจากอยู่ระหว่างการศึกษ และไม่ได้ประกอบอาชีพเกษตรเป็นอาชีพหลัก

หลักสูตรที่ ๕ การจัดทำต้นทุนอาชีพและบัญชีครัวเรือน นำความรู้ไปปฏิบัติร้อยละ ๖๙.๒๓ ได้แก่ การบันทึกบัญชีรายรับรายจ่ายในครัวเรือน และบัญชีต้นทุนอาชีพ และไม่ได้นำความรู้ไปปฏิบัติร้อยละ ๓๐.๗๗ เนื่องจากรายรับน้อยไม่แน่นอน ไม่มีแรงจูงใจในการบันทึกบัญชี และไม่มีเวลา

หลักสูตรที่ ๖ การเกษตรตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง นำความรู้ไปปฏิบัติร้อยละ ๑๐๐.๐๐ ได้แก่ การผลิตพืชผักผสมผสานตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง และการผลิตและการใช้สารอินทรีย์/ชีวภัณฑ์ ซึ่งเป็นความรู้ที่สามารถนำไปปฏิบัติได้ง่ายและปฏิบัติต่อเนื่องเป็นประจำ

หลักสูตรที่ ๗ การถ่ายทอดเทคโนโลยีการถนอมอาหารและการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร นำความรู้ไปปฏิบัติร้อยละ ๒๖.๖๗ ได้แก่ หมักกรอบ และสาकु โดยเป็นการทำบริโภคภายในครัวเรือนเท่านั้น และไม่ได้ความรู้ไปปฏิบัติร้อยละ ๗๓.๓๓ เนื่องจากผู้ผ่านการอบรมไม่ได้ทำจำหน่ายในลักษณะกลุ่มแม่บ้าน จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ส่งผลให้การรวมกลุ่มทำได้ยากไม่ใช่อาหารพื้นถิ่น รวมทั้งไม่มีเงินทุนในการผลิตเพื่อจำหน่ายด้วยตนเอง อายุมาก และไม่มีเวลา จึงไม่ได้นำความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติ

หลักสูตรที่ ๘ การผลิตพืชผักปลอดภัยจากสารพิษ นำความรู้ไปปฏิบัติร้อยละ ๑๐๐.๐๐ ได้แก่ ผลิตพืชผักปลอดภัยเพื่อการบริโภคและจำหน่าย การใช้สารเคมี/ปุ๋ยเคมีในปริมาณที่เหมาะสม และการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (Good Agricultural Practices)

หลักสูตรที่ ๙ การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว ส่วนใหญ่นำความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติร้อยละ ๙๓.๓๓ ได้แก่ การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (Good Agricultural Practices) การคัดพันธุ์ขุนในแปลง การคัดเลือกสายพันธุ์ข้าวที่เหมาะสมกับพื้นที่ และไม่ได้นำความรู้ไปปฏิบัติร้อยละ ๖.๖๗ เนื่องจากอายุมาก ประกอบกับพื้นที่เกษตรไม่มาก จึงใช้วิธีการผลิตแบบเดิมที่เคยปฏิบัติ ดังตารางที่ ๔.๕

ตารางที่ ๔.๕ การนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์

หน่วย : ร้อยละ

หลักสูตร	นำไปใช้ ประโยชน์	ไม่นำไปใช้ ประโยชน์	สาเหตุที่ไม่สามารถนำความรู้ไปใช้ ^๑				
			ไม่มี เงินทุน	ไม่ทำ เกษตร	ไม่มีเวลา	อายุมาก	อื่นๆ
๑. การรวมกลุ่มแก้ไขปัญหา ด้วยวิธีการสหกรณ์	๕๕.๕๖	๔๔.๔๔	-	-	-	-	-
๒. การเลี้ยงสัตว์น้ำและ อนุรักษ์ทรัพยากร ประมง	๑๐๐.๐๐	-	-	-	-	-	-
๓. การผลิตแคลเซียมโบรอน	๘๘.๘๘	๑๑.๑๑	-	-	๑๐๐.๐๐	-	-
๔. การท่องเที่ยวเกษตร เชิงวัฒนธรรม	๔๐.๐๐	๖๐.๐๐	-	๗๗.๗๗	-	-	๘๘.๘๘
๕. การจัดทำต้นทุนอาชีพ และบัญชีครัวเรือน	๖๙.๒๓	๓๐.๗๗	-	-	๒๕.๐๐	-	๗๕.๐๐

ตารางที่ ๔.๕ การนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์

หน่วย : ร้อยละ

หลักสูตร	นำไปใช้ ประโยชน์	ไม่นำไปใช้ ประโยชน์	สาเหตุที่ไม่สามารถนำความรู้ไปใช้ ^๑				
			ไม่มี เงินทุน	ไม่ทำ เกษตร	ไม่มีเวลา	อายุมาก	อื่นๆ
๖. การเกษตรตามแนว เศรษฐกิจพอเพียง	๑๐๐.๐๐	-	-	-	-	-	-
๗. การถ่ายทอดเทคโนโลยี การถนอมอาหารและ การแปรรูปผลผลิตทาง การเกษตร	๒๖.๖๗	๗๓.๓๓	๒๗.๒๗	-	๙.๐๙	๑๘.๑๘	๗๒.๗๓
๘. การผลิตพืชผักปลอดภัย จากสารพิษ	๑๐๐.๐๐	-	-	-	-	-	-
๙. การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว	๙๓.๓๓	๖.๖๗	-	-	-	๑๐๐.๐๐	๑๐๐.๐๐
เฉลี่ย	๗๖.๑๕	๒๓.๘๕	๑๑.๕๔	๒๖.๙๒	๑๑.๕๔	๑๑.๕๔	๗๖.๙๒

ที่มา : จากการสำรวจ

^๑ ตอบได้หลายข้อ

๔.๔ ผลกระทบระยะสั้น

๔.๔.๑ ด้านเศรษฐกิจ

การเปลี่ยนแปลงด้านการลดรายจ่าย หรือเพิ่มรายได้ ในภาพรวมผู้ผ่านการอบรมที่นำความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติแล้วมีผลของการเปลี่ยนแปลงที่รายจ่ายลดลงหรือรายได้เพิ่มขึ้นร้อยละ ๖๒.๒๐ และปฏิบัติแต่ยังไม่เปลี่ยนแปลงร้อยละ ๓๗.๘๐ เมื่อพิจารณาหลักสูตรพบว่า

หลักสูตรที่ ๑ การรวมกลุ่มแก้ไขปัญหาด้วยวิธีการสหกรณ์ ผู้ผ่านการอบรมนำความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติแล้วเกิดการเปลี่ยนแปลงที่รายจ่ายลดลงหรือรายได้เพิ่มขึ้นร้อยละ ๓๓.๓๓ เนื่องจากสามารถเพิ่มรายได้ในครัวเรือนจากประโยชน์ของการรวมกลุ่ม เช่น เงินปันผลประจำปีของกลุ่มได้ครัวเรือนละประมาณ ๓๘๓ บาทต่อปี เป็นต้น และผู้ผ่านการอบรมที่เห็นว่ายังไม่มีผลของการเปลี่ยนแปลงที่รายจ่ายลดลงหรือรายได้เพิ่มขึ้นร้อยละ ๖๖.๖๗ เนื่องจากเป็นเพียงความรู้เรื่องการบริหารจัดการกลุ่มเท่านั้นโดยปฏิบัติในลักษณะกลุ่มจึงยังไม่เห็นผลการเปลี่ยนแปลง

หลักสูตรที่ ๒ การเลี้ยงสัตว์น้ำและอนุรักษ์ทรัพยากรประมง ผู้ผ่านการอบรมนำความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติแล้วเกิดการเปลี่ยนแปลงที่รายจ่ายลดลงหรือรายได้เพิ่มขึ้นร้อยละ ๑๐๐.๐๐ เนื่องจากสามารถลดรายจ่ายจากปัจจัยการผลิตที่ได้รับการสนับสนุน และการบริโภคผลผลิตในครัวเรือนได้ประมาณ ๔,๒๔๐ บาทต่อปี และสามารถเพิ่มรายได้จากการจำหน่ายผลผลิตในครัวเรือนได้ประมาณ ๑,๑๕๐ บาทต่อปี

หลักสูตรที่ ๓ การผลิตแคลเซียมโบรอน ผู้ผ่านการอบรมนำความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติแล้วเกิดการเปลี่ยนแปลงที่รายจ่ายลดลงหรือรายได้เพิ่มขึ้นร้อยละ ๖๒.๕๐ เนื่องจากลดการซื้อปัจจัยการผลิต ได้แก่

แคลเซียมโบรอนในการทำเกษตร โดยสามารถลดรายจ่ายในครัวเรือนได้ประมาณ ๔๕๐ บาทต่อปี และสามารถเพิ่มรายได้จากการจำหน่ายแคลเซียมโบรอนได้ประมาณ ๓๒๕ บาทต่อปี และผู้ผ่านการอบรมที่เห็นว่ายังไม่มีผลของการเปลี่ยนแปลงที่รายจ่ายลดลงหรือรายได้เพิ่มขึ้นร้อยละ ๓๗.๕๐ เนื่องจากผู้ผ่านการอบรมไม่มีเวลาในการผลิตเพื่อใช้ในแปลงเกษตรด้วยตนเองเพิ่มเติม

หลักสูตรที่ ๔ การท่องเที่ยวเกษตรเชิงวัฒนธรรม ผู้ผ่านการอบรมนำความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติแล้วเกิดการเปลี่ยนแปลงที่รายจ่ายลดลงหรือรายได้เพิ่มขึ้นร้อยละ ๑๐๐.๐๐ โดยสามารถลดรายจ่ายในครัวเรือนได้ครัวเรือนละประมาณ ๑,๓๓๓ บาทต่อปี จากการบริโภคพืชผักสวนครัวในครัวเรือน และการผลิตสารอินทรีย์ใช้ในแปลงเกษตร และสามารถเพิ่มรายได้ได้ประมาณ ๕,๐๐๐ บาทต่อปี จากการจำหน่ายเห็ดนางฟ้า

หลักสูตรที่ ๕ การจัดทำบัญชีครัวเรือนและบัญชีต้นทุนอาชีพ ผู้ผ่านการอบรมนำความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติแล้วเห็นว่ายังไม่มีผลของการเปลี่ยนแปลงที่รายจ่ายลดลงหรือรายได้เพิ่มขึ้นร้อยละ ๑๐๐.๐๐ แม้จะทราบว่า การบันทึกบัญชีเห็นประโยชน์ แต่รายรับไม่แน่นอน ไม่ทำต่อเนื่อง ขาดแรงจูงใจ ประกอบกับในครัวเรือนใช้จ่ายตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงอยู่แล้ว และปัจจัยการผลิตมีการปรับราคาเพิ่มขึ้น ส่งผลให้ไม่สามารถลดรายจ่ายด้านต้นทุนการผลิตได้

หลักสูตรที่ ๖ การเกษตรตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง ผู้ผ่านการอบรมนำความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติแล้วเกิดการเปลี่ยนแปลงที่รายจ่ายลดลงหรือรายได้เพิ่มขึ้นร้อยละ ๑๐๐.๐๐ เนื่องจากสามารถลดรายจ่ายในครัวเรือนได้ประมาณ ๒,๑๑๗ บาทต่อปี จากปัจจัยการผลิตที่ได้รับการสนับสนุน และการบริโภคพืชผักสวนครัวในครัวเรือน รวมทั้งการลดการใช้ปุ๋ยเคมี/สารเคมี และสามารถเพิ่มรายได้ในครัวเรือนละประมาณ ๑,๓๗๕ บาทต่อปี จากการจำหน่ายผลผลิตทางการเกษตร

หลักสูตรที่ ๗ การถ่ายทอดเทคโนโลยีการถนอมอาหารและการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร ผู้ผ่านการอบรมที่นำความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติแล้วเห็นว่ายังไม่มีผลของการเปลี่ยนแปลงที่รายจ่ายลดลงหรือรายได้เพิ่มขึ้นร้อยละ ๑๐๐.๐๐ เนื่องจากทำเพื่อบริโภคเองภายในครัวเรือนเป็นอาหารว่างเท่านั้น และไม่มีเงินทุนในการผลิตเพื่อจำหน่ายด้วยตนเอง หากปฏิบัติอาจไม่มีตลาด ประกอบกับสถานการณ์การแพร่ระบาดไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ส่งผลให้การรวมกลุ่มผลิตเพื่อจำหน่ายทำได้ยาก

หลักสูตรที่ ๘ การผลิตพืชผักปลอดภัยจากสารพิษ ผู้ผ่านการอบรมนำความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติแล้วเกิดการเปลี่ยนแปลงที่รายจ่ายลดลงหรือรายได้เพิ่มขึ้นร้อยละ ๗๕.๐๐ เนื่องจากสามารถลดรายจ่ายในครัวเรือนได้ประมาณ ๑,๕๐๔ บาทต่อปี จากการใช้ปุ๋ยเคมี/สารเคมีในปริมาณที่เหมาะสม และผู้ผ่านการอบรมนำความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติแล้วไม่เกิดการเปลี่ยนแปลงที่รายจ่ายลดลงหรือรายได้เพิ่มขึ้นร้อยละ ๒๕.๐๐ แม้ว่าจะสามารถนำความรู้ด้านการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (Good Agricultural Practices) มาปรับใช้ได้ แต่ในด้านลดการใช้ปุ๋ยเคมี/สารเคมีในการผลิตพืชบางชนิดยังไม่สามารถลดได้ ทั้งนี้ในปัจจุบันใช้ในปริมาณที่เหมาะสมอยู่แล้ว

หลักสูตรที่ ๙ การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว ผู้ผ่านการอบรมนำความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติแล้วเกิดการเปลี่ยนแปลงที่รายจ่ายลดลงหรือรายได้เพิ่มขึ้นร้อยละ ๖๐.๐๐ เนื่องจากสามารถลดรายจ่ายในครัวเรือนได้ครัวเรือนละประมาณ ๖,๑๑๓ บาทต่อปี จากการได้รับความรู้เรื่องการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว ส่งผลให้สามารถ

เก็บเมล็ดพันธุ์ข้าวเพื่อใช้ในแปลงเกษตรในฤดูกาลผลิตถัดไปได้ และผู้ผ่านการอบรมนำความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติแล้วไม่เกิดการเปลี่ยนแปลงที่รายจ่ายลดลงหรือรายได้เพิ่มขึ้นร้อยละ ๔๐.๐๐ เนื่องจากมีพื้นที่ทำการเกษตรไม่มากจึงไม่ผลิตข้าวเมล็ดพันธุ์ซึ่งมีขั้นตอนการผลิตที่ยากกว่าการผลิตข้าวทั่วไป ดังตารางที่ ๔.๖

ตารางที่ ๔.๖ ผลการเปลี่ยนแปลงที่รายจ่ายลดลง/รายได้เพิ่มขึ้น

หน่วย : ร้อยละ

หลักสูตร	นำไปปฏิบัติ	
	เปลี่ยนแปลง	ไม่เปลี่ยนแปลง
๑. การรวมกลุ่มแก้ไขปัญหาดังด้วยวิธีการสหกรณ์	๓๓.๓๓	๖๖.๖๗
๒. การเลี้ยงสัตว์น้ำและอนุรักษ์ทรัพยากรประมง	๑๐๐.๐๐	-
๓. การผลิตแคลเซียมโบรอน	๖๒.๕๐	๓๗.๕๐
๔. การท่องเที่ยวเกษตรเชิงวัฒนธรรม	๑๐๐.๐๐	-
๕. การจัดทำต้นทุนอาชีพและบัญชีครัวเรือน	-	๑๐๐.๐๐
๖. การเกษตรตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง	๑๐๐.๐๐	-
๗. การถ่ายทอดเทคโนโลยีการถนอมอาหารและการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร	-	๑๐๐.๐๐
๘. การผลิตพืชผักปลอดภัยจากสารพิษ	๗๕.๐๐	๒๕.๐๐
๙. การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว	๖๐.๐๐	๔๐.๐๐
เฉลี่ย	๖๒.๒๐	๓๗.๘๐

ที่มา : จากการสำรวจ

๔.๔.๒ ด้านสังคม

๑) การรวมกลุ่มเพิ่มขึ้นภายหลังการฝึกอบรม ในภาพรวมผู้ผ่านการอบรมไม่มีการรวมกลุ่มร้อยละ ๖๘.๘๗ เนื่องจากการอบรมให้ความรู้เท่านั้น และมีการรวมกลุ่มร้อยละ ๓๑.๑๓ เมื่อพิจารณา รายหลักสูตรพบว่า

หลักสูตรที่ ๑ การรวมกลุ่มแก้ไขปัญหาดังด้วยวิธีการสหกรณ์ ผู้ผ่านการอบรมส่วนใหญ่มีการรวมกลุ่มร้อยละ ๑๐๐.๐๐ โดยเป็นการรวมกลุ่มแบบเป็นทางการเพื่อดำเนินกิจกรรมร่วมกัน ได้แก่ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปลงใหญ่ถั่วเหลืองบ้านร่องน้ำ

หลักสูตรที่ ๒ การเลี้ยงสัตว์น้ำและอนุรักษ์ทรัพยากรประมง ผู้ผ่านการอบรมส่วนใหญ่มีการรวมกลุ่มร้อยละ ๖๖.๖๗ โดยเป็นการรวมกลุ่มแบบไม่เป็นทางการ จัดตั้งกลุ่มผ่านสื่อสังคมออนไลน์ (แอปพลิเคชันไลน์) เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้เรื่องการเลี้ยงปลา และไม่มีการรวมกลุ่มร้อยละ ๓๓.๓๓ เนื่องจากการอบรมให้ความรู้เท่านั้น

หลักสูตรที่ ๓ การผลิตแคลเซียมโบรอน ส่วนใหญ่มีการรวมกลุ่มร้อยละ ๑๐๐.๐๐ โดยเป็นการรวมกลุ่มแบบเป็นทางการ ได้แก่ กลุ่มแปลงใหญ่ลำไยในพื้นที่

หลักสูตรที่ ๔ การท่องเที่ยวเกษตรเชิงวัฒนธรรม ผู้ผ่านการอบรมส่วนใหญ่ไม่มีการรวมกลุ่มร้อยละ ๑๐๐.๐๐ เนื่องจากการอบรมให้ความรู้เท่านั้น

หลักสูตรที่ ๕ การจัดทำต้นทุนอาชีพและบัญชีครัวเรือน ผู้ผ่านการอบรมส่วนใหญ่ไม่มีการรวมกลุ่มร้อยละ ๑๐๐.๐๐ เนื่องจากเป็นเพียงการอบรมให้ความรู้เท่านั้น

หลักสูตรที่ ๖ การเกษตรตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง ผู้ผ่านการอบรมไม่มีการรวมกลุ่มร้อยละ ๖๐.๐๐ และมีการรวมกลุ่มร้อยละ ๔๐.๐๐ ได้แก่ กลุ่มเศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มศูนย์ข้าวชุมชน กลุ่มวิสาหกิจชุมชน และกลุ่มศูนย์ดินปุ๋ยชุมชนในพื้นที่ ซึ่งเป็นกลุ่มเดิมที่ดำเนินการอยู่แล้ว

หลักสูตรที่ ๗ การถ่ายทอดเทคโนโลยีการถนอมอาหารและการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร ผู้ผ่านการอบรมมีการรวมกลุ่มร้อยละ ๔๑.๖๗ ได้แก่ กลุ่มแม่บ้านในพื้นที่ และไม่มีการรวมกลุ่มร้อยละ ๕๘.๓๓ เนื่องจากเป็นเพียงการอบรมให้ความรู้เท่านั้น

หลักสูตรที่ ๘ การผลิตพืชผักปลอดภัยจากสารพิษ ไม่มีการรวมกลุ่มร้อยละ ๑๐๐.๐๐ เนื่องจากสามารถดำเนินการได้ภายในครัวเรือน และเป็นเพียงการอบรมให้ความรู้จึงไม่ได้รวมกลุ่ม

หลักสูตรที่ ๙ การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว ผู้ผ่านการอบรมส่วนใหญ่ไม่มีการรวมกลุ่มร้อยละ ๑๐๐.๐๐ ดังตารางที่ ๔.๗

ตารางที่ ๔.๗ การรวมกลุ่มเพิ่มขึ้นภายหลังการฝึกอบรม

หลักสูตร	หน่วย : ร้อยละ	
	มีการรวมกลุ่ม	ไม่มีการรวมกลุ่ม
๑. การรวมกลุ่มแก้ไขปัญหาด้วยวิธีการสหกรณ์	๑๐๐.๐๐	-
๒. การเลี้ยงสัตว์น้ำและอนุรักษ์ทรัพยากรประมง	๖๖.๖๗	๓๓.๓๓
๓. การผลิตแคลเซียมโบรอน	๑๐๐.๐๐	-
๔. การท่องเที่ยวเกษตรเชิงวัฒนธรรม	-	๑๐๐.๐๐
๕. การจัดทำต้นทุนอาชีพและบัญชีครัวเรือน	-	๑๐๐.๐๐
๖. การเกษตรตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง	๔๐.๐๐	๖๐.๐๐
๗. การถ่ายทอดเทคโนโลยีการถนอมอาหารและการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร	๔๑.๖๗	๕๘.๓๓
๘. การผลิตพืชผักปลอดภัยจากสารพิษ	-	๑๐๐.๐๐
๙. การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว	-	๑๐๐.๐๐
เฉลี่ย	๖๘.๘๗	๓๑.๑๓

ที่มา : จากการสำรวจ

๒) การถ่ายทอดความรู้ที่ได้รับจากการอบรมให้แก่บุคคลอื่น ในภาพรวมผู้ผ่านการอบรมที่ไม่ได้นำความรู้ไปถ่ายทอดให้แก่บุคคลอื่นเฉลี่ยร้อยละ ๕๕.๐๕ และมีการถ่ายทอดความรู้ให้แก่บุคคลอื่นเฉลี่ยร้อยละ ๔๔.๙๕ ได้แก่ เพื่อนบ้าน และเกษตรกรในระแวกใกล้เคียง เมื่อพิจารณารายหลักสูตร พบว่า

หลักสูตรที่ ๑ การรวมกลุ่มแก้ไขปัญหาด้วยวิธีการสหกรณ์ ไม่มีการถ่ายทอดความรู้ให้แก่บุคคลอื่นร้อยละ ๑๐๐.๐๐ เนื่องจากเห็นว่าเป็นความรู้ด้านการรวมกลุ่มและประโยชน์ของการรวมกลุ่ม ซึ่งความรู้ที่ผ่านการอบรมเป็นความรู้ที่ต้องทำในลักษณะกลุ่ม

หลักสูตรที่ ๒ การเลี้ยงสัตว์น้ำและอนุรักษ์ทรัพยากรประมง มีการถ่ายทอดความรู้ให้แก่บุคคลอื่นร้อยละ ๕๐.๐๐ ได้แก่ การเลี้ยงปลาในบ่อพลาสติก และไม่มีการถ่ายทอดความรู้ให้แก่บุคคลอื่นร้อยละ ๕๐.๐๐ เนื่องจากเห็นว่าเป็นความรู้เดิมที่ทราบอยู่แล้ว

หลักสูตรที่ ๓ การผลิตแคลเซียมโบรอน ส่วนใหญ่มีการถ่ายทอดความรู้ให้แก่บุคคลอื่นร้อยละ ๘๘.๘๘ ได้แก่ วิธีการผลิตแคลเซียมโบรอน และไม่มีการถ่ายทอดความรู้ให้แก่บุคคลอื่นร้อยละ ๑๑.๑๑ เนื่องจากเห็นว่าได้รับความรู้จากการอบรมร่วมกันจึงไม่นำความรู้ไปถ่ายทอด

หลักสูตรที่ ๔ การท่องเที่ยวเกษตรเชิงวัฒนธรรม ส่วนใหญ่ไม่มีการถ่ายทอดความรู้ให้แก่บุคคลอื่นร้อยละ ๗๓.๓๓ เนื่องจากส่วนใหญ่อยู่ในระหว่างการศึกษาก่อน และมีการถ่ายทอดความรู้ให้แก่บุคคลอื่นร้อยละ ๒๖.๖๗ ได้แก่ การทำสารอินทรีย์

หลักสูตรที่ ๕ การจัดทำต้นทุนอาชีพและบัญชีครัวเรือน ส่วนใหญ่ไม่มีการถ่ายทอดความรู้ให้แก่บุคคลอื่นร้อยละ ๗๖.๙๒ เนื่องจากเห็นว่าเป็นความรู้เดิมที่ได้รับการถ่ายทอดความทราบอยู่แล้ว และมีการถ่ายทอดความรู้ให้แก่บุคคลอื่นร้อยละ ๒๓.๐๘ ได้แก่ วิธีการบันทึกบัญชี

หลักสูตรที่ ๖ การเกษตรตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง ส่วนใหญ่มีการถ่ายทอดความรู้ให้แก่บุคคลอื่นร้อยละ ๗๓.๓๓ ได้แก่ การเกษตรแบบเศรษฐกิจพอเพียง การปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์แบบผสมผสาน และการผลิตการใช้สารอินทรีย์/ชีวภัณฑ์ และไม่มีการถ่ายทอดความรู้ให้แก่บุคคลอื่นร้อยละ ๒๖.๖๗ เนื่องจากเห็นว่าเป็นความรู้เดิมที่ปฏิบัติอยู่แล้ว

หลักสูตรที่ ๗ การถ่ายทอดเทคโนโลยีการถนอมอาหารและการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร ส่วนใหญ่มีการถ่ายทอดความรู้ให้แก่บุคคลอื่นร้อยละ ๗๓.๓๓ ได้แก่ วิธีการทำหมักกรอบ และสาकु และไม่มีการถ่ายทอดความรู้ให้แก่บุคคลอื่นร้อยละ ๒๖.๖๗ เนื่องจากเห็นว่าเป็นเพียงความรู้ด้านวิธีการทำเท่านั้น

หลักสูตรที่ ๘ การผลิตพืชผักปลอดภัยจากสารพิษ ส่วนใหญ่มีการถ่ายทอดความรู้ให้แก่บุคคลอื่นร้อยละ ๕๘.๓๓ การผลิตผักปลอดภัยตามหลักปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (Good Agricultural Practices) และการใช้ปุ๋ยเคมี/สารเคมีในปริมาณที่เหมาะสม และไม่มีการถ่ายทอดความรู้ให้แก่บุคคลอื่นร้อยละ ๔๑.๖๗ เนื่องจากเห็นว่าเป็นความรู้เดิมที่ปฏิบัติอยู่แล้ว

หลักสูตรที่ ๙ การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว ส่วนใหญ่ไม่มีการถ่ายทอดความรู้ให้แก่บุคคลอื่นร้อยละ ๘๖.๖๗ เนื่องจากเห็นว่าเป็นความรู้ที่ได้รับการอบรมกันอยู่แล้ว และมีการถ่ายทอดความรู้ให้แก่บุคคลอื่นร้อยละ ๑๓.๓๓ ได้แก่ การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว ดังตารางที่ ๔.๘

ตารางที่ ๔.๘ การถ่ายทอดความรู้ที่ได้รับให้แก่บุคคลอื่น

หน่วย : ร้อยละ

หลักสูตร	ถ่ายทอดความรู้	ไม่ถ่ายทอดความรู้
๑. การรวมกลุ่มแก้ไขปัญหาด้วยวิธีการสหกรณ์	-	๑๐๐.๐๐
๒. การเลี้ยงสัตว์น้ำและอนุรักษ์ทรัพยากรประมง	๕๐.๐๐	๕๐.๐๐
๓. การผลิตแคลเซียมโบรอน	๘๘.๘๘	๑๑.๑๑
๔. การท่องเที่ยวเกษตรเชิงวัฒนธรรม	๒๖.๖๗	๗๓.๓๓
๕. การจัดทำต้นทุนอาชีพและบัญชีครัวเรือน	๒๓.๐๘	๗๖.๙๒

ตารางที่ ๔.๘ การถ่ายทอดความรู้ที่ได้รับให้แก่บุคคลอื่น

หน่วย : ร้อยละ

หลักสูตร	ถ่ายทอดความรู้	ไม่ถ่ายทอดความรู้
๖. การเกษตรตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง	๗๓.๓๓	๒๖.๖๗
๗. การถ่ายทอดเทคโนโลยีการถนอมอาหารและการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร	๗๓.๓๓	๒๖.๖๗
๘. การผลิตพืชผักปลอดภัยจากสารพิษ	๕๘.๓๓	๔๑.๖๗
๙. การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว	๑๓.๓๓	๘๖.๖๗
เฉลี่ย	๔๔.๙๕	๕๕.๐๕

ที่มา : จากการสำรวจ

๔.๔.๓ ด้านสิ่งแวดล้อม

การเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อมในแปลงเกษตร ผู้ผ่านการอบรมที่นำความรู้ไปปฏิบัติแล้ว เห็นว่าสิ่งแวดล้อมในแปลงเกษตรมีการเปลี่ยนแปลง ซึ่งผู้อบรมนำความรู้ไปปฏิบัติในหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม ได้แก่ หลักสูตรที่ ๔ การท่องเที่ยวเกษตรเชิงวัฒนธรรม หลักสูตรที่ ๖ การเกษตรตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง และหลักสูตรที่ ๘ การผลิตพืชผักปลอดภัยจากสารพิษ ในภาพรวมมีการเปลี่ยนแปลงดีขึ้นร้อยละ ๖๘.๗๕ และไม่เปลี่ยนแปลงร้อยละ ๓๑.๒๕ เมื่อพิจารณารายหลักสูตรพบว่า

หลักสูตรที่ ๔ การท่องเที่ยวเกษตรเชิงวัฒนธรรม ส่วนใหญ่นำความรู้ไปปฏิบัติแล้วเห็นว่าสิ่งแวดล้อมในแปลงเกษตรมีการเปลี่ยนแปลงดีขึ้นร้อยละ ๖๐.๐๐ จากการที่ผู้ผ่านการอบรมการใช้สารชีวภัณฑ์/อินทรีย์ส่งผลให้สภาพดินสมบูรณ์ขึ้น และนำไปปฏิบัติแล้วเห็นว่ายังไม่เปลี่ยนแปลงร้อยละ ๔๐.๐๐ เนื่องจากใช้ในปริมาณน้อยจึงยังไม่เห็นผลการเปลี่ยนแปลงที่ชัดเจน

หลักสูตรที่ ๖ การเกษตรตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง ส่วนใหญ่นำความรู้ไปปฏิบัติแล้วเห็นว่าสิ่งแวดล้อมในแปลงเกษตรมีการเปลี่ยนแปลงดีขึ้นร้อยละ ๘๐.๐๐ จากการใช้สารชีวภัณฑ์/อินทรีย์ทำให้สภาพดินสมบูรณ์ขึ้น พืชผักเจริญเติบโตดี และระบบนิเวศน์ในแปลงเกษตรดีขึ้น และนำไปปฏิบัติแล้วเห็นว่ายังไม่เปลี่ยนแปลงร้อยละ ๒๐.๐๐ เนื่องจากใช้ในปริมาณน้อยจึงยังไม่เห็นผลการเปลี่ยนแปลงที่ชัดเจน

หลักสูตรที่ ๘ การผลิตพืชผักปลอดภัยจากสารพิษ ส่วนใหญ่นำความรู้ไปปฏิบัติแล้วเห็นว่าสิ่งแวดล้อมในแปลงเกษตรมีการเปลี่ยนแปลงดีขึ้นร้อยละ ๕๘.๓๓ จากการที่ผู้ผ่านการอบรมใช้ปุ๋ยเคมี/สารเคมีในปริมาณที่เหมาะสมส่งผลให้สภาพดินและสภาพแวดล้อมในการเกษตรดีขึ้น และนำไปปฏิบัติแล้วเห็นว่ายังไม่เปลี่ยนแปลงร้อยละ ๔๑.๖๗ เนื่องจากใช้ในปริมาณน้อยจึงยังไม่เห็นผลการเปลี่ยนแปลงที่ชัดเจน ดังตารางที่ ๔.๙

ตารางที่ ๔.๙ การเปลี่ยนแปลงด้านสิ่งแวดล้อมในแปลงเกษตร

หน่วย : ไร่/ระยะ

หลักสูตร	สิ่งแวดล้อมในแปลง เกษตรดีขึ้น	สิ่งแวดล้อมในแปลง เกษตรไม่เปลี่ยนแปลง
๔. การท่องเที่ยวเกษตรเชิงวัฒนธรรม	๖๐.๐๐	๔๐.๐๐
๖. การเกษตรตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง	๘๐.๐๐	๒๐.๐๐
๘. การผลิตพืชผักปลอดภัยจากสารพิษ	๕๘.๓๓	๔๑.๖๗
เฉลี่ย	๖๘.๗๕	๓๑.๒๕

ที่มา : จากการสำรวจ

๔.๔.๔ ด้านความยั่งยืน

๑) ความต่อเนื่องในการนำความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติ ในภาพรวมผู้ผ่านการอบรมที่ปัจจุบันนำความรู้ไปปฏิบัติเฉลี่ยร้อยละ ๔๙.๕๐ รองลงมาไม่ปฏิบัติเฉลี่ยร้อยละ ๒๖.๑๗ และนำไปปฏิบัติบางส่วนเฉลี่ยร้อยละ ๒๔.๓๓ เมื่อแยกเป็นหลักสูตรพบว่า

หลักสูตรที่ ๑ การรวมกลุ่มแก้ไขปัญหาด้วยวิธีการสหกรณ์ ผู้ผ่านการอบรมที่ปัจจุบันนำความรู้ไปปฏิบัติร้อยละ ๑๐๐.๐๐ เนื่องจากเห็นประโยชน์ของการรวมกลุ่ม และสามารถเข้าถึงโครงการส่งเสริมต่างๆ ของภาครัฐ และเห็นว่าเมื่อรวมกลุ่มส่งผลให้กลุ่มเข้มแข็ง สามารถต่อราคาผลผลิตได้ในอนาคต

หลักสูตรที่ ๒ การเลี้ยงสัตว์น้ำและอนุรักษ์ทรัพยากรประมง ผู้ผ่านการอบรมที่ปัจจุบันนำความรู้ไปปฏิบัติร้อยละ ๖๖.๖๗ ได้แก่ การเลี้ยงปลาเพื่อบริโภคลดรายจ่ายในครัวเรือน และจำหน่ายเสริมสร้างรายได้ รองลงมาไม่ปฏิบัติแล้วร้อยละ ๓๓.๓๓ เนื่องจากพันธุ์ปลาที่ได้รับการสนับสนุนผลิตเพื่อจำหน่ายและบริโภคในครัวเรือนทั้งหมดแล้ว ประกอบกับขาดแคลนเงินทุนในการดำเนินกิจกรรมต่อเนื่อง

หลักสูตรที่ ๓ การผลิตแคลเซียมโบรอน ผู้ผ่านการอบรมที่ปัจจุบันนำความรู้ไปปฏิบัติร้อยละ ๗๗.๗๘ เนื่องจากสามารถลดต้นทุนจากการผลิตแคลเซียมโบรอนใช้เองได้ รองลงมาไม่ปฏิบัติแล้วร้อยละ ๒๒.๒๒ เนื่องจากทำการเกษตรไม่มาก และไม่มีเวลาในการผลิตเพื่อใช้ในแปลงเกษตรด้วยตนเอง

หลักสูตรที่ ๔ การท่องเที่ยวเกษตรเชิงวัฒนธรรม ผู้ผ่านการอบรมที่ปัจจุบันไม่นำความรู้ไปปฏิบัติร้อยละ ๖๐.๐๐ เนื่องจากอยู่ระหว่างการศึกษาศึกษา และไม่ได้ทำเกษตรเป็นอาชีพหลัก รองลงมานำความรู้ไปปฏิบัติบางส่วนร้อยละ ๒๖.๖๗ และนำความรู้ไปปฏิบัติร้อยละ ๑๓.๓๓ เนื่องจากสามารถเพิ่มรายได้มีอาชีพเสริมจากการเพาะเห็ดเพื่อจำหน่าย รวมทั้งสามารถลดต้นทุนการผลิตด้านสารเคมี และการบริโภคพืชผักสวนครัวในครัวเรือนได้

หลักสูตรที่ ๕ การจัดทำต้นทุนอาชีพและบัญชีครัวเรือน ผู้ผ่านการอบรมที่ปัจจุบันไม่นำความรู้ไปปฏิบัติร้อยละ ๓๘.๔๖ เนื่องจากเริ่มอายุมาก และรายรับไม่แน่นอนประกอบกับรายจ่ายค่อนข้างมากจึงไม่มีแรงจูงใจในการบันทึกบัญชี รองลงมานำความรู้ไปปฏิบัติร้อยละ ๓๐.๗๗ เนื่องจากเมื่อบันทึกบัญชีครัวเรือนและบัญชีต้นทุนอาชีพแล้วทราบรายรับรายจ่ายชัดเจนส่งผลให้สามารถวางแผนการใช้จ่ายได้ และปฏิบัติบางส่วนร้อยละ ๓๐.๗๗ เนื่องจากไม่ได้ดำเนินการต่อเนื่อง

หลักสูตรที่ ๖ การเกษตรตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง ผู้ผ่านการอบรมที่ปัจจุบันนำความรู้ไปปฏิบัติร้อยละ ๘๕.๗๑ รองลงมานำความรู้ไปปฏิบัติบางส่วนร้อยละ ๑๔.๒๙ โดยความรู้ที่นำไปปฏิบัติได้แก่ การเกษตรแบบเศรษฐกิจพอเพียง และการผลิตสารอินทรีย์/ชีวภัณฑ์ เนื่องจากสามารถลดรายจ่ายและเพิ่มรายได้ในครัวเรือนได้

หลักสูตรที่ ๗ การถ่ายทอดเทคโนโลยีการถนอมอาหารและการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร ผู้ผ่านการอบรมที่ปัจจุบันไม่นำความรู้ไปปฏิบัติร้อยละ ๗๑.๔๒ เนื่องจากสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ส่งผลให้การรวมกลุ่มผลิตเพื่อจำหน่ายทำได้ยาก ประกอบกับไม่มีตลาด ผู้ผ่านการอบรมไม่มีเงินทุนในการผลิตเพื่อจำหน่ายด้วยตนเอง และนำความรู้ไปปฏิบัติและนำความรู้ไปปฏิบัติบางส่วนร้อยละ ๑๔.๒๙ เท่ากัน โดยนำความรู้ไปปฏิบัติเพื่อบริโภคภายในครัวเรือนเท่านั้น

หลักสูตรที่ ๘ การผลิตพืชผักปลอดภัยจากสารพิษ ผู้ผ่านการอบรมที่ปัจจุบันนำความรู้ไปปฏิบัติบางส่วนร้อยละ ๕๐.๐๐ และปัจจุบันยังนำความรู้ไปปฏิบัติร้อยละ ๕๐.๐๐ เนื่องจากสามารถลดต้นทุนการใช้สารเคมี/ปุ๋ยอินทรีย์จากการใช้ในปริมาณที่เหมาะสม ส่งผลให้เกิดความปลอดภัยทั้งตนเองและผู้บริโภค และสามารถนำความรู้ด้านวิธีการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (Good Agricultural Practices) มาปรับใช้ในแปลงเกษตรได้

หลักสูตรที่ ๙ การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว ผู้ผ่านการอบรมที่ปัจจุบันนำความรู้ไปปฏิบัติบางส่วนร้อยละ ๕๓.๓๓ และปัจจุบันยังนำความรู้ไปปฏิบัติร้อยละ ๔๖.๖๗ เนื่องจากสามารถลดต้นทุนการผลิตจากการผลิตข้าวเมล็ดพันธุ์ สำหรับเป็นพันธุ์ข้าวในการผลิตปีถัดไป ดังตารางที่ ๔.๑๐

ตารางที่ ๔.๑๐ การนำความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติต่อเนื่อง

หลักสูตร	ทำอยู่	ทำบ้าง	หน่วย : ร้อยละ	
			เลิกทำแล้ว	
๑. การรวมกลุ่มแก้ไขปัญหาด้วยวิธีการสหกรณ์	๑๐๐.๐๐	-	-	
๒. การเลี้ยงสัตว์น้ำและอนุรักษ์ทรัพยากรประมง	๖๖.๖๗	-	๓๓.๓๓	
๓. การผลิตแคลเซียมโบรอน	๗๗.๗๘	-	๒๒.๒๒	
๔. การท่องเที่ยวเกษตรเชิงวัฒนธรรม	๑๓.๓๓	๒๖.๖๗	๖๐.๐๐	
๕. การจัดทำต้นทุนอาชีพและบัญชีครัวเรือน	๓๐.๗๗	๓๐.๗๗	๓๘.๔๖	
๖. การเกษตรตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง	๘๕.๗๑	๑๔.๒๙	-	
๗. การถ่ายทอดเทคโนโลยีการถนอมอาหารและการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร	๑๔.๒๙	๑๔.๒๙	๗๑.๔๒	
๘. การผลิตพืชผักปลอดภัยจากสารพิษ	๕๐.๐๐	๕๐.๐๐	-	
๙. การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว	๔๖.๖๗	๕๓.๓๓	-	
เฉลี่ย	๔๙.๕๐	๒๔.๓๐	๒๖.๑๗	

ที่มา : จากการสำรวจ

๒) การดำเนินการต่อเนื่องในอนาคต ในภาพรวมผู้ผ่านการอบรมที่นำความรู้ไปปฏิบัติ เห็นว่าจะดำเนินการต่อในอนาคตทุกกิจกรรมเฉลี่ยร้อยละ ๕๐.๐๐ รองลงมาไม่แน่ใจจะดำเนินการต่อหรือไม่เฉลี่ย ร้อยละ ๒๙.๖๓ ดำเนินการต่อในบางกิจกรรมเฉลี่ยร้อยละ ๑๗.๕๙ และไม่ดำเนินการต่อเฉลี่ยร้อยละ ๒.๗๘ เมื่อแยกเป็นรายหลักสูตรพบว่า

หลักสูตรที่ ๑ การรวมกลุ่มแก้ไขปัญหาด้วยวิธีการสหกรณ์ ผู้ผ่านการอบรมนำความรู้ ไปดำเนินการต่อในอนาคตทุกกิจกรรมร้อยละ ๑๐๐.๐๐ เนื่องจากเมื่อรวมกลุ่มแล้วทำให้เข้าถึงโครงการต่างๆ ของภาครัฐ ทำให้กลุ่มมีความเข้มแข็ง หากดำเนินการต่อเนื่อง คาดว่าสามารถสร้างอำนาจการต่อรองได้ดีขึ้น

หลักสูตรที่ ๒ การเลี้ยงสัตว์น้ำและอนุรักษ์ทรัพยากรประมง ผู้ผ่านการอบรม นำความรู้ ไปดำเนินการต่อในอนาคตทุกกิจกรรมร้อยละ ๕๐.๐๐ โดยสาเหตุที่ผู้ผ่านการอบรมนำความรู้ไปดำเนินการต่อ ในอนาคต เนื่องจากสามารถลดรายจ่ายจากการบริโภคและจำหน่ายเพื่อสร้างรายได้ในครัวเรือนได้ และ ไม่แน่ใจว่าจะปฏิบัติต่อหรือไม่ร้อยละ ๕๐.๐๐ เนื่องจากไม่มีพันธุ์ปลาและหากมีการสนับสนุนก็จะดำเนินการต่อ ประกอบกับอาหารแพงไม่กล้าลงทุน

หลักสูตรที่ ๓ การผลิตแคลเซียมโบรอน ผู้ผ่านการอบรมนำความรู้ไปดำเนินการต่อ ในอนาคตทุกกิจกรรมร้อยละ ๗๗.๗๘ เนื่องจากสามารถลดต้นทุนการผลิตได้ และไม่แน่ใจว่าจะดำเนินการต่อ หรือไม่ร้อยละ ๒๒.๒๒ เนื่องจากหากปฏิบัติในลักษณะกลุ่มจะดำเนินการต่อ

หลักสูตรที่ ๔ การท่องเที่ยวเกษตรเชิงวัฒนธรรม ผู้ผ่านการอบรมนำความรู้ไม่แน่ใจว่าจะ ดำเนินการต่อหรือไม่ร้อยละ ๖๖.๖๗ เนื่องจากอยู่ระหว่างการศึกษา และไม่ได้ทำการเกษตรเป็นอาชีพหลัก และดำเนินการต่อบางกิจกรรมร้อยละ ๓๓.๓๓ เนื่องจากลักษณะกิจกรรมการส่งเสริมและฝึกอบรม ให้ความรู้ด้านการเกษตรที่หลากหลายส่งผลให้ผู้ผ่านการอบรมไม่สามารถนำกิจกรรมการอบรมให้ความรู้ ไปปฏิบัติได้ทั้งหมด โดยกิจกรรมที่นำความรู้ไปปฏิบัติส่วนใหญ่ ได้แก่ การผลิตและการใช้สารอินทรีย์ ซึ่งสามารถลดต้นทุนการผลิตได้

หลักสูตรที่ ๕ การจัดทำต้นทุนอาชีพและบัญชีครัวเรือน ผู้ผ่านการอบรมนำความรู้ ไปดำเนินการต่อในอนาคตทุกกิจกรรมร้อยละ ๓๘.๔๖ เนื่องจากเมื่อบันทึกบัญชีแล้วทราบรายรับรายจ่าย ชัดเจนส่งผลให้สามารถวางแผนการใช้จ่ายได้ รองลงมาไม่แน่ใจว่าจะดำเนินการต่อหรือไม่ร้อยละ ๓๐.๗๗ ไม่ดำเนินการต่อในอนาคตร้อยละ ๒๓.๐๘ เนื่องจากอายุมาก ขั้นตอนค่อนข้างละเอียดมีรายการรับจ่ายมาก และไม่มีเวลาในการบันทึกบัญชี และดำเนินการต่อในบางกิจกรรมร้อยละ ๗.๖๙

หลักสูตรที่ ๖ การเกษตรตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง ผู้ผ่านการอบรมนำความรู้ดำเนินการต่อ ในบางกิจกรรมร้อยละ ๘๐.๐๐ และจะดำเนินการต่อเนื่องในบางกิจกรรมร้อยละ ๒๐.๐๐ เนื่องจากสามารถลด รายจ่าย เพิ่มรายได้ในครัวเรือน รวมทั้งสภาพดิน และระบบนิเวศน์ในแปลงเกษตรดีขึ้น

หลักสูตรที่ ๗ การถ่ายทอดเทคโนโลยีการถนอมอาหารและการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร ผู้ผ่านการอบรมไม่แน่ใจว่าจะดำเนินการต่อในอนาคตร้อยละ ๗๑.๔๓ หากสถานการณ์การระบาดของ โควิดติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ หรือภาวะเศรษฐกิจมีทิศทางดีขึ้น อาจดำเนินการรวมกลุ่มแม่บ้าน ผลิตเพื่อจำหน่ายเป็นรายได้เสริมต่อไป รองลงมานำความรู้ไปดำเนินการต่อในอนาคตทุกกิจกรรมร้อยละ ๒๘.๕๗

หลักสูตรที่ ๘ การผลิตพืชผักปลอดภัยจากสารพิษ ผู้ผ่านการอบรมนำความรู้ไปดำเนินการต่อในอนาคตทุกกิจกรรมร้อยละ ๔๑.๖๗ รองลงมาดำเนินการต่อในอนาคตบางกิจกรรมร้อยละ ๓๓.๓๓ เนื่องจากสามารถลดรายจ่ายในครัวเรือน และสภาพแวดล้อมในการเกษตรดีขึ้น และไม่แน่ใจว่าจะดำเนินการต่อหรือไม่ร้อยละ ๒๕.๐๐ เนื่องจากอายุมาก หากกลุ่มผลิตสารอินทรีย์/ชีวภัณฑ์จะร่วมดำเนินการต่อ

หลักสูตรที่ ๙ การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว ผู้ผ่านการอบรมจะนำความรู้ดำเนินการต่อในทุกกิจกรรมร้อยละ ๖๐.๐๐ เนื่องจากการความรู้ด้านการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวสามารถลดต้นทุนด้านเมล็ดพันธุ์ข้าวลงได้ และดำเนินการต่อในอนาคตบางกิจกรรมร้อยละ ๔๐.๐๐ เนื่องจากเมื่อนำความรู้ด้านการดูแลแปลงไปใช้ประโยชน์ส่งผลให้ข้าวมีคุณภาพดีขึ้น เมล็ดข้าวสมบูรณ์ ดังตารางที่ ๔.๑๑

ตารางที่ ๔.๑๑ การดำเนินการต่อเนื่องในอนาคต

หน่วย : ร้อยละ

หลักสูตร	ไม่ทำต่อ	ไม่แน่ใจ	ทำบางกิจกรรม	ทำต่อทุกกิจกรรม
๑. การรวมกลุ่มแก้ไขปัญหาด้วยวิธีการสหกรณ์	-	-	-	๑๐๐.๐๐
๒. การเลี้ยงสัตว์น้ำและอนุรักษ์ทรัพยากรประมง	-	๕๐.๐๐	-	๕๐.๐๐
๓. การผลิตแคลเซียมโบรอน	-	๒๒.๒๒	-	๗๗.๗๘
๔. การท่องเที่ยวเกษตรเชิงวัฒนธรรม	-	๖๖.๖๗	๓๓.๓๓	-
๕. การจัดทำต้นทุเรียนอาชีพและบัญชีครัวเรือน	๒๓.๐๘	๓๐.๗๗	๗.๖๙	๓๘.๔๖
๖. การเกษตรตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง	-	-	๒๐.๐๐	๘๐.๐๐
๗. การถ่ายทอดเทคโนโลยีการถนอมอาหารและการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร	-	๗๑.๔๓	-	๒๘.๕๗
๘. การผลิตพืชผักปลอดภัยจากสารพิษ	-	๒๕.๐๐	๓๓.๓๓	๔๑.๖๗
๙. การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว	-	-	๔๐.๐๐	๖๐.๐๐
เฉลี่ย	๒.๗๘	๒๙.๖๓	๑๗.๕๙	๕๐.๐๐

ที่มา : จากการสำรวจ

๓) การน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติในชีวิตประจำวัน ในภาพรวมผู้ผ่านการอบรมที่ปัจจุบันมีการน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติในชีวิตประจำวันเฉลี่ยร้อยละ ๙๑.๖๗ โดยเรื่องที่น่าไปปฏิบัติ เช่น การผลิตเพื่อจำหน่ายและการบริโภคสินค้าเกษตรในครัวเรือน การใช้จ่ายอย่างมีเหตุผลดูแลตนเองและครอบครัวได้อย่างเหมาะสม การวางแผนการออมเงินสำหรับในกรณีฉุกเฉิน เป็นต้น และไม่นำมาปฏิบัติเฉลี่ยร้อยละ ๘.๓๓

๔.๔.๕ ด้านความพึงพอใจต่อการเข้ารับการอบรม

ผู้ผ่านการอบรมมีความพึงพอใจต่อการอบรมในภาพรวมระดับมากด้วยค่าคะแนน ๔.๘๓ โดยพึงพอใจระดับมากที่สุดเฉลี่ยร้อยละ ๘๕.๒๗ รองลงมาพึงพอใจระดับมากเฉลี่ยร้อยละ ๑๒.๙๓ พึงพอใจระดับปานกลางเฉลี่ยร้อยละ ๑.๖๘ และพึงพอใจระดับน้อยเฉลี่ยร้อยละ ๐.๑๒ เมื่อพิจารณารายหลักสูตร พบว่า

หลักสูตรที่ ๑ การรวมกลุ่มแก้ไขปัญหาด้วยวิธีการสหกรณ์ ผู้ผ่านการอบรม ฟังพอใจในระดับมากที่สุดที่ค่าคะแนน ๔.๖๙ โดยส่วนใหญ่ฟังพอใจในระดับมากที่สุดร้อยละ ๖๘.๖๖ และฟังพอใจในระดับมากร้อยละ ๓๑.๓๔

หลักสูตรที่ ๒ การเลี้ยงสัตว์น้ำและอนุรักษ์ทรัพยากรประมง ผู้ผ่านการอบรมฟังพอใจในระดับมากที่สุดค่าคะแนน ๔.๙๒ โดยส่วนใหญ่ฟังพอใจในระดับมากที่สุดร้อยละ ๙๓.๗๕ รองลงมาฟังพอใจในระดับมากร้อยละ ๔.๑๗ และฟังพอใจในระดับปานกลางร้อยละ ๒.๐๘

หลักสูตรที่ ๓ การผลิตแคลเซียมโบรอน ผู้ผ่านการอบรมฟังพอใจในระดับมากที่สุดที่ค่าคะแนน ๔.๘๓ โดยส่วนใหญ่ฟังพอใจในระดับมากที่สุดร้อยละ ๘๗.๕๐ รองลงมาฟังพอใจในระดับมากร้อยละ ๘.๓๓ และฟังพอใจในระดับปานกลางร้อยละ ๔.๑๗

หลักสูตรที่ ๔ การท่องเที่ยวเกษตรเชิงวัฒนธรรม ผู้ผ่านการอบรมฟังพอใจในระดับมากที่สุดที่ค่าคะแนน ๔.๓๙ โดยส่วนใหญ่ฟังพอใจในระดับมากที่สุดร้อยละ ๔๗.๙๐ รองลงมาฟังพอใจในระดับมากร้อยละ ๔๔.๕๔ ฟังพอใจในระดับปานกลางร้อยละ ๖.๗๒ และฟังพอใจในระดับน้อย ๐.๘๔

หลักสูตรที่ ๕ การจัดทำต้นทุนอาชีพและบัญชีครัวเรือน ผู้ผ่านการอบรมฟังพอใจในระดับมากที่สุดที่ค่าคะแนน ๔.๙๖ โดยส่วนใหญ่ฟังพอใจในระดับมากที่สุดร้อยละ ๙๕.๙๒ รองลงมาฟังพอใจในระดับมากร้อยละ ๔.๐๘

หลักสูตรที่ ๖ การเกษตรตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง ผู้ผ่านการอบรมฟังพอใจในระดับมากที่สุดที่ค่าคะแนน ๔.๙๕ โดยส่วนใหญ่ฟังพอใจในระดับมากที่สุดร้อยละ ๙๔.๙๒ และฟังพอใจในระดับมากร้อยละ ๕.๐๘

หลักสูตรที่ ๗ การถ่ายทอดเทคโนโลยีการถนอมอาหารและการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร ผู้ผ่านการอบรมฟังพอใจในระดับมากที่สุดที่ค่าคะแนน ๕.๐๐ โดยฟังพอใจในระดับมากที่สุดร้อยละ ๑๐๐.๐๐

หลักสูตรที่ ๘ การผลิตพืชผักปลอดภัยจากสารพิษ ผู้ผ่านการอบรมฟังพอใจในระดับมากที่สุดที่ค่าคะแนน ๔.๗๗ โดยส่วนใหญ่ฟังพอใจในระดับมากที่สุดร้อยละ ๗๙.๕๒ รองลงมาฟังพอใจในระดับมากร้อยละ ๑๘.๐๗ ฟังพอใจในระดับปานกลางร้อยละ ๒.๔๑

หลักสูตรที่ ๙ การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว ผู้ผ่านการอบรมฟังพอใจในระดับมากที่สุดที่ค่าคะแนน ๔.๙๙ โดยส่วนใหญ่ฟังพอใจในระดับมากที่สุดร้อยละ ๙๙.๑๒ และฟังพอใจในระดับมากร้อยละ ๐.๘๘ ดังตารางที่ ๔.๑๒

ตารางที่ ๔.๑๒ ระดับความพึงพอใจในภาพรวมการฝึกอบรม

หน่วย : ร้อยละ

หลักสูตร	ระดับ				ค่าคะแนน (เต็ม ๕)	แปลผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย		
๑. การรวมกลุ่มแก้ไขปัญหาด้วยวิธีการสหกรณ์	๖๘.๖๖	๓๑.๓๔	-	-	๔.๖๙	มากที่สุด
๒. การเลี้ยงสัตว์น้ำและอนุรักษ์ทรัพยากรประมง	๙๓.๗๕	๔.๑๗	๒.๐๘	-	๔.๙๒	มากที่สุด
๓. การผลิตแคลเซียมโบรอน	๘๗.๕๐	๘.๓๓	๔.๑๗	-	๔.๘๓	มากที่สุด
๔. การท่องเที่ยวเกษตรเชิงวัฒนธรรม	๔๗.๙๐	๔๔.๕๔	๖.๗๒	๐.๘๔	๔.๓๙	มากที่สุด
๕. การจัดทำต้นทุนอาชีพและบัญชีครัวเรือน	๙๕.๙๒	๔.๐๘	-	-	๔.๙๖	มากที่สุด
๖. การเกษตรตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง	๙๔.๙๒	๕.๐๘	-	-	๔.๙๕	มากที่สุด
๗. การถ่ายทอดเทคโนโลยีการถนอมอาหารและการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร	๑๐๐.๐๐	-	-	-	๕.๐๐	มากที่สุด
๘. การผลิตพืชผักปลอดภัยจากสารพิษ	๗๙.๕๒	๑๘.๐๗	๒.๔๑	-	๔.๗๗	มากที่สุด
๙. การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว	๙๙.๑๒	๐.๘๘	-	-	๔.๙๙	มากที่สุด
เฉลี่ย	๘๕.๒๗	๑๒.๙๓	๑.๖๘	๐.๑๒	๔.๘๓	มากที่สุด

ที่มา : จากการสำรวจ

ระดับความพอใจแยกพิจารณาแต่ละด้านดังนี้

๑) ด้านเนื้อหาการอบรม พบว่า ในภาพรวมเนื้อหาการอบรมตรงตามความสนใจระดับมากที่สุดที่ค่าคะแนน ๔.๗๕ โดยส่วนใหญ่พึงพอใจในระดับมากที่สุดเฉลี่ยร้อยละ ๗๖.๑๕ รองลงมาพึงพอใจในระดับมากเฉลี่ยร้อยละ ๒๒.๙๔ และพึงพอใจในระดับเฉลี่ยร้อยละ ๐.๙๒ พิจารณารายหลักสูตรพบว่า

หลักสูตรที่ ๑ การรวมกลุ่มแก้ไขปัญหาด้วยวิธีการสหกรณ์ ผู้ผ่านการอบรมพึงพอใจในระดับมากที่สุดที่ค่าคะแนน ๔.๓๓ โดยพึงพอใจในระดับมากที่สุดร้อยละ ๖๖.๖๗ และพึงพอใจในระดับมากที่สุดร้อยละ ๓๓.๓๓

หลักสูตรที่ ๒ การเลี้ยงสัตว์น้ำและอนุรักษ์ทรัพยากรประมง ผู้ผ่านการอบรมพึงพอใจในระดับมากที่สุดที่ค่าคะแนน ๔.๘๓ โดยส่วนใหญ่พึงพอใจในระดับมากที่สุดร้อยละ ๘๗.๕๐ และพึงพอใจในระดับมากที่สุดร้อยละ ๑๒.๕๐

หลักสูตรที่ ๓ การผลิตแคลเซียมโบรอน ผู้ผ่านการอบรมพึงพอใจในระดับมากที่สุดที่ค่าคะแนน ๔.๖๗ โดยส่วนใหญ่พึงพอใจในระดับมากที่สุดร้อยละ ๖๖.๖๗ และพึงพอใจในระดับมากที่สุดร้อยละ ๓๓.๓๓

หลักสูตรที่ ๔ การท่องเที่ยวเกษตรเชิงวัฒนธรรม ผู้ผ่านการอบรมพึงพอใจในระดับมากที่สุดที่ค่าคะแนน ๔.๔๗ โดยส่วนใหญ่พึงพอใจในระดับมากที่สุดร้อยละ ๕๓.๓๓ และพึงพอใจในระดับมากที่สุดร้อยละ ๔๖.๖๗

หลักสูตรที่ ๕ การจัดทำต้นทุนอาชีพและบัญชีครัวเรือน ผู้ผ่านการอบรมพึงพอใจในระดับมากที่สุดที่ค่าคะแนน ๔.๙๒ โดยส่วนใหญ่พึงพอใจในระดับมากที่สุดร้อยละ ๙๒.๓๑ และพึงพอใจในระดับปานกลางร้อยละ ๗.๖๙

หลักสูตรที่ ๖ การเกษตรตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง ผู้ผ่านการอบรมพึงพอใจในระดับมากที่สุดที่ค่าคะแนน ๔.๙๓ โดยส่วนใหญ่พึงพอใจในระดับมากที่สุดร้อยละ ๙๓.๓๓ และพึงพอใจในระดับมากที่สุดร้อยละ ๖.๖๗

หลักสูตรที่ ๗ การถ่ายทอดเทคโนโลยีการถนอมอาหารและการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร ผู้ผ่านการอบรมพึงพอใจในระดับมากที่สุดที่ค่าคะแนน ๕.๐๐ โดยส่วนใหญ่พึงพอใจในระดับมากที่สุดร้อยละ ๑๐๐.๐๐

หลักสูตรที่ ๘ การผลิตพืชผักปลอดภัยจากสารพิษ ผู้ผ่านการอบรมพึงพอใจในระดับมากที่สุดที่ค่าคะแนน ๔.๕๐ โดยส่วนใหญ่พึงพอใจในระดับมากที่สุดร้อยละ ๕๘.๓๓ รองลงมาพึงพอใจในระดับมากที่สุดร้อยละ ๓๓.๓๓ และพึงพอใจในระดับปานกลางร้อยละ ๘.๓๓

หลักสูตรที่ ๙ การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว ผู้ผ่านการอบรมพึงพอใจในระดับมากที่สุดที่ค่าคะแนน ๔.๙๓ โดยส่วนใหญ่พึงพอใจในระดับมากที่สุดร้อยละ ๙๓.๓๓ และพึงพอใจในระดับมากที่สุดร้อยละ ๖.๖๗ ดังตารางที่ ๔.๑๓

ตารางที่ ๔.๑๓ ระดับความพึงพอใจด้านเนื้อหาที่จัดอบรม

หน่วย : ร้อยละ

หลักสูตร	ระดับ				ค่าคะแนน (เต็ม ๕)	แปลผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย		
๑. การรวมกลุ่มแก้ไขปัญหาด้วยวิธีการสหกรณ์	๓๓.๓๓	๖๖.๖๗	-	-	๔.๓๓	มากที่สุด
๒. การเลี้ยงสัตว์น้ำและอนุรักษ์ทรัพยากรประมง	๘๓.๓๓	๑๖.๖๗	-	-	๕.๘๓	มากที่สุด
๓. การผลิตแคลเซียมโบรอน	๖๖.๖๗	๓๓.๓๓	-	-	๔.๖๗	มากที่สุด
๔. การท่องเที่ยวเกษตรเชิงวัฒนธรรม	๔๖.๖๗	๕๓.๓๓	-	-	๔.๔๗	มากที่สุด
๕. การจัดทำต้นทุนอาชีพและบัญชีครัวเรือน	๙๒.๓๑	๗.๖๙	-	-	๔.๙๒	มากที่สุด
๖. การเกษตรตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง	๙๓.๓๓	๖.๖๗	-	-	๔.๙๓	มากที่สุด
๗. การถ่ายทอดเทคโนโลยีการถนอมอาหารและการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร	๑๐๐.๐๐	-	-	-	๕.๐๐	มากที่สุด
๘. การผลิตพืชผักปลอดภัยจากสารพิษ	๕๘.๓๓	๓๓.๓๓	๘.๓๓	-	๔.๕๐	มากที่สุด
๙. การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว	๙๓.๓๓	๖.๖๗	-	-	๔.๙๓	มากที่สุด
เฉลี่ย	๗๖.๑๕	๒๒.๙๔	๐.๙๒	-	๔.๗๕	มากที่สุด

ที่มา : จากการสำรวจ

๒) ด้านวิทยากร สอบถามความพึงพอใจผู้ผ่านการอบรมในเรื่องความรอบรู้ของวิทยากร ต่อเนื้อหาวิชาที่ถ่ายทอด ความชัดเจนในการบรรยาย การนำเสนออย่างครบถ้วน รวมทั้งบุคลิกภาพและการสร้างบรรยากาศในการฝึกอบรม ในภาพรวมผู้ผ่านการอบรมพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุดที่ค่าคะแนน ๔.๘๘ โดยส่วนใหญ่พึงพอใจในระดับมากที่สุดเฉลี่ยร้อยละ ๘๘.๙๙ รองลงมาพึงพอใจในระดับมากเฉลี่ยร้อยละ ๑๐.๐๙ พึงพอใจในระดับเฉลี่ยร้อยละ ๐.๙๒ และพิจารณารายหลักสูตรพบว่า

หลักสูตรที่ ๑ การรวมกลุ่มแก้ไขปัญหาดังด้วยวิธีการสหกรณ์ ผู้ผ่านการอบรม พึงพอใจในระดับมากที่สุดที่ค่าคะแนน ๔.๖๗ โดยส่วนใหญ่พึงพอใจในระดับมากที่สุดร้อยละ ๖๖.๖๗ และพึงพอใจในระดับมากร้อยละ ๓๓.๓๓

หลักสูตรที่ ๒ การเลี้ยงสัตว์น้ำและอนุรักษ์ทรัพยากรประมง ผู้ผ่านการอบรมพึงพอใจในระดับมากที่สุดที่ค่าคะแนน ๔.๘๓ โดยส่วนใหญ่พึงพอใจในระดับมากที่สุดร้อยละ ๘๓.๓๓ และพึงพอใจในระดับมากร้อยละ ๑๖.๖๗

หลักสูตรที่ ๓ การผลิตแคลเซียมโบรอน ผู้ผ่านการอบรมพึงพอใจในระดับมากที่สุดที่ค่าคะแนน ๕.๐๐ โดยพึงพอใจในระดับมากที่สุดร้อยละ ๑๐๐.๐๐

หลักสูตรที่ ๔ การท่องเที่ยวเกษตรเชิงวัฒนธรรม ผู้ผ่านการอบรมพึงพอใจในระดับมากที่สุดที่ค่าคะแนน ๔.๔๗ โดยส่วนใหญ่พึงพอใจในระดับมากที่สุดร้อยละ ๕๓.๓๓ รองลงมาพึงพอใจในระดับมากร้อยละ ๔๐.๐๐ และพึงพอใจในระดับปานกลางร้อยละ ๖.๖๗

หลักสูตรที่ ๕ การจัดทำต้นทุนอาชีพและบัญชีครัวเรือน ผู้ผ่านการอบรมพึงพอใจในระดับมากที่สุดที่ค่าคะแนน ๔.๙๒ โดยส่วนใหญ่พึงพอใจในระดับมากที่สุดร้อยละ ๙๒.๓๑ รองลงมาพึงพอใจในระดับมากร้อยละ ๗.๖๙

หลักสูตรที่ ๖ การเกษตรตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง ผู้ผ่านการอบรมพึงพอใจในระดับมากที่สุดที่ค่าคะแนน ๕.๐๐ โดยพึงพอใจในระดับมากที่สุดร้อยละ ๑๐๐.๐๐

หลักสูตรที่ ๗ การถ่ายทอดเทคโนโลยีการถนอมอาหารและการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร ผู้ผ่านการอบรมพึงพอใจในระดับมากที่สุดที่ค่าคะแนน ๕.๐๐ โดยพึงพอใจในระดับมากที่สุดร้อยละ ๑๐๐.๐๐

หลักสูตรที่ ๘ การผลิตพืชผักปลอดภัยจากสารพิษ ผู้ผ่านการอบรมพึงพอใจในระดับมากที่สุดที่ค่าคะแนน ๕.๐๐ โดยพึงพอใจในระดับมากที่สุดร้อยละ ๑๐๐.๐๐

หลักสูตรที่ ๙ การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว ผู้ผ่านการอบรมพึงพอใจในระดับมากที่สุดที่ค่าคะแนน ๕.๐๐ โดยพึงพอใจในระดับมากที่สุดร้อยละ ๑๐๐.๐๐ ดังตารางที่ ๔.๑๔

ตารางที่ ๔.๑๔ ระดับความพึงพอใจด้านวิทยากร

หน่วย : ร้อยละ

หลักสูตร	ระดับ				ค่า คะแนน (เต็ม ๕)	แปลผล
	มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย		
๑. การรวมกลุ่มแก้ไขปัญหาดังด้วยวิธีการ สหกรณ์	๖๖.๖๗	๓๓.๓๓	-	-	๔.๖๗	มากที่สุด

ตารางที่ ๔.๑๔ ระดับความพึงพอใจด้านวิทยากร

หน่วย : ร้อยละ

หลักสูตร	ระดับ				ค่า คะแนน (เต็ม ๕)	แปลผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย		
๒. การเลี้ยงสัตว์น้ำและอนุรักษ์ทรัพยากรประมง	๘๓.๓๓	๑๖.๖๗	-	-	๔.๘๓	มากที่สุด
๓. การผลิตแคลเซียมโบรอน	๑๐๐.๐๐	-	-	-	๕.๐๐	มากที่สุด
๔. การท่องเที่ยวเกษตรเชิงวัฒนธรรม	๕๓.๓๓	๔๐.๐๐	๖.๖๗	-	๔.๔๗	มากที่สุด
๕. การจัดทำต้นทุนอาชีพและบัญชีครัวเรือน	๙๒.๓๑	๗.๖๙	-	-	๔.๙๒	มากที่สุด
๖. การเกษตรตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง	๑๐๐.๐๐	-	-	-	๕.๐๐	มากที่สุด
๗. การถ่ายทอดเทคโนโลยีการถนอมอาหารและการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร	๑๐๐.๐๐	-	-	-	๕.๐๐	มากที่สุด
๘. การผลิตพืชผักปลอดภัยจากสารพิษ	๑๐๐.๐๐	-	-	-	๕.๐๐	มากที่สุด
๙. การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว	๑๐๐.๐๐	-	-	-	๕.๐๐	มากที่สุด
เฉลี่ย	๘๘.๙๙	๑๐.๐๙	๐.๙๒	-	๔.๘๘	มากที่สุด

ที่มา : จากการสำรวจ

๓) ด้านการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในการอบรมของผู้ผ่านการอบรมในภาพรวมพึงพอใจในระดับมากที่สุดที่ค่าคะแนน ๔.๗๘ โดยส่วนใหญ่พึงพอใจในระดับมากที่สุดเฉลี่ยร้อยละ ๘๒.๕๗ รองลงมาพึงพอใจในระดับมากเฉลี่ยร้อยละ ๑๓.๗๖ พึงพอใจในระดับปานกลางเฉลี่ยร้อยละ ๒.๗๕ และพึงพอใจในระดับน้อยร้อยละ ๐.๙๒ พิจารณารายหลักสูตรพบว่า

หลักสูตรที่ ๑ การรวมกลุ่มแก้ไขปัญหาด้วยวิธีการสหกรณ์ ผู้ผ่านการอบรม พึงพอใจในระดับมากที่สุดที่ค่าคะแนน ๔.๓๓ โดยส่วนใหญ่พึงพอใจในระดับมากที่สุดร้อยละ ๖๖.๖๗ และพึงพอใจในระดับมากที่สุดร้อยละ ๓๓.๓๓

หลักสูตรที่ ๒ การเลี้ยงสัตว์น้ำและอนุรักษ์ทรัพยากรประมง ผู้ผ่านการอบรมพึงพอใจในระดับมากที่สุดที่ค่าคะแนน ๕.๐๐ โดยพึงพอใจในระดับมากที่สุดร้อยละ ๑๐๐.๐๐

หลักสูตรที่ ๓ การผลิตแคลเซียมโบรอน ผู้ผ่านการอบรมพึงพอใจในระดับมากที่สุดที่ค่าคะแนน ๔.๗๘ โดยส่วนใหญ่พึงพอใจในระดับมากที่สุดร้อยละ ๘๘.๘๙ และพึงพอใจในระดับปานกลางร้อยละ ๑๑.๑๑

หลักสูตรที่ ๔ การท่องเที่ยวเกษตรเชิงวัฒนธรรม ผู้ผ่านการอบรมพึงพอใจในระดับมากที่สุดที่ค่าคะแนน ๔.๒๐ โดยพึงพอใจในระดับมากที่สุดร้อยละ ๔๖.๖๗ รองลงมาพึงพอใจในระดับมากที่สุดร้อยละ ๓๓.๓๓ พึงพอใจในระดับปานกลางร้อยละ ๑๓.๓๓ และพึงพอใจในระดับน้อย๖.๖๗

หลักสูตรที่ ๕ การจัดทำต้นทุนอาชีพและบัญชีครัวเรือน ผู้ผ่านการอบรมพึงพอใจในระดับมากที่สุดที่ค่าคะแนน ๕.๐๐ โดยพึงพอใจในระดับมากที่สุดร้อยละ ๑๐๐.๐๐

หลักสูตรที่ ๖ การเกษตรตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง ผู้ผ่านการอบรมพึงพอใจในระดับมากที่สุด
ที่ค่าคะแนน ๔.๙๓ โดยส่วนใหญ่พึงพอใจในระดับมากที่สุดร้อยละ ๙๓.๓๓ และพึงพอใจในระดับมากร้อยละ
๖.๖๗

หลักสูตรที่ ๗ การถ่ายทอดเทคโนโลยีการถนอมอาหารและการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร
ผู้ผ่านการอบรมพึงพอใจในระดับมากที่สุดค่าคะแนน ๕.๐๐ โดยส่วนใหญ่พึงพอใจในระดับมากที่สุดร้อยละ
๑๐๐.๐๐

หลักสูตรที่ ๘ การผลิตพืชผักปลอดภัยจากสารพิษ ผู้ผ่านการอบรมพึงพอใจในระดับมากที่สุด
ที่ค่าคะแนน ๔.๗๕ โดยส่วนใหญ่พึงพอใจในระดับมากที่สุดร้อยละ ๗๕.๐๐ และพึงพอใจในระดับมาก
ร้อยละ ๒๕.๐๐

หลักสูตรที่ ๙ การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว ผู้ผ่านการอบรมพึงพอใจในระดับมากที่สุดที่ค่าคะแนน
๕.๐๐ โดยพึงพอใจในระดับมากที่สุดร้อยละ ๑๐๐.๐๐ ดังตารางที่ ๔.๑๕

ตารางที่ ๔.๑๕ ระดับความพึงพอใจด้านการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น

หน่วย : ร้อยละ

หลักสูตร	ระดับ				ค่า คะแนน (เต็ม ๕)	แปลผล
	มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย		
๑. การรวมกลุ่มแก้ไขปัญหาด้วยวิธีการ สหกรณ์	๓๓.๓๓	๖๖.๖๗	-	-	๔.๓๓	มากที่สุด
๒. การเลี้ยงสัตว์น้ำและอนุรักษ์ทรัพยากร ประมง	๑๐๐.๐๐	-	-	-	๕.๐๐	มากที่สุด
๓. การผลิตแคลเซียมโบรอน	๘๘.๘๘	-	๑๑.๑๑	-	๔.๗๘	มากที่สุด
๔. การท่องเที่ยวเกษตรเชิงวัฒนธรรม	๔๖.๖๗	๓๓.๓๓	๑๓.๓๓	๖.๖๗	๔.๒๐	มาก
๕. การจัดทำต้นทุนอาชีพและบัญชีครัวเรือน	๑๐๐.๐๐	-	-	-	๕.๐๐	มากที่สุด
๖. การเกษตรตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง	๙๓.๓๓	๖.๖๗	-	-	๔.๙๓	มากที่สุด
๗. การถ่ายทอดเทคโนโลยีการถนอมอาหาร และการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร	๑๐๐.๐๐	-	-	-	๕.๐๐	มากที่สุด
๘. การผลิตพืชผักปลอดภัยจากสารพิษ	๗๕.๐๐	๒๕.๐๐	-	-	๔.๗๕	มากที่สุด
๙. การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว	๑๐๐.๐๐	-	-	-	๕.๐๐	มากที่สุด
เฉลี่ย	๘๒.๕๗	๑๓.๗๖	๒.๗๕	๐.๙๒	๔.๗๘	มากที่สุด

ที่มา : จากการสำรวจ

๔) ด้านแปลงสาธิต/ศูนย์อำนวยการฯ ในภาพรวมพึงพอใจในระดับมากที่สุดที่ค่าคะแนน ๔.๙๐
โดยส่วนใหญ่พึงพอใจในระดับมากที่สุดเฉลี่ยร้อยละ ๙๑.๓๖ รองลงมาพึงพอใจในระดับมากเฉลี่ยร้อยละ ๗.๔๑
และพึงพอใจในระดับปานกลางเฉลี่ยร้อยละ ๑.๒๓ พิจารณารายหลักสูตรพบว่า

หลักสูตรที่ ๑ การรวมกลุ่มแก้ไขปัญหาด้วยวิธีการสหกรณ์ ผู้ผ่านการอบรมพึงพอใจในระดับมากที่สุดที่ค่าคะแนน ๕.๐๐ โดยพึงพอใจในระดับมากที่สุดร้อยละ ๑๐๐.๐๐

หลักสูตรที่ ๒ การเลี้ยงสัตว์น้ำและอนุรักษ์ทรัพยากรประมง ผู้ผ่านการอบรมพึงพอใจในระดับมากที่สุดที่ค่าคะแนน ๕.๐๐ โดยพึงพอใจในระดับมากที่สุดร้อยละ ๑๐๐.๐๐

หลักสูตรที่ ๓ การผลิตแคลเซียมโบรอน ผู้ผ่านการอบรมพึงพอใจในระดับมากที่สุดที่ค่าคะแนน ๔.๘๘ โดยส่วนใหญ่พึงพอใจในระดับมากที่สุดร้อยละ ๘๘.๘๘ และพึงพอใจในระดับมากที่สุดร้อยละ ๑๑.๑๑

หลักสูตรที่ ๔ การท่องเที่ยวเกษตรเชิงวัฒนธรรม ผู้ผ่านการอบรมพึงพอใจในระดับมากที่สุดที่ค่าคะแนน ๔.๖๐ โดยส่วนใหญ่พึงพอใจในระดับมากที่สุดร้อยละ ๖๖.๖๖ รองลงมาพึงพอใจในระดับมากที่สุดร้อยละ ๒๖.๖๗ และพึงพอใจในระดับปานกลางร้อยละ ๖.๖๗

หลักสูตรที่ ๕ การจัดทำต้นทุนอาชีพและบัญชีครัวเรือน ผู้ผ่านการอบรมพึงพอใจในระดับมากที่สุดที่ค่าคะแนน ๕.๐๐ โดยพึงพอใจในระดับมากที่สุดร้อยละ ๑๐๐.๐๐

หลักสูตรที่ ๖ การเกษตรตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง ผู้ผ่านการอบรมพึงพอใจในระดับมากที่สุดที่ค่าคะแนน ๕.๐๐ โดยพึงพอใจในระดับมากที่สุดร้อยละ ๑๐๐.๐๐

หลักสูตรที่ ๗ การถ่ายทอดเทคโนโลยีการถนอมอาหารและการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร ผู้ผ่านการอบรมพึงพอใจในระดับมากที่สุดที่ค่าคะแนน ๕.๐๐ โดยพึงพอใจในระดับมากที่สุดร้อยละ ๑๐๐.๐๐

หลักสูตรที่ ๘ การผลิตพืชผักปลอดภัยจากสารพิษ ผู้ผ่านการอบรมพึงพอใจในระดับมากที่สุดที่ค่าคะแนน ๔.๘๐ โดยส่วนใหญ่พึงพอใจในระดับมากที่สุดร้อยละ ๘๐.๐๐ รองลงมาพึงพอใจในระดับปานกลางร้อยละ ๒๐.๐๐

หลักสูตรที่ ๙ การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว ผู้ผ่านการอบรมพึงพอใจในระดับมากที่สุดที่ค่าคะแนน ๕.๐๐ โดยพึงพอใจในระดับมากที่สุดร้อยละ ๑๐๐.๐๐ ดังตารางที่ ๔.๑๖

ตารางที่ ๔.๑๖ ระดับความพึงพอใจด้านแปลงสาธิต/ศูนย์อำนวยการฯ

หน่วย : ร้อยละ

หลักสูตร	ระดับ				ค่าคะแนน (เต็ม ๕)	แปลผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย		
๑. การรวมกลุ่มแก้ไขปัญหาด้วยวิธีการสหกรณ์	๑๐๐.๐๐	-	-	-	๕.๐๐	มากที่สุด
๒. การเลี้ยงสัตว์น้ำและอนุรักษ์ทรัพยากรประมง	๑๐๐.๐๐	-	-	-	๕.๐๐	มากที่สุด
๓. การผลิตแคลเซียมโบรอน	๘๘.๘๘	๑๑.๑๑	-	-	๔.๘๘	มากที่สุด
๔. การท่องเที่ยวเกษตรเชิงวัฒนธรรม	๖๖.๖๖	๒๖.๖๗	๖.๖๗	-	๔.๖๐	มากที่สุด
๕. การจัดทำต้นทุนอาชีพและบัญชีครัวเรือน	๑๐๐.๐๐	-	-	-	๕.๐๐	มากที่สุด

ตารางที่ ๔.๑๖ ระดับความพึงพอใจด้านแปลงสาธิต/ศูนย์อำนวยการฯ

หน่วย : ร้อยละ

หลักสูตร	ระดับ				ค่า คะแนน (เต็ม ๕)	แปลผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย		
๖. การเกษตรตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง	๑๐๐.๐๐	-	-	-	๕.๐๐	มากที่สุด
๗. การถ่ายทอดเทคโนโลยีการถนอมอาหาร และการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร	๑๐๐.๐๐	-	-	-	๕.๐๐	มากที่สุด
๘. การผลิตพืชผักปลอดภัยจากสารพิษ	๘๐.๐๐	๒๐.๐๐	-	-	๔.๘๐	มากที่สุด
๙. การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว	๑๐๐.๐๐	-	-	-	๕.๐๐	มากที่สุด
เฉลี่ย	๙๑.๓๖	๗.๔๑	๑.๒๓	-	๔.๙๐	มากที่สุด

ที่มา : จากการสำรวจ

๕) ด้านเอกสารและปัจจัยการผลิต ในภาพรวมพึงพอใจในระดับมากที่สุดที่ค่าคะแนน ๔.๗๔ โดยพึงพอใจในระดับมากที่สุดเฉลี่ยร้อยละ ๗๘.๑๐ รองลงมาพึงพอใจในระดับมากเฉลี่ยร้อยละ ๑๘.๑๐ และพึงพอใจในระดับปานกลางเฉลี่ยร้อยละ ๓.๘๑ พิจารณารายหลักสูตรพบว่า

หลักสูตรที่ ๑ การรวมกลุ่มแก้ไขปัญหาด้วยวิธีการสหกรณ์ ผู้ผ่านการอบรมพึงพอใจในระดับมากที่สุดที่ค่าคะแนน ๔.๘๙ โดยส่วนใหญ่พึงพอใจในระดับมากที่สุดร้อยละ ๘๘.๘๙ และพึงพอใจในระดับมากร้อยละ ๑๑.๑๑

หลักสูตรที่ ๒ การเลี้ยงสัตว์น้ำและอนุรักษ์ทรัพยากรประมง ผู้ผ่านการอบรมพึงพอใจในระดับมากที่สุดที่ค่าคะแนน ๔.๖๗ โดยส่วนใหญ่พึงพอใจในระดับมากที่สุดร้อยละ ๘๓.๓๓ และพึงพอใจในระดับปานกลางร้อยละ ๑๖.๖๗

หลักสูตรที่ ๓ การผลิตแคลเซียมโบรอน ผู้ผ่านการอบรมพึงพอใจในระดับมากที่สุดที่ค่าคะแนน ๔.๕๖ โดยส่วนใหญ่พึงพอใจในระดับมากที่สุดร้อยละ ๖๖.๖๗ พึงพอใจในระดับมากร้อยละ ๒๒.๒๒ และพึงพอใจในระดับปานกลางร้อยละ ๑๑.๑๑

หลักสูตรที่ ๔ การท่องเที่ยวเกษตรเชิงวัฒนธรรม ผู้ผ่านการอบรมพึงพอใจในระดับมากที่สุดที่ค่าคะแนน ๔.๑๓ โดยส่วนใหญ่พึงพอใจในระดับมากร้อยละ ๗๓.๓๓ รองลงมาพึงพอใจในระดับมากที่สุดร้อยละ ๒๐.๐๐ และพึงพอใจในระดับปานกลางร้อยละ ๖.๖๗

หลักสูตรที่ ๕ การจัดทำต้นทุนอาชีพและบัญชีครัวเรือน ผู้ผ่านการอบรมพึงพอใจในระดับมากที่สุดที่ค่าคะแนน ๔.๙๒ โดยส่วนใหญ่พึงพอใจในระดับมากที่สุดร้อยละ ๙๒.๓๑ รองลงมาพึงพอใจในระดับมากร้อยละ ๗.๖๙

หลักสูตรที่ ๖ การเกษตรตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง ผู้ผ่านการอบรมพึงพอใจในระดับมากที่สุดที่ค่าคะแนน ๔.๙๓ โดยส่วนใหญ่พึงพอใจในระดับมากที่สุดร้อยละ ๙๓.๓๓ และพึงพอใจในระดับมากร้อยละ ๖.๖๗

หลักสูตรที่ ๗ การถ่ายทอดเทคโนโลยีการถนอมอาหารและการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร
ผู้ผ่านการอบรมพึงพอใจในระดับมากที่สุดที่ค่าคะแนน ๕.๐๐ โดยพึงพอใจในระดับมากที่สุดร้อยละ ๑๐๐.๐๐

หลักสูตรที่ ๘ การผลิตพืชผักปลอดภัยจากสารพิษ ผู้ผ่านการอบรมพึงพอใจในระดับมากที่สุด
ที่ค่าคะแนน ๔.๓๘ โดยพึงพอใจในระดับมากที่สุดร้อยละ ๕๐.๐๐ รองลงมาพึงพอใจในระดับมากร้อยละ
๓๗.๕๐ และพึงพอใจในระดับปานกลางร้อยละ ๑๒.๕๐

หลักสูตรที่ ๙ การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว ผู้ผ่านการอบรมพึงพอใจในระดับมากที่สุดที่ค่าคะแนน
๕.๐๐ โดยพึงพอใจในระดับมากที่สุดร้อยละ ๑๐๐.๐๐ ดังตารางที่ ๔.๑๗

ตารางที่ ๔.๑๗ ระดับความพึงพอใจด้านเอกสารและปัจจัยการผลิต

หน่วย : ร้อยละ

หลักสูตร	ระดับ				ค่า คะแนน (เต็ม ๕)	แปลผล
	มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย		
๑. การรวมกลุ่มแก้ไขปัญหาด้วยวิธีการ สหกรณ์	๘๘.๘๙	๑๑.๑๑	-	-	๔.๘๙	มากที่สุด
๒. การเลี้ยงสัตว์น้ำและอนุรักษ์ทรัพยากร ประมง	๘๓.๓๓	-	๑๖.๖๗	-	๔.๖๗	มากที่สุด
๓. การผลิตแคลเซียมโบรอน	๖๖.๖๗	๒๒.๒๒	๑๑.๑๑	-	๔.๕๖	มากที่สุด
๔. การท่องเที่ยวเกษตรเชิงวัฒนธรรม	๒๐.๐๐	๗๓.๓๓	๖.๖๗	-	๔.๑๓	มาก
๕. การจัดทำต้นทุนอาชีพและบัญชีครัวเรือน	๙๒.๓๑	๗.๖๙	-	-	๔.๙๒	มากที่สุด
๖. การเกษตรตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง	๙๓.๓๓	๖.๖๗	-	-	๔.๙๓	มากที่สุด
๗. การถ่ายทอดเทคโนโลยีการถนอมอาหาร และการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร	๑๐๐.๐๐	-	-	-	๕.๐๐	มากที่สุด
๘. การผลิตพืชผักปลอดภัยจากสารพิษ	๕๐.๐๐	๓๗.๕๐	๑๒.๕๐	-	๔.๓๘	มากที่สุด
๙. การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว	๑๐๐.๐๐	-	-	-	๕.๐๐	มากที่สุด
เฉลี่ย	๗๘.๑๐	๑๘.๑๐	๓.๘๑		๔.๗๔	มากที่สุด

ที่มา : จากการสำรวจ

๖) ด้านสถานที่ในการอบรม ในภาพรวมผู้ผ่านการอบรมพึงพอใจในระดับมากที่สุด
ที่ค่าคะแนน ๔.๙๖ โดยส่วนใหญ่พึงพอใจในระดับมากที่สุดเฉลี่ยร้อยละ ๙๖.๓๓ และพึงพอใจในระดับมากเฉลี่ย
ร้อยละ ๓.๖๗ เมื่อพิจารณารายหลักสูตรพบว่า

หลักสูตรที่ ๑ การรวมกลุ่มแก้ไขปัญหาด้วยวิธีการสหกรณ์ ผู้ผ่านการอบรมพึงพอใจ
ในระดับมากที่สุดที่ค่าคะแนน ๕.๐๐ โดยพึงพอใจในระดับมากที่สุดร้อยละ ๑๐๐.๐๐

หลักสูตรที่ ๒ การเลี้ยงสัตว์น้ำและอนุรักษ์ทรัพยากรประมง ผู้ผ่านการอบรมพึงพอใจในระดับ
มากที่สุดที่ค่าคะแนน ๕.๐๐ โดยพึงพอใจในระดับมากที่สุดร้อยละ ๑๐๐.๐๐

หลักสูตรที่ ๓ การผลิตแคลเซียมโบรอน ผู้ผ่านการอบรมพึงพอใจในระดับมากที่สุดที่ค่าคะแนน ๕.๐๐ โดยพึงพอใจในระดับมากที่สุดร้อยละ ๑๐๐.๐๐

หลักสูตรที่ ๔ การท่องเที่ยวเกษตรเชิงวัฒนธรรม ผู้ผ่านการอบรมพึงพอใจในระดับมากที่สุดที่ค่าคะแนน ๔.๘๐ โดยส่วนใหญ่พึงพอใจในระดับมากที่สุดร้อยละ ๘๐.๐๐ และพึงพอใจในระดับมากที่สุดร้อยละ ๒๐.๐๐

หลักสูตรที่ ๕ การจัดทำต้นทุนอาชีพและบัญชีครัวเรือน ผู้ผ่านการอบรมพึงพอใจในระดับมากที่สุดที่ค่าคะแนน ๕.๐๐ โดยพึงพอใจในระดับมากที่สุดร้อยละ ๑๐๐.๐๐

หลักสูตรที่ ๖ การเกษตรตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง ผู้ผ่านการอบรมพึงพอใจในระดับมากที่สุดที่ค่าคะแนน ๕.๐๐ โดยพึงพอใจในระดับมากที่สุดร้อยละ ๑๐๐.๐๐

หลักสูตรที่ ๗ การถ่ายทอดเทคโนโลยีการถนอมอาหารและการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร ผู้ผ่านการอบรมพึงพอใจในระดับมากที่สุดที่ค่าคะแนน ๕.๐๐ โดยพึงพอใจในระดับมากที่สุดร้อยละ ๑๐๐.๐๐

หลักสูตรที่ ๘ การผลิตพืชผักปลอดภัยจากสารพิษ ผู้ผ่านการอบรมพึงพอใจในระดับมากที่สุดที่ค่าคะแนน ๔.๙๒ โดยส่วนใหญ่พึงพอใจในระดับมากที่สุดร้อยละ ๙๑.๖๗ และพึงพอใจในระดับมากที่สุดร้อยละ ๘.๓๓

หลักสูตรที่ ๙ การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว ผู้ผ่านการอบรมพึงพอใจในระดับมากที่สุดที่ค่าคะแนน ๕.๐๐ โดยพึงพอใจในระดับมากที่สุดร้อยละ ๑๐๐.๐๐ ดังตารางที่ ๔.๑๘

ตารางที่ ๔.๑๘ ระดับความพึงพอใจด้านสถานที่ในการอบรม

หลักสูตร	ระดับ				ค่า คะแนน (เต็ม ๕)	แปลผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย		
๑. การรวมกลุ่มแก้ไขปัญหาด้วยวิธีการสหกรณ์	๑๐๐.๐๐	-	-	-	๕.๐๐	มากที่สุด
๒. การเลี้ยงสัตว์น้ำและอนุรักษ์ทรัพยากรประมง	๑๐๐.๐๐	-	-	-	๕.๐๐	มากที่สุด
๓. การผลิตแคลเซียมโบรอน	๑๐๐.๐๐	-	-	-	๕.๐๐	มากที่สุด
๔. การท่องเที่ยวเกษตรเชิงวัฒนธรรม	๘๐.๐๐	๒๐.๐๐	-	-	๔.๘๐	มากที่สุด
๕. การจัดทำต้นทุนอาชีพและบัญชีครัวเรือน	๑๐๐.๐๐	-	-	-	๕.๐๐	มากที่สุด
๖. การเกษตรตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง	๑๐๐.๐๐	-	-	-	๕.๐๐	มากที่สุด
๗. การถ่ายทอดเทคโนโลยีการถนอมอาหารและการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร	๑๐๐.๐๐	-	-	-	๕.๐๐	มากที่สุด
๘. การผลิตพืชผักปลอดภัยจากสารพิษ	๙๑.๖๗	๘.๓๓	-	-	๔.๙๒	มากที่สุด
๙. การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว	๑๐๐.๐๐	-	-	-	๕.๐๐	มากที่สุด
เฉลี่ย	๙๖.๓๓	๓.๖๗	-	-	๔.๙๖	มากที่สุด

ที่มา : จากการสำรวจ

๗) ด้านระยะเวลาในการอบรม ในภาพรวมผู้ผ่านการอบรมพึงพอใจในระดับมากที่สุดที่ค่าคะแนน ๔.๗๕ โดยส่วนใหญ่พึงพอใจในระดับมากที่สุดเฉลี่ยร้อยละ ๗๘.๙๐ รองลงมาพอใจในระดับมากที่สุดเฉลี่ยร้อยละ ๑๗.๔๓ และพึงพอใจในระดับปานกลางเฉลี่ยร้อยละ ๓.๖๗ พิจารณารายหลักสูตรพบว่า

หลักสูตรที่ ๑ การรวมกลุ่มแก้ไขปัญหาด้วยวิธีการสหกรณ์ ผู้ผ่านการอบรมพึงพอใจในระดับมากที่สุดที่ค่าคะแนน ๔.๔๔ โดยส่วนใหญ่พึงพอใจในระดับมากที่สุดร้อยละ ๕๕.๕๖ และพึงพอใจในระดับมากที่สุดร้อยละ ๔๔.๔๔

หลักสูตรที่ ๒ การเลี้ยงสัตว์น้ำและอนุรักษ์ทรัพยากรประมง ผู้ผ่านการอบรมพึงพอใจในระดับมากที่สุดที่ค่าคะแนน ๕.๐๐ โดยพึงพอใจในระดับมากที่สุดร้อยละ ๑๐๐.๐๐

หลักสูตรที่ ๓ การผลิตแคลเซียมโบรอน ผู้ผ่านการอบรมพึงพอใจในระดับมากที่สุดที่ค่าคะแนน ๔.๗๘ โดยส่วนใหญ่พึงพอใจในระดับมากที่สุดร้อยละ ๘๘.๘๘ และพึงพอใจในระดับปานกลางร้อยละ ๑๑.๑๑

หลักสูตรที่ ๔ การท่องเที่ยวเกษตรเชิงวัฒนธรรม ผู้ผ่านการอบรมพึงพอใจในระดับมากที่สุดที่ค่าคะแนน ๔.๐๐ โดยส่วนใหญ่พึงพอใจในระดับมากที่สุดร้อยละ ๖๐.๐๐ รองลงมาพึงพอใจในระดับมากที่สุด และระดับปานกลางร้อยละ ๒๐.๐๐ เท่ากัน

หลักสูตรที่ ๕ การจัดทำต้นทูนอาชีพและบัญชีครัวเรือน ผู้ผ่านการอบรมพึงพอใจในระดับมากที่สุดที่ค่าคะแนน ๔.๙๒ โดยส่วนใหญ่พึงพอใจในระดับมากที่สุดร้อยละ ๙๒.๓๑ รองลงมาพึงพอใจในระดับมากที่สุดร้อยละ ๗.๖๙

หลักสูตรที่ ๖ การเกษตรตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง ผู้ผ่านการอบรมพึงพอใจในระดับมากที่สุดที่ค่าคะแนน ๔.๘๗ โดยส่วนใหญ่พึงพอใจในระดับมากที่สุดร้อยละ ๘๖.๖๗ และพึงพอใจในระดับมากที่สุดร้อยละ ๑๓.๓๓

หลักสูตรที่ ๗ การถ่ายทอดเทคโนโลยีการถนอมอาหารและการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร ผู้ผ่านการอบรมพึงพอใจในระดับมากที่สุดที่ค่าคะแนน ๕.๐๐ โดยพึงพอใจในระดับมากที่สุดร้อยละ ๑๐๐.๐๐

หลักสูตรที่ ๘ การผลิตพืชผักปลอดภัยจากสารพิษ ผู้ผ่านการอบรมพึงพอใจในระดับมากที่สุดที่ค่าคะแนน ๔.๘๓ โดยส่วนใหญ่พึงพอใจในระดับมากที่สุดร้อยละ ๘๓.๓๓ และพึงพอใจในระดับมากที่สุดร้อยละ ๑๖.๖๗

หลักสูตรที่ ๙ การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว ผู้ผ่านการอบรมพึงพอใจในระดับมากที่สุดที่ค่าคะแนน ๕.๐๐ โดยส่วนใหญ่พึงพอใจในระดับมากที่สุดร้อยละ ๑๐๐.๐๐ ดังตารางที่ ๔.๑๙

ตารางที่ ๔.๑๙ ระดับความพึงพอใจด้านระยะเวลาในการอบรม

หน่วย : ร้อยละ

หลักสูตร	ระดับ				ค่าคะแนน (เต็ม ๕)	แปลผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย		
๑. การรวมกลุ่มแก้ไขปัญหาด้วยวิธีการสหกรณ์	๔๔.๔๔	๕๕.๕๖	-	-	๔.๔๔	มากที่สุด

ตารางที่ ๔.๑๙ ระดับความพึงพอใจด้านระยะเวลาในการอบรม

หน่วย : ร้อยละ

หลักสูตร	ระดับ				ค่า คะแนน (เต็ม ๕)	แปลผล
	มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย		
๒. การเลี้ยงสัตว์น้ำและอนุรักษ์ทรัพยากร ประมง	๑๐๐.๐๐	-	-	-	๕.๐๐	มากที่สุด
๓. การผลิตแคลเซียมโบรอน	๘๘.๘๘	-	๑๑.๑๑	-	๔.๗๘	มากที่สุด
๔. การท่องเที่ยวเกษตรเชิงวัฒนธรรม	๒๐.๐๐	๖๐.๐๐	๒๐.๐๐	-	๔.๐๐	มาก
๕. การจัดทำต้นทุนอาชีพและบัญชีครัวเรือน	๙๒.๓๑	๗.๖๙	-	-	๔.๙๒	มากที่สุด
๖. การเกษตรตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง	๘๖.๖๗	๑๓.๓๓	-	-	๔.๘๗	มากที่สุด
๗. การถ่ายทอดเทคโนโลยีการถนอมอาหาร และการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร	๑๐๐.๐๐	-	-	-	๕.๐๐	มากที่สุด
๘. การผลิตพืชผักปลอดภัยจากสารพิษ	๘๓.๓๓	๑๖.๖๗	-	-	๔.๘๓	มากที่สุด
๙. การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว	๑๐๐.๐๐	-	-	-	๕.๐๐	มากที่สุด
เฉลี่ย	๗๘.๙๐	๑๗.๔๓	๓.๖๗	-	๔.๗๕	มากที่สุด

ที่มา : จากการสำรวจ

๔.๔.๖ เรื่องที่ต้องการอบรมในครั้งต่อไป

เรื่องที่ถูกผู้เข้ารับการอบรมส่วนใหญ่ต้องการอบรมในครั้งต่อไป ได้แก่ ๑) การผลิตและใช้สารชีวภัณฑ์/อินทรีย์เพื่อลดต้นทุนการเกษตรร้อยละ ๒๙.๖๓ รองลงมา ๒) การตลาด การเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตรในพื้นที่ และการพัฒนาบรรจุภัณฑ์ร้อยละ ๒๕.๙๓ ๓) การผลิตไม้ผลคุณภาพ เช่น ลำไย เป็นต้น ร้อยละ ๒๒.๒๒ ๔) การเกษตรด้านการประมง เช่น การเลี้ยงกุ้งฝอย การเลี้ยงกบ การเลี้ยงปลานิล และการเลี้ยงปลาหมอ เป็นต้น ร้อยละ ๒๒.๒๒ ๕) การผลิตพืชไร่คุณภาพ เช่น ข้าว และหอมหัวใหญ่ เป็นต้น ร้อยละ ๑๔.๘๑ ๖) เทคโนโลยีและนวัตกรรมเกษตรร้อยละ ๗.๔๑ ๗) วิธีการจัดโรคและแมลงศัตรูพืชอย่างถูกต้อง เหมาะสม และปลอดภัยร้อยละ ๗.๔๑ ๘) การเกษตรด้านการปศุสัตว์ เช่น เลี้ยงไก่ เป็นต้น ร้อยละ ๓.๗๐ ๙) การผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัย/อินทรีย์ร้อยละ ๓.๗๐ ๑๐) การปรับปรุงบำรุงดินร้อยละ ๓.๗๐ และ ๑๑) การเพาะเห็ดนางฟ้าร้อยละ ๓.๗๐ ดังตารางที่ ๔.๒๐

ตารางที่ ๔.๒๐ เรื่องที่ต้องการอบรมในครั้งต่อไป

หน่วย : ร้อยละ

เรื่องที่ยากอบรมครั้งต่อไป ^๑	ร้อยละ
๑. การผลิตและใช้สารชีวภัณฑ์/อินทรีย์	๒๙.๖๓
๒. การตลาด/การเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร/การพัฒนาบรรจุภัณฑ์	๒๕.๙๓
๓. การผลิตไม้ผลคุณภาพ	๒๒.๒๒

ตารางที่ ๔.๒๐ เรื่องที่ต้องการอบรมในครั้งต่อไป

		หน่วย : ร้อยละ
เรื่องที่ยากอบรมครั้งต่อไป ^๑		ร้อยละ
๔. ประมง		๒๒.๒๒
๕. การผลิตพืชไร่คุณภาพ		๑๔.๘๑
๖. เทคโนโลยีและนวัตกรรมเกษตร		๗.๔๑
๗. วิธีกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืช		๗.๔๑
๘. ปศุสัตว์		๓.๗๐
๙. การผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัย/อินทรีย์		๓.๗๐
๑๐. การปรับปรุงบำรุงดิน		๓.๗๐
๑๑. การเพาะเห็ดนางฟ้า		๓.๗๐

ที่มา : จากการสำรวจ

^๑ ตอบได้มากกว่า ๑ คำตอบ

บทที่ ๕

สรุป ปัญหา และข้อเสนอแนะ

๕.๑ สรุป

การติดตามผลผู้ผ่านการอบรมภายใต้ศูนย์อำนวยการโครงการพัฒนาตามพระราชดำริ อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ ประจำปี ๒๕๖๔ มีวัตถุประสงค์เพื่อติดตามผลได้จากการดำเนินงาน ด้านการฝึกอบรม ผู้ผ่านการอบรมมีการนำความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติ และติดตามผลกระทบระยะสั้นที่เกิดจากการเข้าอบรม รวมทั้งวิเคราะห์ปัญหา อุปสรรค และเสนอข้อคิดเห็น เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุง การดำเนินงานกิจกรรมการฝึกอบรมของศูนย์อำนวยการฯ ในระยะต่อไป โดยข้อมูลที่ใช้ในการติดตามผลเป็นข้อมูลได้จากการสัมภาษณ์ ผู้ที่ผ่านการอบรมจากศูนย์อำนวยการฯ จำนวน ๑๐๙ ราย และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมฝึกอบรม ผลการติดตามสรุปได้ดังนี้

๕.๑.๑ การบริหารจัดการโครงการ

๑) การจัดองค์กรบริหารโครงการ ศูนย์อำนวยการโครงการพัฒนาตามพระราชดำริ อ.สันป่าตอง จ.เชียงใหม่ มีการจัดตั้งคณะที่ปรึกษา คณะกรรมการอำนวยการ และคณะทำงาน ดังนี้

๑.๑) ระดับกระทรวง มีการจัดตั้งองค์กรบริหาร ๒ คณะ ได้แก่ ที่ปรึกษาคณะกรรมการ อำนวยการ และคณะกรรมการอำนวยการ โดยคณะกรรมการอำนวยการดังกล่าวมีหน้าที่กำหนดนโยบาย วัตถุประสงค์ เป้าหมายการดำเนินงาน พัฒนาการเกษตร อำนวยการควบคุมกำกับดูแลการดำเนินงาน พัฒนาการเกษตร การติดตามผล ให้คำแนะนำและเสนอแนะในการปฏิบัติงาน รวมทั้งแต่งตั้งคณะทำงานหรือ บุคคลเพื่อช่วยเหลือการปฏิบัติงานตามความจำเป็น

๑.๒) ระดับจังหวัด คณะทำงานศูนย์อำนวยการ โดยมีผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนาที่ดินเขต ๖ เป็นประธานคณะทำงาน โดยมีอำนาจ หน้าที่ จัดทำแผนงาน/โครงการและดำเนินงานตามที่คณะทำงาน ให้ความเห็นชอบ ประสานดูแล ให้การช่วยเหลือการปฏิบัติงานด้านการเกษตร ติดตามความก้าวหน้าและ รายงานผลการดำเนินงาน และคณะทำงานระดับพื้นที่ โดยมีนายอำเภอสันป่าตอง ได้รับมอบหมายให้เป็น หัวหน้าคณะทำงาน ซึ่งดำเนินงานในลักษณะบูรณาการของหน่วยงานต่างๆ และมีการประชุมร่วมกันระหว่าง หน่วยงานเป็นประจำ

๒) การดำเนินงานขององค์กรบริหารโครงการ

๒.๑) การจัดการประชุมติดตามผลการดำเนินงาน ศูนย์อำนวยการโครงการพัฒนาตาม พระราชดำริ อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ ปี ๒๕๖๔ คณะทำงานศูนย์ฯ ระดับจังหวัดไม่มีการจัดประชุม เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคระบาดไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ แต่อย่างไรก็ตาม คณะทำงานศูนย์ฯ ได้มีการกำกับ ติดตามความก้าวหน้าผลการดำเนินงานของศูนย์ฯ ตลอดจนให้ข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาดังกล่าว ในการดำเนินงานของหน่วยงานอยู่เสมอ

๒.๒) การดำเนินงานกิจกรรมการอบรมที่แล้วเสร็จตามแผนที่กำหนด ในปีงบประมาณ ๒๕๖๔ ศูนย์อำนวยการโครงการพัฒนาตามพระราชดำริ อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ มีกิจกรรมการฝึกอบรม ๙ หลักสูตร โดยดำเนินการแล้วเสร็จตามแผนร้อยละ ๑๐๐.๐๐

๒.๓) ผู้ผ่านอบรมส่วนใหญ่ทราบข่าวการอบรมจากจากผู้นำชุมชนร้อยละ ๖๑.๔๗ รองลงมาจากเจ้าหน้าที่ร้อยละ ๒๒.๐๒ จากหอกระจายข่าวร้อยละ ๑๘.๓๕ จากครูในโรงเรียน/กลุ่มเกษตรกรในหมู่บ้าน/ پایตติประกาศร้อยละ ๑๑.๐๑ และเพื่อนบ้านร้อยละ ๔.๕๙ โดยสาเหตุที่ตัดสินใจเข้าร่วมอบรมผู้เข้าอบรมส่วนใหญ่ตั้งใจสมัครเข้ารับการอบรมด้วยตนเองร้อยละ ๖๒.๓๙ รองลงมา มีเจ้าหน้าที่/ผู้นำชุมชนชักชวนร้อยละ ๒๓.๘๕ และสมัครตามเพื่อนบ้าน และครูในโรงเรียน/ประธานกลุ่มเกษตรกรชักชวนร้อยละ ๘.๒๖ เท่ากัน

๕.๑.๒ ปัจจัยนำเข้าของโครงการ

๑) งบประมาณที่ใช้ในกิจกรรมฝึกอบรมปี ๒๕๖๔ เป็นการดำเนินงานภายใต้งบประมาณศูนย์อำนวยการโครงการพัฒนาตามพระราชดำริ อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ โดยได้รับงบประมาณตามแผนที่ทั้งหมดจำนวน ๑๘๓,๔๖๐ บาท ผลการใช้จ่าย ๑๘๓,๔๖๐ บาท คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐.๐๐ ของงบประมาณที่ได้รับ

๒) ด้านการแจกเอกสาร/ปัจจัยการผลิต/ผลผลิตที่เกิดจากการฝึกปฏิบัติ ในภาพรวมผู้ผ่านการอบรมได้รับแจกเอกสาร/ปัจจัยการผลิต/ผลผลิตที่เกิดจากการฝึกปฏิบัติเฉลี่ยร้อยละ ๑๐๐.๐๐

๓) ด้านการติดตามภายหลังการอบรมของเจ้าหน้าที่หน่วยงานที่จัดอบรม พบว่า ยังไม่มีเจ้าหน้าที่มาติดตามเฉลี่ยร้อยละ ๗๗.๙๘ รองลงมา มีเจ้าหน้าที่มาติดตามแล้วมากกว่า ๑ ครั้งเฉลี่ยร้อยละ ๑๖.๕๑ และมีเจ้าหน้าที่มาติดตามแล้ว ๑ ครั้งเฉลี่ยร้อยละ ๕.๕๐

๕.๑.๓ ผลได้ของโครงการ

๑) ผลการฝึกอบรมถ่ายทอดความรู้ จำนวนผู้เข้าอบรมที่ผ่านการอบรมตลอดหลักสูตร ในปีงบประมาณ ๒๕๖๔ มีผู้ผ่านการอบรมตลอดหลักสูตรทั้งหมดรวม ๕๐๓ ราย จากเป้าหมาย ๕๐๒ ราย คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐.๒๐ ของเป้าหมาย โดยหลักสูตรการถ่ายทอดเทคโนโลยีการถนอมอาหารและการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรมีจำนวนผู้ผ่านการอบรมมากกว่าเป้าหมายที่กำหนดไว้

๒) ด้านการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ของผู้ผ่านการอบรม พบว่า นำความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติเฉลี่ยร้อยละ ๗๖.๑๕ และไม่นำความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติเฉลี่ยร้อยละ ๒๓.๘๕ ซึ่งสาเหตุที่ไม่นำความรู้ไปปฏิบัติเนื่องจากอยู่ระหว่างการศึกษา ไม่ได้ประกอบอาชีพเกษตรเป็นอาชีพหลัก รายรับน้อยไม่แน่นอน ไม่มีแรงจูงใจในการบันทึกบัญชี ไม่มีเงินทุน ไม่มีเวลา อายุมาก และมีพื้นที่ทำการเกษตรไม่มาก

๕.๑.๔ ผลกระทบระยะสั้น

๑) ด้านเศรษฐกิจ

การนำความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติแล้วมีผลของการเปลี่ยนแปลงรายจ่ายลดลงหรือรายได้เพิ่มขึ้นร้อยละ ๖๒.๒๐ และปฏิบัติแต่ยังไม่เปลี่ยนแปลงร้อยละ ๓๗.๘๐

๒) ด้านสังคม

๒.๑) การรวมกลุ่มภายหลังการฝึกอบรม ผู้ผ่านการอบรมมีการรวมกลุ่มร้อยละ ๓๑.๑๓ และไม่มีการรวมกลุ่มร้อยละ ๖๘.๘๗ เนื่องจากการอบรมให้ความรู้เท่านั้น

๒.๒) การถ่ายทอดความรู้ที่ได้รับให้แก่บุคคลอื่น ผู้ผ่านการอบรมที่ได้ถ่ายทอดความรู้ให้แก่บุคคลอื่นร้อยละ ๔๔.๙๕ ได้แก่ เพื่อนบ้าน และเกษตรกรในระแวกใกล้เคียง และไม่ได้นำความรู้ไปถ่ายทอดให้แก่บุคคลอื่นเฉลี่ยร้อยละ ๕๕.๐๕

๓) ด้านสิ่งแวดล้อม ผู้ผ่านการอบรมที่นำความรู้ไปปฏิบัติแล้วเห็นว่าสิ่งแวดล้อมในแปลงเกษตรมีการเปลี่ยนแปลงดีขึ้นในภาพรวมร้อยละ ๖๘.๗๕ จากการอบรมเรื่องการผลิตสารชีวภัณฑ์/อินทรีย์ และไม่เปลี่ยนแปลงร้อยละ ๓๑.๒๕

๔) ด้านความยั่งยืน

๔.๑) การนำความรู้ไปปฏิบัติต่อเนื่อง ผู้ผ่านการอบรมที่ปัจจุบันนำความรู้ไปปฏิบัติร้อยละ ๔๙.๕๐ รองลงมาไม่ปฏิบัติเฉลี่ยร้อยละ ๒๖.๑๗ และนำไปปฏิบัติบางส่วนเฉลี่ยร้อยละ ๒๔.๓๐

๔.๒) การดำเนินการต่อเนื่องในอนาคต ผู้ผ่านการอบรมที่นำความรู้ไปปฏิบัติเห็นว่าดำเนินการต่อในอนาคตทุกกิจกรรมเฉลี่ยร้อยละ ๕๐.๐๐ รองลงมาไม่แน่ใจจะดำเนินการต่อหรือไม่เฉลี่ยร้อยละ ๒๙.๖๓ ดำเนินการต่อในบางกิจกรรมเฉลี่ยร้อยละ ๑๗.๕๙ และไม่ดำเนินการต่อเฉลี่ยร้อยละ ๒.๗๘

๔.๓) การน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติในชีวิตประจำวัน ผู้ผ่านการอบรมที่ปัจจุบันมีการน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติในชีวิตประจำวันเฉลี่ยร้อยละ ๙๑.๖๗ โดยเรื่องที่น่าไปปฏิบัติ เช่น การผลิตเพื่อจำหน่ายและการบริโภคสินค้าเกษตรในครัวเรือน การใช้จ่ายอย่างมีเหตุผลดูแลตนเองและครอบครัวได้อย่างเหมาะสม การวางแผนการออมเงินสำหรับในกรณีฉุกเฉิน เป็นต้น และไม่นำมาปฏิบัติเฉลี่ยร้อยละ ๘.๓๓

๕) ระดับความพึงพอใจของผู้ผ่านการอบรม ในภาพรวมผู้ผ่านการอบรมพึงพอใจในระดับมากที่สุดที่ค่าคะแนน ๔.๘๓ เมื่อพิจารณาแต่ละด้านพบว่า

๕.๑) ด้านเนื้อหาการอบรม พบว่าเนื้อหาการอบรมตรงตามความสนใจระดับมากที่สุดที่ค่าคะแนน ๔.๗๕

๕.๒) ด้านวิทยากร พบว่าวิทยากรมีความรอบรู้ การนำเสนออย่างครบถ้วน รวมทั้งบุคลิกภาพ และการสร้างบรรยากาศในการฝึกอบรม พึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุดที่ค่าคะแนน ๔.๘๘

๕.๓) ด้านการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในการอบรมของผู้ผ่านการอบรม พึงพอใจในระดับมากที่สุดที่ค่าคะแนน ๔.๗๘

๕.๔) ด้านแปลงสาธิต/ศูนย์อำนวยการฯ พึงพอใจในระดับมากที่สุดที่ค่าคะแนน ๔.๙๐

๕.๕) ด้านเอกสารประกอบการฝึกอบรมและปัจจัยการผลิต พึงพอใจในระดับมากที่สุดที่ค่าคะแนน ๔.๗๔

๕.๖) ด้านสถานที่ในการอบรม พึงพอใจในระดับมากที่สุดที่ค่าคะแนน ๔.๙๖

๕.๗) ด้านระยะเวลาในการอบรม พึงพอใจในระดับมากที่สุดที่ค่าคะแนน ๔.๗๕

๖) เรื่องที่ผู้เข้ารับการอบรมต้องการอบรมในครั้งต่อไป การผลิตและใช้สารชีวภัณฑ์/อินทรีย์ เพื่อลดต้นทุนการเกษตร การตลาดการเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตรในพื้นที่และการพัฒนาบรรจุภัณฑ์การผลิตไม้ผล คุณภาพ เช่น ลำไย เป็นต้น การเกษตรด้านการประมง เช่น การเลี้ยงกุ้งฝอย กบ ปลานิล และปลาหมอ เป็นต้น การผลิตพืชไร่คุณภาพ เช่น ข้าว และหอมหัวใหญ่ เป็นต้น เทคโนโลยีและนวัตกรรมเกษตร วิธีการจัดโรคและแมลง ศัตรูพืชอย่างถูกต้องเหมาะสมและปลอดภัย การเกษตรด้านการปศุสัตว์ เช่น เลี้ยงไก่ เป็นต้น การผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัย/อินทรีย์ การปรับปรุงบำรุงดิน และการเพาะเห็ดนางฟ้า

๕.๒ การบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการ

๕.๔.๑ หน่วยงานบูรณาการการจัดทำฐานเรียนรู้และแปลงสาธิตภายในโครงการฯ เพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการเกษตรแก่เกษตรกรและประชาชนทั่วไป เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้โดยยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ตามแนวพระราชดำริ ซึ่งสามารถเพิ่มโอกาสทางการผลิต มีรายได้และคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

๕.๔.๒ ประชาชนกลุ่มเป้าหมายนำความรู้ที่ได้รับจากการฝึกอบรมไปใช้ประโยชน์ โดยสามารถเพิ่มความสามารถและโอกาสในการประกอบอาชีพเสริม เช่น การเลี้ยงปลา และการเพาะเห็ดนางฟ้า เป็นต้น

๕.๔.๓ โครงการฯ เปิดให้ประชาชนและผู้ที่มีสนใจสามารถเข้าเยี่ยมชมภายในโครงการฯ ซึ่งมีลักษณะเป็นการท่องเที่ยวเชิงเกษตรตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

๕.๓ ข้อค้นพบจากการติดตามโครงการ

๕.๒.๑ การถ่ายทอดความรู้ ผู้ผ่านการอบรมบางส่วนมีข้อจำกัดในการนำความรู้ไปปฏิบัติ เช่น ไม่ได้ประกอบอาชีพการเกษตรเป็นหลัก มีที่ดินทำการเกษตรไม่มาก และเป็นผู้สูงอายุ เป็นต้น ส่งผลให้หลังการอบรมไม่ได้นำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์

๕.๒.๒ หลักสูตรการอบรมในบางกิจกรรมเป็นการอบรมให้ความรู้ทางทฤษฎี ไม่มีการฝึกปฏิบัติ

๕.๔ ข้อเสนอแนะ

๕.๓.๑ การจัดทำแผนกิจกรรมการอบรมในครั้งต่อไป ควรคัดเลือกกลุ่มเป้าหมายที่มีความพร้อมและมีศักยภาพในการนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์สูงสุดเป็นลำดับแรก รวมทั้งสำรวจความสนใจด้านเนื้อหา ของเกษตรกรในพื้นที่ก่อนการกำหนดหลักสูตร และหลังการส่งเสริมและฝึกอบรมควรมีการติดตามจากหน่วยงานฝึกอบรมอย่างต่อเนื่อง เพื่อช่วยแนะนำ แก้ไขปัญหา และเน้นถึงประโยชน์ที่จะได้รับการ ดำเนินกิจกรรม

๕.๓.๒ หน่วยงานที่รับผิดชอบควรเชิญชวนให้เข้าไปศึกษาดูงานในฐานเรียนรู้เพิ่มเติม เพื่อให้ผู้ผ่านการอบรมเข้าใจเนื้อหาอย่างครบถ้วน และสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติหลังจากการฝึกอบรมได้

บรรณานุกรม

- เกษม ศิริสุโขตม. (๒๕๕๐). การประเมินโครงการ. ศูนย์ประเมินผล สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. กรุงเทพมหานคร.
- รัตนะ บัวสนธิ์. (๒๕๔๐). การประเมินผลโครงการ การวิจัยเชิงประเมิน. กรุงเทพมหานคร. โรงพิมพ์คอมแพคท์พริ้นท์ จำกัด.
- สมคิด พรหมจ้อย. (๒๕๕๐). เทคนิคการประเมินโครงการ. กรุงเทพมหานคร. โรงพิมพ์จตุพรดีไซน์.
- สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ. บทสรุปผู้บริหาร รายงานฉบับสมบูรณ์ โครงการประเมินผลการดำเนินการขยายผลศูนย์การพัฒนาภูพานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ. (๒๕๕๑).
- สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ. บทสรุปผู้บริหาร รายงานฉบับสมบูรณ์ โครงการประเมินผลการดำเนินการขยายผลศูนย์พัฒนาเขาหินซ้อนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ. (๒๕๕๓).
- สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ. บทสรุปผู้บริหาร รายงานฉบับสมบูรณ์ โครงการประเมินผลการดำเนินการขยายผลศูนย์การพัฒนาภูพานอันเนื่องมาจากพระราชดำริของศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้ฯ. (๒๕๕๓).
- สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. (๒๕๕๐). การเก็บรวบรวมข้อมูลและเทคนิคการสุ่มตัวอย่าง . กรุงเทพมหานคร.
- สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. (๒๕๕๐). การติดตามโครงการ . กรุงเทพมหานคร.
- สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. (๒๕๕๑). คู่มือวิทยากรการฝึกอบรม หลักสูตร การติดตามและประเมินผล . กรุงเทพมหานคร.
- สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. (๒๕๕๑). คำนิยามข้อมูลสถิติการเกษตร . กรุงเทพมหานคร.
- สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. (๒๕๕๖). คู่มือการประเมินผล . กรุงเทพมหานคร.
- สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ ๑. (๒๕๕๒-๒๕๕๘). รายงานการติดตามและประเมินผลผู้ผ่านการอบรม ศูนย์อำนวยการโครงการพัฒนาตามพระราชดำริ อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่.

ภาคผนวก

ประมวลภาพการติดตามผลผู้ผ่านการอบรม

ศูนย์อำนวยการโครงการพัฒนาตามพระราชดำริ

อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ ปี ๒๕๖๔

ประมวลภาพการติดตามผลผู้ผ่านการอบรม
ศูนย์อำนวยการโครงการพัฒนาตามพระราชดำริ อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ ปี ๒๕๖๔

คณะผู้จัดทำ

ที่ปรึกษา

นายวัชชัย เตชาเชษฐ์
นางกุลธิดา ศรีวิวัฒน์

ผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ ๑
ผู้อำนวยการส่วนวิจัยและประเมินผล

ผู้วิเคราะห์ข้อมูลและเขียนรายงาน

นางสาวพนิดา เต๋นดาวเรือง

เจ้าพนักงานสถิติชำนาญงาน

ผู้สำรวจข้อมูล

นางสาวณัฐฉิ์นันท์ จันทเก
นางสาวพนิดา เต๋นดาวเรือง
นายอุดร นิมดำ
นายวุฒิพงศ์ พุ่มมะลิ

เศรษฐกรปฏิบัติการ
เจ้าพนักงานสถิติชำนาญงาน
นักวิเคราะห์นโยบายและแผน
จ้างเหมาบริการงานวิจัยและประเมินผล

ส่วนวิจัยและประเมินผล สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ ๑
ต.ดอนแก้ว อ.แม่ริม จ.เชียงใหม่ โทร./โทรสาร ๐๕๓-๑๒๑๓๑๘-๙ Email : zone1@oae.go.th